

ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 21 (6114) 6 iyun 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

İlham Əliyev xalqımızı təbrik etdi

Bax: səh-2

Vilayət Eyvazov qəbul və sıra baxışı keçirdi

37 müharibə iştirakçısı polisə qəbul olundu

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına və bölgələrdə vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov iyunun 1-də və 2-də Bərdə Rayon Polis Şöbəsinə növbəti vətəndaş qəbulu keçirib.

Adalet.az xəbər verir ki, nazir əvvəlcə Bərdə şəhərindəki ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək əziz xatirəsinə böyük hörmət və ehtiramla yad edib. Sonra Polis Şöbəsinin inzibati binasında Bərdə, Ağdam, Ağcabədi, Şuşa, Ləçin, Tərtər, Zərdab şəhər və rayonlarından qəbula gələn 397 vətəndaşın müraciətini dinləyən nazir onların problemlərinin həlli üçün Nazirliyin aidiyyəti baş idarə və idarə rəislərinə tapşırıqlar verib. Müraciətlərin əksəriyyətinin yerində həlli ilə bağlı tədbirlər görülüb. Daxili işlər naziri general-polkovnik V.Eyvazov qeyd olunan rayonların polis rəislərinə ictimai asayişin qorunmasında, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə daha səmərəli tədbirlərin tətbiqi, vətəndaşların müraciətlərinə operativ və obyektiv baxılmasına dair tapşırıqlarını verib. Səfər çərçivəsində general-polkovnik V.Eyvazov DİN Daxili Qoşunlarının Bərdədə yerləşən hərbi hissəsinə gedib, orada ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş hərbi qulluqçuların xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib.

Sonda general-polkovnik Vilayət Eyvazov Daxili Qoşunların hərbi hissəsinin sıra meydanında polis orqanlarında xidmət etmək arzusunda olan gənclərin sıra baxışını keçirib.

Vətən müharibəsinin 37 iştirakçısının da qatıldığı sıra baxışında xidmətə qəbulun şərtlərinə uyğun gələn 328 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb.

İş və istirahət günlərinin yeri dəyişdirildi

Nazirlər Kabineti iş və istirahət günlərinin ardıcılığını təmin etmək üçün 27 iyun iş günü ilə 21 iyun istirahət günlərinin yerlərinin dəyişdirilməsi barədə qərar verib.

Adalet.az xəbər verir ki, 26 iyun Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri günü iş günü hesab edilmir, 21 iyun isə şənbə gününə təsadüf edir. Bu il 28 iyun şənbə günü, 29 iyun bazar günüdür. Beləliklə, 26, 27, 28 və 29 iyun tarixləri qeyri-ış günü, 21 iyun isə iş günü olacaq.

Səhiyyə Nazirliyindən əhaliyə çağırış

Havaların qeyri-sabit keçməsi səbəbindən respirator xəstəliklərə, o cümlədən hazırda ölkə ərazisində yayılmış mövsümi qrip infeksiyasına yoluxma hallarında artım müşahidə olunur.

Bu barədə Adalet.az-a Səhiyyə Nazirliyindən məlumat verilib. Bildirilib ki, Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi əhalinin sağlamlığının qorunması və yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə qarşıdan gələn Qurban bayramı və istirahət günlərində, xüsusilə risk qrupuna daxil olan şəxslərə aşağıdakı tövsiyələri verir:

Kütləvi tədbirlərdə və insanların sıx toplaşdığı məkanlarda tənəffüs yollarını qoruyan fərdi qoruyucu vasitələrdən (tibbi maskalardan) istifadə edin;

Əl gigiyenasına ciddi riayət edin;

Gündəlik qidalanmada vitaminlərlə zəngin ərzaqlara üstünlük verin;

Geyim seçimində mövsümü deyil, hava şəraitini nəzərə alın.

Səhiyyə Nazirliyi hər bir vətəndaşı sağlamlığına xüsusi diqqət və məsuliyyətlə yanaşmağa, həmçinin özünü və ətrafındakıları xəstəliklərdən qorumağa çağırır.

Yaşar Gülər:
"Türkiyə Cənubi
Qafqazda sülh və
sabitliyin qorunması
üçün çalışır"

Türkiyə Cənubi Qafqazda sülh və sabitliyin qorunması üçün çalışır.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Türkiyənin milli müdafiə naziri Yaşar Gülər İtaliyanın Milli günü münasibətilə Ankarada keçirilən tədbirdə deyib.

"Regional və global gərginliyin artdığı kritik bir dövrdə biz Türkiyə olaraq Qara dənizdən Afrikaya, Yaxın Şərqdən Cənubi Qafqaza qədər sülh və sabitliyin hökm sürməsi üçün ciddi səylər göstəririk. Üzləşdiyimiz böhranlar və çağırışlar regional güclərin əməkdaşlığını həmişəkindən daha vacib edib", - o bildirib.

İradə TUNCAY
iradetuncay@rambler.ru

Unutmaqmi???

Xatırladığım günlərdən biri idi Xo Şi Minin öldüyü gün. Məktəbdə bizə dedilər ki, sizi vyetnamlı tələbələrin qaldığı yataqxanaya aparacağıq. "Vyetnam" sözü televiziordan çox eşitdiyimiz söz idi. Orda o vaxt müharibə gedirdi... Və biz də xoşbəxt sovet məktəbliləri... Dedilər ki, onların rəhbəri ölüb... Amma bu sözlər yaxın deyildi... (ölümlə hələ tanış deyildik). Gedəndə bizi xəbərdar elədilər ki, səs-küy salmayın, tələbələr ağlayırlar-eləyirlər. Siz bizi biabır eləməyin...

Belə məsləhətlə getdik və... Ağlayan-filan da görmədik. Onlar da tələbə idilər də - nə ağlamaq? Bir az müəllimlər danışdı, bir az tələbələr - Xo Şi Minə fatihə verib gəldik... (sovet məktəblisi necə verə bilərdisə).

Bax:səh-3

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Bir az yaşamağa ehtiyacım var

Bax:səh-8

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Minifutbol Federasiyasına iki milyon manat ayırıb

Məhkəmə-Hüquq Şurasının 20 illik yubiley medalı haqqında Əsasnamə təsdiqləndi

Əsasnaməyə əsasən, "Azərbaycan Respublikası Məhkəmə-Hüquq Şurasının 20 illiyi (2005-2025)" Azərbaycan Respublikasının yubiley medalı ilə Məhkəmə-Hüquq Şurasının üzvləri və üzvü olmuş şəxslər, öz vəzifələrini nümunəvi yerinə yetirən, qüdrətsiz fəaliyyəti ilə fərqlənən hakimlər, Məhkəmə-Hüquq Şurasının aparatında və məhkəmələrin aparatlarında qulluq keçən dövlət qulluqçuları, məhkəmə sisteminin inkişafına töhfə vermiş və məhkəmə orqanları ilə səmərəli əməkdaşlıq edən digər şəxslər, habelə beynəlxalq tərəfdaşlar təltif edirlir. Yubiley medalı döşün sol tərəfinə, Azərbaycan Respublikasının digər orden və medalları olduqda, onlardan sonra taxılır.

layihələr mövcud istiqamət-də görülən işlərin sadəcə bir parçasıdır. Bütün bu təşəbbüslər demokratik ənənələri daha da dərinləşdirir və siyasi proseslərdə iştirak edən tərəflər arasında etibarlı əməkdaşlıq münasibətlərini bərqərar olunmasına xidmət

və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyi tərəfindən Cəbrayıl şəhərinin giriş hissəsində iş-gəl zamanı düşmənin dağıtdığı evlərin qalıqları, Cəbrayıl şəhər yaşayış kompleksini və Mehdi Mehdizadə adına

Siyasi partiya sədrləri ilə birgə səfərdə iştirak edən Prezident Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev siyasilərinin qarşısında çıxış edərək, Prezident İlham Əliyevin təşəb-

Səfər iştirakçılarında bildirilib ki, bölgənin turizm potensialı digər rayonlarda yaradılacaq turizm imkanları ilə uzlaşdırılacaq. Burada hotellər, istirahət zonaları yaradılacaq və kənd turizmi də inkişaf etdiriləcək. Yaradılacaq yeni infrastruktur layihələri Qarabağa qayıdacaq insanlar üçün məşğulluq və gəlir mənbəyi olacaq. **Azertac**

yətlə bağlı göstərir ki, əhəlinin sayı 15 il sonra paytaxtda 3,17 milyon nəfər olacaq. Halbuki qeyri-rəsmi məlumatlara görə həmin sayda əhəli indi Bakıda yaşayır. Ölkəmizin 63 rayonunun yalnız 29-da əhəli 100 min nəfərdən çoxdur. Yəni, rayonların cəmi 46 faizinin 100 min nəfərdən çox əhəli var. 18 bölgədə 50 min - 100 min arası əhəli yaşayır. 4244 kəndin yalnız 92-də əhəli sayı 5000-dən çoxdur. 214 kəndin əhəli isə 50 nəfərdən azdır". Deputat bildirib ki, ölkəmizdə ümumilikdə 2023-cü ildə əhəli tərəfindən 3,9 milyard kubmetr, Bakı şəhərində isə əhəli tərəfindən 1,4 milyard kubmetr qaz istehlak edilib. Yəni, ölkə üzrə təbii qaz istehlakının 36 %-i paytaxtın payına düşür. Əhəli tərəfindən ümumilikdə 6,6 milyard kv/saat, Bakı şəhərində isə 2,8 milyard kv/saat elektrik enerjisi istehlak edilib. Yəni, ölkə üzrə elektrik enerjisi istehlakının 42 %-i paytaxtın payına düşür.

Nicat

Deputat: "Elm və təhsillə bağlı strategiyanın hədəflərinə nail olunmayıb"

"Azərbaycanda 10 il qabaq qəbul edilmiş elm və təhsillə bağlı strategiyanın hədəflərinə nail olunmayıb. Dövlət büdcəsində elm xərclərinin payı 0,5 %, təhsil xərclərinin payı isə 3,5 % təşkil edir".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin növbədənəknar sessiyasının ilk iclasında "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deputat Əli Məsimli deyib.

Onun sözlərinə görə, strategiyada hədəf qoyulmuşdu ki, 2020-ci ilə qədər elmə ayrılan vəsait ÜDM-in 5-6 %-ə çatdırılsın, indi isə bu göstərici təxminən 2 dəfə aşağıdır: "Eyni zamanda təhsil sahəsində çalışanların əmək-

haqlarının ölkə üzrə orta məşdən çox olması hədəflənirdi ki, hazırda bu göstərici də aşağıdır. Deməli, strategiyada qarşıya qoyulan hədəflər icra edilməyib".

Milli Məclis sədrinin birinci müavini, deputat Əli Əhmədov bildirib ki, həmkarı Əli Məsimlinin büdcənin ic-

rası ilə bağlı səsləndirdiyi bir sıra təkliflərlə bağlı fikir mübadiləsi aparmaq olar: "Bir rəqəmi ola bilsin diqqətsizlik üzündən səhv səsləndirdi. Bu da Azərbaycanda büdcədən təhsilə ayrılan vəsaitlə əlaqədardır. Əli müəllim büdcənin 3,5 %-nin təhsilə ayrıldığını dedi. Ancaq bilirsiniz ki, büdcənin 4,4 milyard manatı və ya 12 %-i təhsilə ayrılır. Sadəcə diqqətsizlik olmasın deyə, bunu bildirmək istədim".

Deputat Əli Məsimli cavab olaraq qeyd edib ki, büdcənin xərclərinin 13 %-ə yaxını təhsilə yönəldilib: "Mənim səsləndirdiyim 3,5 % büdcənin ÜDM-yə nisbəti məsələsidir. Ola bilər ki, bu texniki məsələdir. Büdcənin xərclərinin 0,5 %-i elmə yönəldilir, 13 %-ə qədər təhsilə

lən yönəldilir. Büdcədən elmə yönəldilən vəsait ÜDM-nin 0,16 %-i, təhsilə yönəldilən vəsait isə ÜDM-nin 3,5 %-i qədərdir. Bundan başqa, Azərbaycan elmə yönəldilən vəsaitlərə görə, dünyanın 126 ölkəsi arasında 121-ci yeri tutur. Təhsilə ödənilən vəsaitə görə isə dünyanın 100 ölkəsi arasında 97-ci yeri tutur. Bu səbəbdən xərclərin artırılması istiqamətində proqramda göstərilən hədəflərə təhsildə 6-7 %-ə, elmdə isə ÜDM-nin 1 %-ə çatdırılması istiqamətində tədbirlər görülməlidir. Bunun magistrat yolu cəmiyyət həyatının bütün sahələrində islahatlar, o cümlədən, elm və təhsil sahəsində islahatlardan keçir".

Nicat

İRADƏ TUNCAY

Unutmaqmi???

Xatırladığım günlərdən biri idi Xo Şi Minin öldüyü gün. Məktəbdə bizə dedilər ki, sizi vyetnamlı tələbələr qaldığı yataqxanaya aparacağıq. "Vyetnam" sözü televizordan çox eşitdiyimiz söz idi. Orda o vaxt müharibə gedirdi... Və biz də xoşbəxt sovet məktəbliləri... Dedilər ki, onların rəhbəri ölüb... Amma bu sözlər yaxın deyildi... (ölümlə hələ tanış deyildik). Gedəndə bizi xəbərdar elədilər ki, səs-küy salmayın, tələbələr ağılayırlar-eləyirlər. Siz bizi biabır eləməyin...

Belə məsləhətlə getdik və... Ağlayan-filan da görmədik. Onlar da tələbə idilər də - nə ağlamaq? Bir az müəllimlər danışdı, bir az tələbələr - Xo Şi Minə fətiyə verib gəldik... (sovet məktəblisi necə verə bilərdi).

Niyə bizi aparmışdılar vyetnamlı tələbələrin yanına? Məsələ burasındadır ki, məsələ ideoloji idi... Sovet müharibədə Vyetnamı dəstəkləyirdi və bu dəstək başsağlığından ibarət deyildi... Hətta o vaxtkı Bakını xatırlayanlar bilir - bütün ali məktəblərdə vyetnamlı tələbələr oxuyurdu. Təbii ki, onların varlığından xəbərdar idik, amma müharibənin səbəblərin, gəliş səbəblərin bilmirdik... Dünyanın bütün yetimlərini dolandıran sovet xarici tələbələr burda satdığı nələrdənsə də asılı qalırdı...

Xo Şi Min isə tarixin maraqlı obrazlarından biri idi... Daim inqilabçı, fransız istilaçılarına qarşı döyüşən, Vətəninə bağlı bir insan... Biz uşaq olanda Vyetnam azadlıq ordusu, oyuncuq Sayqon rejimi, "Amerika, əllərini Vyetnamdan çək" şüarlarını o qədər eşitmişdik ki...Vyetnama yardım fondu da vardı, pul da yığırdılar zaman-zaman... Hətta lağ yeri olmuşdu Vyetnama gedən pullar. Amma Amerikadan əvvəl fransızlar zülm vermişdi yerli əhaliyə... Hindi-Çin ölkələrinə...

Sona qədər döyüşdülər, ordu girdi o vaxtın paytaxtı Sayqona və adını da qoydular Xo Şi Min... Amerika uduzdu...Filmləri görmüşüz yaqın. İdeoloji olsa da, hər halda tarixin fraqmentlərini daşıyır. Uzun söhbətdi, rahat günləri olmayıb əsrlər boyu... Mən görmüşəm, amma deyirlər indi gözəl inkişaf gedir - hər halda Vyetnamda. Müstəmləkə olmaq ağır dərd...İndi bizə qonaq gələn Nquyenləri görüb Xo Şi Minə də xatırladım, küçədə dəqiqə başı gördüyüm vyetnamlı tələbələrə də xatırladım...

69-cu ildə üçüncü sinifdə oxuyurdum. Məncə, o vaxt bizdən kimsəni aparmamışdı sovet oralarına...Sonradan gördük öz ekspansiya siyasətlərinə qurban verilmiş insanları...Onlar da uzun illər döyüşdülər, qələbənin dadını öyrəndilər. Biz də indilərdə öyrəndik...Müstəmləkənin necə ağır dərd olduğunu bildik... Unutmayaq bu Sözü...

Deputat: "Binalarda istilik sisteminin bərpa olunmasına ehtiyac var"

"Binalarda istilik sisteminin bərpa olunmasına çox böyük ehtiyac var. İcra başçısı işlədiyim dövrdə də tez-tez bu məsələlər qaldırılırdı".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin "İstilik təchizatı haqqında" qanun layihəsi ilə əlaqədar ictimai dinləməsində çıxışı zamanı deputat Asif Əsgərov deyib.

"Hətta mikrorayonlarda olan beşmərtəbəli binaların istilik sisteminin təchizatının bərpa olunmasını istəyirdilər.

"AzərİstilikTəchizat" ASC-nin sədri İlham Mirzəliyev şəhiddir ki, biz dəfələrlə onunla bu söhbəti etmişik. Sovet dövründə tikilən binaların hamısında döşəmələrdə istilik sistemi yaradılmışdı.

Ona görə bu gün hər hansı beşmərtəbəli binaların istilik təchizatının yaxşılaşdırılması üçün müəyyən addım atılsa, bütövlükdə binanın sakinlərin rahatlığı olmadan bunu etmək mümkün deyil.

Ona görə ki, ayrı-ayrı şəxslər özünə müəyyən şərait qurublar. Bütün binanın tam bərpası üçün ciddi iş görmək lazımdır. İndiyə qədər tikilən binaların istilik təchizatını bərpa etmək mümkün olmasa da, yeni qanun layihəsinə əsasən, yeni tikilən binalarda mərkəzləşdirilmiş istilik sisteminin yaradılması sakinlər üçün böyük əhəmiyyət kəsb edəcək", - deyə deputat bildirib.

Nicat

Erməni mediasına cavab: "Xankəndi bizimdir, istərik sökərik, istərik tikərik"

Bütün dünya, o cümlədən Ermənistan hakimiyyəti - baş nazir Nikol Paşinyan "Qarabağ Azərbaycanın bir hissəsidir" reallığını qəbul etsə də hələ də erməni ictimaiyyəti bu gerçəkliyi həzm edə, qəbullana bilmir.

İki gün əvvəl Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Prezidentin xüsusi nümayəndəsi Elçin Yusufov bildirdi ki, Xankəndi şəhərində aparılan genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri çərçivəsində yeni yaşayış binaları inşa ediləcək:"Xankəndi şəhərindəki yaşayış binalarının əksəriyyəti ötən əsrin 1950-1960-cı illərində inşa olunub. Şəhərin müxtəlif küçə və prospektlərində yerləşən və o zamanlar Azərbaycan hökumətinin maliyyə dəstəyi ilə tikilmiş hündürmərtəbəli yaşayış binalarının əksəriyyəti artıq istismar müddətini başa vurub. Qəzalı vəziyyətdə olan binalar mü-

vafiq qurumların rəyi əsasında sökülərək, yerində müasir, Azərbaycanın memarlıq üslubuna uyğun hündürmərtəbəli yaşayış binaları tikiləcək. İnşaat işləri dövlət büdcəsi hesabına yox, özəl sektor tərəfindən tikinti şirkətləri vasitəsilə həyata keçiriləcək. Bu da doğma Xankəndidə dayanıqlı məskunlaşmaya və yeni iş yerlərinin yaranması-

na səbəb olacaq".

Elə məhz bu məlumatdan sonra, iki gündür erməni mediası susmur. Yazır ki, düşmən (yəni, biz) "özbaşına tikinti işləri" və ya "fövqəladə" tikinti adı altında Xankəndidə x ü s u s ə n

Xankəndidə "erməni irsini" məhv etməyə davam edir.

Erməni mediası bu məlumatları Azərbaycanın Teleqram kanallarından öyrəndiklərini deyirlər:"Azərbaycan həmçinin Qarabağın tarix və mədəniyyət abidələrini dağıtmaqda davam edir.

Erməni mediası onu da qeyd edib ki, guya son zamanlar müxtəlif yerli təşkilat-

lar Qarabağda "erməni izlərinin " kütləvi şəkildə məhv edilməsi ilə bağlı həyəcan təbili çalsa da, Beynəlxalq təşkilatlardan və Ermənistan hakimiyyətindən bu günə qədər heç bir müvafiq cavab verilməyib:"Ermənilər azərbaycanlılar tərəfindən Qarabağda sökülən evlər haqqında məlumat toplayır. Təşəbbüsün məqsədi faktları Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə təqdim etmək və Azərbaycanı hüquqi məsuliyyətə cəlb etməkdir"-deyə məqalələr yazırlar.

Amma anlamadıqları bir həqiqət var ki, hər bir ölkənin öz ərazisində tikinti tikmək kimi böyük bir səlahiyyəti var. Bu adi, sıradan bir gerçəyi anlamayan toplumun hələ uzun illər belə çıxır-bağır salıb, ara qarışdırmasına fikir verməməliyi!

Qarabağın yenidən qurulmasında, tikilməsində dövlətimizə və xalqımıza uğurlar olsun!

Xatırladaq ki, ümumiyyətlə Xankəndinin memarlığına, arxitekturasına zidd olan, işğaldan sonra tikilən bütün binaların söküntü işləri aparılır.

Əntiqə Rəşid

Uşaq qatillərinin Xankəndidə "Sülh göyərçinli qız" heykəli: Aqibət

dövləti bu işğalçıların mədəni abidələrini sistemətik şəkildə dağıdıb. Dağıdılan heykəl isə sən demə, Xankəndinin mərkəzində yerləşən "Sülh göyərçinli qız" heykəli imiş. Erməni nəşrləri heykəlin ucaldıldığı tarixi yazmayıb, çünki, şübhəsiz ki, "Sülh göyərçinli qız" işğal dövründə tikilib. Guya bir vaxtlar sülhün, ümidin, hər bir uşağın xoşbəxt uşaqlıq hüququnun simvolu imiş. Utanmadan Qarabağdan bütün azərbaycanlıları, o cümlədən uşaqları həyasızca deportasiya edən, əllərinə keçən körpələri öldürən ermə-

nilər "türk uşağın" uşaq olduğunu unudublar.

Xankəndi səfərim zamanı o heykəli ötəri görmüşdüm və nədənsə yadıma mərhum jurnalist Çingiz Mustafayevin qucağındakı ermənilərin qəddarlıqla qətlə yetirdiyi körpə və bir də jurnalistin üsyan, kədər dolu səsi yadıma düşdü. Erməni-

lərin işğal dövründə torpaqlarımızda "əkdikləri" bütün tikililərin sökülməsinə, yerinin də qayınmasını bir azərbaycanlı, bir qarabağlı və nəhayət 30 illik bir köçkün olaraq tələb edirəm.

Bu yöndə qüdrətli dövlətimin həyata keçirdiyi bütün tədbirləri dəstəkləyirəm.

Qeyd edək ki, separatçı xunta rejiminin Xankəndi şəhərində 1994-cü ildə inşa etdiyi və 2009-cu ildə yenidənqurma işləri apardığı "parlament binası"nın Azərbaycan hökumətinin göstərişinə əsasən sökülməsi hər bir azərbaycanlının sevincinə səbəb olmuşdu.

Ə.Rəşid

Səxavət Məmməd

Böyük müharibələrdən ABŞ qazancılı çıxır

Rusiya-Ukrayna müharibəsinin yekunlaşması üçün addımlar atıldığı bir zamanda bəlkə də münaqişə ən ağır dövrünə keçmiş oldu. Ukrayna kəşfiyyatının keçirdiyi "Hörümçək toru" əməliyyatı Rusiya kimi bir dövlətə ağır zərər verdi. Rusiya 40-a yaxın strateji bombardmançı təyyarəsini itirmiş oldu. Bu qədər zərər Rusiyanın gücündən güc almış olsa da, müharibənin gedişinə ciddi təsir edəcək amil sayıla bilməz.

Ukraynanın həyata keçirdiyi bu əməliyyat cəbhədən daha çox Rusiya daxilində hesablanmış sayıla bilər. 18 ay davam edən planlamadan xəbər tutmayan Rusiya xüsusi xidmət orqanları, o aerodromların mühafizəsini təşkil edənlər, o təyyarələri anqarlardan çıxaranlar zərbə altında qaldı. Ümumilikdə ölkənin 4 aerodromunda əməliyyat keçirilir və bundan hüquq mühafizə orqanları xəbər tutmur. Burada Ukrayna tərəfinin nə qədər qüsursuz iş gördüyünü desək də, Rusiya hüquq mühafizə orqanlarının o qədər vəciz olduğunu deməkdə fayda var.

Tərəflər bir-birlərinə ağır zərbələr endirir. Ruslar təlim məntəqəsini vurduqdan sonra Ukrayna quru qoşunları komandanı istefa verdiyini elan etdi. "Hörümçək toru" əməliyyatından sonra isə Rusiyada casus ovuna çıxdı. Rusiya hüquq mühafizə orqanları ölkəni didik-didik axtarır. Hesab edirəm ki, hətta daxildən Ukraynaya yardım edilməsi məsələsi də ciddi araşdırılacaq. Çünki bu genişlikdəki əməliyyatda daxildən dəstəyin alınmaması inandırıcı olmaz.

Rusiyanın Ukraynaya ağır zərbələr endirəcəyi gözlənilən idi. Ona görə də, rusların iki gündür endirdiyi raket zərbələrində qeyri-adi bir şey yoxdur. Ukraynanın keçirdiyi əməliyyat nə qədər uğurlu alınsa da, bu bir qarış belə torpağı işğaldan azad etmədi. Əksinə, ruslar Donetsk-də Nitrius çayını keçdi. Sahədə ordu daha çox irəliləməyə başladı.

İddia edilir ki, bu əməliyyatın ikinci İstanbul görüşündən bir gün əvvəl baş verməsi masada Ukraynanın əlini gücləndirmək üçün nəzərdə tutulub. Rusiya dərinliklərində dron hücumu ilə konkret olaraq strateji bombardmançıların məhv edilməsi bir tərəfin əlini necə gücləndirə bilər? Kursk Ukraynanın əlini gücləndirə bilmədisə, strateji bombardmançıların məhvi heç gücləndirə bilməz.

"Hörümçək toru" əməliyyatını Pörl Harbora hücum əməliyyatı ilə müqayisə edilir. Nə mahiyyətə, nə də oxşarlıqca bu iki əməliyyatın bir-biri ilə qətiyyə bənzərliyi yoxdur. İnanmayanlar gedib Pörl Harbora hücum əməliyyatı haqqında oxusunlar, onda niyə belə yazdığımı anlayacaqlar. Ukraynanın həyata keçirdiyi bu əməliyyatın oxşarları saysız-hesabsızdır. Real müqayisə bu əməliyyatı kölgəyə salacaq deyər, aparmamaq ən doğrusudur.

Rusiya faktiki olaraq adına xüsusi hərbi əməliyyat qoyaraq Ukrayna torpaqlarını işğal edir. Ukrayna tərəfi isə maksimum buna cavab verməyə çalışır. Açıq şəkildə görünür ki, Ukrayna tərəfi sahədə Rusiya ordusunun qarşısını almaqda çətinlik çəkir. Ona görə də keçirdiyi əməliyyatları cəbhədə yox, daha çox Rusiya daxilində etməyə cəhdlər edir. Bununla nəticə almaq olar, olmaz mübahisəli məsələdir. Məsələn üçün Kursk əməliyyatı gözlənilən nəticə vermədi. "Hörümçək toru"-nun da ciddi nəticə verəcəyini düşünürəm.

Rusiya hansı addımları ata bilər? Məsələn üçün raket hücumları gözlənilən idi. Daha başqa hansı addımlar ata bilər? Rusiya da fərqiyyədir ki, bu cür, sürünən müharibə ilə nəticə əldə etmək mümkün deyil. Ona görə də Rusiya Ukrayna müharibəsinə yekunlaşdırmaq üçün total müharibəyə girişmək məcburiyyətindədir. Rusiyanın daha böyük müharibəyə hazırlaşması barədə ciddi informasiyalar mövcuddur. Rusiyanın Ukrayna müharibəsinə bitirmədən hansısa ciddi müharibəyə hazırlaşması və yaxud başlaması qeyri-realdır.

Bundan əlavə, Rusiya da fərqiyyə vardı ki, sülh danışıqları, İstanbul görüşləri sadəcə olaraq müharibənin vaxtını uzatmaqdan başqa bir şeyə yaramır. Böyük Britaniya, Almaniya açıq şəkildə müdafiə qabiliyyətlərini artırmaq üçün addımlar atır. Görünən odur ki, əgər böyük müharibə başlayacaqsa, yenə də Avropa əsas savaşı meydanına çevriləcək. Bundan əlavə, ruslar artıq açıq şəkildə deyirlər ki, Ukrayna müharibəsinə uzandıqca, Rusiya dünyadakı digər proseslərdən uzaq qalır. ABŞ açıq şəkildə Avropanı müharibə meydanına çevirir. Avropanın, elə Rusiyanın da ən böyük səhvi bu münaqişələri Amerika qitəsinə daşıya bilməməsidir. Ona görə də bütün böyük müharibələrdən ABŞ qazancılı çıxır və çıxacaq da... İllər əvvəl dünyanın istənilən bir yerində, hətta məhəlləmizdə "vızırpaket" partlayanda bunu İŞİD öz üzərinə götürürdü. İndi də azərbaycanlılarla ermənilər hər partlayışda bir-birinin izini axtarırlar. "Hörümçək toru"-nu keçirən ölkə belli, keçirilən ölkə belli, düz edən belli, səhvələr edən belli, ancaq sözügedən iki ölkənin mediası birini ittiham edir. Sanki hər iki ölkədə bəzi qruplar "qarğa məndə qoz var" deyir.

Ankarada Tələt Paşanın xatirəsinə ucaldılan abidə – İrəvandakı abidəyə cavab?

Müasir Türkiyənin təməlini qoyan və böyük xilas-karlarından biri, Anadoluda türk millətinin əbədi əmin-amanlığını təmin edən Tələt Paşa ilə bağlı xəbər hər kəsi sevindirir.

Adalet.az xəbər verir ki, Türkiyə mediası Tələt Paşa Bulvarında Tələt Paşa üçün abidə ucaldıldığını yazıb. Bu xəbər ermənilərə güllə kimi deyib. Hazırda erməni mediası qəzəblə yazır: "Ankarada erməni soyqırımının təşkilatçısı Tələtə xatirə abidəsi qoyulub. Türkiyənin paytaxtında erməni soyqırımının əsas təşkilatçılarından olan Tələt Paşanın xatirə daşının açılış mərasimi olub.

Türkiyənin "Milliyet" qəzetinin verdiyi məlumata görə, Ankara bələdiyyə başqanı Mənsur Yavaş abidə daşının açılışında iştirak edərək, əsrin ən böyük cinayətkarlarından olan Tələt Paşaya tərif və ehtiram sözlərini çatdırıb". Xatırladaq ki, 1874-cü ildə Osmanlı imperiyasının

Ədirne vilayətində doğulan Məhməd Tələt ağılı, savadı, uzaqgörənliyi və xalqına məhəbbəti ilə seçilən bir fəxarətli türk olub. Osmanlı'nın baş naziri kimi məsuliyyətli bir məqama çatmaq üçün böyük sınaqlardan keçib. O, Ənvər Paşa və Camal Paşa ilə birgə məşhur Üç Paşa iqtidarını quraraq dövlətin modernləşməsində vacib rol oynayıb. Tələt Paşa müharibə dövründə dövləti içdən sarıtdığı güman edilən ermə-

nilər daxil olmaqla bəzi ünsürlərin Anadoludan çıxarılmasına dair köç qanunun hazırlanması və tətbiqində yaxından iştirak edib. Odur ki, ermənilər onu özlərinə ən böyük düşmən hesab edib, ölümünə qərar çıxarıblar.

Paşa ölümünə az qalmış qələmə aldığı xatirələrində belə qeyd edib: "Məni bir gün küçədə güllələyəcəklər. Alnımdan qan axaraq yerə səriləcəyəm. Yataqda ölmək nəsib olmayacaq. Ziyanı

yoxdur, gəlib vursunlar. Vətən mənim ölümümə bir şey itirməyəcək. Bir Tələt gəder, min Tələt yetişər!".

Tələt Paşa 1921-ci il martın 15-də Berlində Daşnak-süyun Partiyasının təşkil etdiyi "Nemesis" əməliyyatı çərçivəsində Soğomon Teyliryan adlı erməni terrorçusu tərəfindən qətlə yetirildi. Ələ keçirilən cinayətkar əqli xəstə olması bəhanə göstərilərək eyni il iyunun 3-də məhkəmə tərəfindən sərbəst buraxılır. Tələt Paşanın uzun müddət Berlin müsəlman məzarlığında qalan cənəzəsi isə 22 il sonra İstanbula gətirilərək Hürriyyət abidəsi yaxınlığında dəfn edilir.

Ermənilərin İrəvanda Soğomon Teyliryanı qoyduğu abidə əslində Tələt Paşanın aşağılanması idi.

Ankarada Tələt Paşanın xatirəsinə ucaldılan abidə əslində İrəvanda qatıl Soğomon Teyliryanı qoyulan abidədən çox zəif görünür

Əntiqə Rəşid

«Kırım körpüsü» şəri alınmadı, «Hörümçək toru»na cəhd edirlər - Erməni alimin sayıqlaması

Əvvəlcə xatırladaq ki, iyunun 1-də Rusiya Ordusunun Ukrayna Quru Qoşunlarının təlim bölməsinə endirdiyi zərbə nəticəsində 12 nəfər ölüb, 60 nəfər yaralanıb. Daha sonra Ukraynanın pilotsuz təyyarələri Rusiya bombardmançı təyyarələrinin məhv edilməsi üzrə Təhlükəsizlik Xidmətinin "Hörümçək toru" xüsusi əməliyyatı çərçivəsində bu ölkənin hərbi aerodromlarına hücum edib. Ukrayna mətbuatının verdiyi məlumata görə, 40-dan çox təyyarə, o cümlədən A-50, Tu-95 və Tu-22 M3 məhv edilib. Hücümə şübhəli bilinən Artyem Timofeyev Rusiya tərəfindən axtarısa verilib.

Düşmənlərimiz bu olaydan özlərinə qazanc etmək üçün mediaya ard-ardına açıqlamalar verir.

Adalet.az xəbər verir ki, Ermənistanın tarix elmləri namizədi Mıhran Akopyan da erməni olaraq, öz məntiqsiz və

səviyyəsi iddiaları ilə Rusiyanın diqqətini Azərbaycana çəkməyə çalışıb. O bildirib ki, arxada yerləşən Rusiya hərbi aerodromlarına pilotsuz təyyarələrin hücumlarının ukraynalılar tərəfindən təşkil olunmadığı açıq-aydın görünür: "Ukrayna xüsusi xidmət orqanlarının belə əməliyyat üçün nə təcrübəsi, nə biliyi, nə texnoloji, nə də maddi-texniki resursları var.

Amerikalılar bəlkə də ola bilər, lakin onlar artıq rəsmi şəkildə elan ediblər ki, onların bu əməliyyatla heç bir əlaqəsi yoxdur, üstəlik, hətta bundan xəbərləri də yoxdur. Yeri gəlmişkən, Soyuq Müharibə"dən bəri amerikalılar Rusiya ərazisində heç kimi öldürməyiblər və əksinə, Rusiya xüsusi xidmət orqanları ABŞ ərazisində heç kimi öldürməyib".

Azərbaycanı hədəfə alan pisiyyətli erməni alim sonra bu fikirləri deyir: "Bu hücumun arxasında (demək olar ki, açıq şəkildə) Britaniya xüsusi xidmət orqanları dayanır. Ümid edək ki, Rusiya rəhbərliyi biləcəkdir ki, Rusiya ilə həmsərhəd olan və ingilislər özlərini suda balıq kimi hiss edən yeganə ölkə Azərbaycandır. Həm də ümid edək ki, Rusiya rəhbərliyi ölümcül pilotsuz uçuş aparatları ilə silahlanmış yük maşınlarının yığılaraq Azərbaycandan Rusiya ərazisinə gətirilməsindən artıq xəbərdardır".

Xatırlayırsınızsa, 2022-ci ilin oktyabr ayında ilk dəfə Kırım körpüsünün partladıldı. Körpüdə partlayan yük maşınının sahibi əslən Azərbaycandan olan Samir Yusubov olduğu deyilsə də, faktla bağlı biri Ermənistan vətəndaşı olmaqla 8 nəfərin həbs edildiyi barədə məlumat yayıldı. Məlumata görə, partlayıcı yük Odessadan çıxıb, Bolqarıstan, Ermənistan, Gürcüstan, Rusiyanın Krasnodar vilayətinə gedən marşrutu keçib və daha sonra partlayıcı oktyabrın 7-də Kırım körpüsündə işə düşüb.

Ermənistan tərəfi məlumat yayıb ki, həbs edilən Ermənistan vətəndaşı Artur Tercanyan Bolqarıstandan İrəvana və İrəvandan Rusiyaya tikinti materialları daşıyan yük maşınının sürücüsüdür. Terrorun törədildiyi bomba Odessadan Bolqarıstan, Gürcüstan və Ermənistan vasitəsilə göndərilib.

Rusiyanın rəsmi açıqlamalarından sonra ermənilər bu mövzuda danışmağı, şəər atmağı dayandırdılar.

Bir sözlə, el misalında deyildiyi kimi: aləm aləmnəndir, kor qız da xalasıyanan...

Ə.Rəşid

Rusiyanın öz başına hördüyü "Hörümçək toru"...

Ukraynanın Rusiya qarşısında sarsılacağını gözləyən bir çox qüvvələr bu gün baş verən olayların qarşısında şok olublar. Ukrayna Təhlükəsizlik Xidməti Rusiya strateji bombardmançı aviasiyasına qarşı "Hörümçək toru" adlı irimiqyaslı əməliyyat keçirib.

Rusiyanın İrkutsk vilayətində yerləşən "Belaya" aviabazasına hücum əslində işğalçıya ən layiqli cavabdır. Yayılan məlumatda deyilir ki, hazırda "Belaya", "Dyagilevo", "Olenya" və

"İvanovo" aerodromlarında 40-dan çox Rusiya təyyarəsi, o cümlədən strateji bombardmançı Tu-95, Tu-22M3 və A-50-lar yanır.

Təsəvvür edin ki, dəymiş zərər 2 milyard dolları ötür. Bu arada Rusiya hava hücumundan müdafiə qüvvələri ölkə regionları üzərində Ukraynanın 162 ədəd PUA-sını məhv etdiyi ni iddia edir: "Kurskda 57, Belqorodda 31, Lipetskde 27, Voronejdə 16, Bryansk və Ryazanda 11, Oryolda deyil ki, hazırda "Belaya", "Dyagilevo", "Olenya" və

ədəd PUA vurulub".

Amma buna baxmayaraq Ukrayna düşməne boyun əyməyəcəyini ortaya qoyur. Beləki, Ukrayna Baş Qərargahı müharibənin 1195-ci günü üçün Rusiya ordusunun itkiləri haqda məlumat yayıb.

Məlumatə əsasən, Rusiya indiyə qədər 989 700 hərbi, 10 874 ədəd tank, 22 663 ədəd zirehli döyüş maşını, 28 575 ədəd artilleriya sistemi, 1 401 ədəd RYAS (reaktiv yayılım atəş sistemi), 1 175 hava hücumundan müdafiə sistemi,

372 ədəd hərbi təyyarə, 336 ədəd helikopter, 50 462 ədəd avtomobil texnikası, 38 622 ədəd PUA, 3 271 qanadlı raket, 28 gemi/kater, 1 sualtı qayıq, 3 905 xüsusi avadanlıq itirib.

Xatırladaq ki, ABŞ Dövlət katibi Marko Rubio Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrova Rusiyada dəmir yolu infrastrukturunun bombalanması nəticəsində mülki vətəndaşların həlak olması ilə bağlı başsağlığı verib.

Əntiqə Rəşid

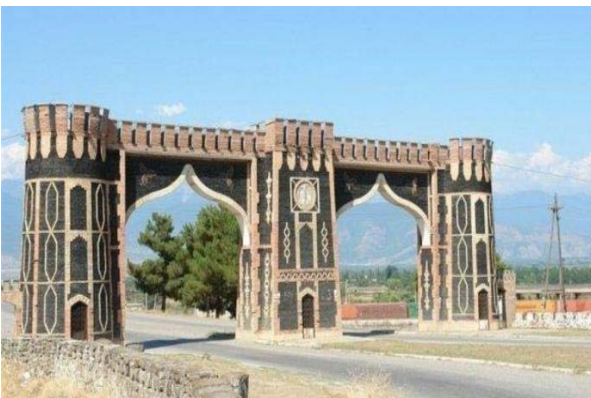
ƏDALƏT •

6 iyun 2025-ci il

ŞƏKİ: ƏN UCA ZİRVƏLƏRƏ...

Mən ölkəmizin ən qədim şəhərlərindən biri olan Şeki haqqında əvvəllər çox söhbət açmışam. Şəkinin tarixi keçmişindən, tarixi abidələrindən, özünəməxsus koloritindən necə həvəslə, fəxrlə danışmışam. Ancaq buradaca qeyd etməliyəm ki, Şəkinin məhz müstəqillik dövrümüzün ilk illərindəki ləng inkişafından, burada baş verən xoşagəlməz hadisələrdən də ağrı-acıyla, ciddi narahatçılıqla yazmışam. Çünki o dövrlər bir məsələdə şəkillilərin heç bəxti gətirmirdi. Rayona rəhbərlik edənlər problemləri həll etmək, abadlıq-quruculuq işlərini yüksəltmək, camaatla birgə olmaq əvəzinə, yumşaq desək, səhv yol tuturdular. Hər şey bir yana, şəkillilərin uzun illər davam edən haqlı şikayətləri olub: "Ətraf rayonlardakı quruculuq işlərinə baxıb utanırıq, narahat oluruq..."

Elə bu səbəbdən də ölkə rəhbərliyi səviyyəsində ciddi tədbirlər görüldü...

...Bəzən tam təsəvvür üçün mütləq səbəb yaranır da. Bu dəfə də belədir. Və elə bir şəhərin, elə bir elin yaşamından, reallıqlarından söhbət gedir ki, bu tamamilə vacibdir. Şimal-qərb bölgəsinin böyük bir yolayırıcı olan Şeki bütün anımlarda fenomenidir. Özünün qədimliyi, tarixi qəhrəmanlıq səhifələri, dövlətçilik ənənələri, Çələbi, Səbuhi, Aydın, Bəxtiyar, Emin, Cavanşir... ruhu, şöhrətilə. Elə təkcə Mirzə Fətəli zirvəsi bu

elin müqayisəolunmaz qürurudur. Həm də rayonda yaşayan insanların zəhmətkeşliyi, təbiətə, eynən elitar mədəniyyətə bağlılığı və ... yumoru ilə. Bəlkə də şirinhəcsə qədər rəmzə çevrilən orijinal məzəsilə.

Koloritin üst qatında isə örnek olası bir xüsusiyyət də yaşanmaqdadır. Şeki bütün mənələrdə çörəkli şəhərdir. Sadəcə bu çörəyin halallığını qorumaq gərəkdir.

... İndi şəkillilər şəhərdə və kəndlərdə aparılan abadlıq-quruculuq işlərini gələn qonaqlara həvəslə göstərilir, daha ətraf rayonların modern inkişafına həssədlə baxmırlar. Bir sözlə, bütün rayon cənab Prezidentin inam və etimadı ilə Şeki şəhər rəhbərliyinə gətirilən Elxan Usubovun fəaliyyətindən uzun illərdir ki razılıq və arxayınılıqla danışırırlar. Böyük Şeki bugünlər nəhəng bir tikinti meydanını xatırladır. Elə Şeki şəhər icra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubovun söylədiyi kimi: "Cənab Prezidentin qayğı və diqqəti bizi daha yaxşı çalışmağa ruhlandırır..."

Göstərilən yüksək etimadı layiqincə doğrultmağın ən yüksək yolu da məhz bu cür seçilir. İsgüzarlığın, sadəliyin, səmimiyyətin, vətənsəverliyin, məntiqin nəticəsi olaraq. Prezident Şeki şəhərinin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında sərəncamlar da imzalayıb. Həmin sərəncamlardan 10 ildən artıq vaxt keçir və bu müddətlərdə olduqca çox mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Sərəncamlarda şəhərin milli-memarlıq üslubunun qorunub saxlanılması, turizm potensialının genişləndirilməsi, tarixi abidələrin qorunması və bərpa olunması, xalq təbiiq sənətinin daha da inkişaf etdirilməsi nəzərdə tutulur.

İndi biz yenidən əvvələ qayıtmaqla, həm də bugünlərin sevinc və qürurunu yaşayaq.

"Ədalət" qəzeti olaraq biz müntəzəmliklə bu böyük rayonun inkişafından yazılar dərc edirik. Əlbəttə, Şəkinin şöhrətli tarixi keçmişindən, Qədim İpək Yolunda bir mayak kimi durmasından, Şumer mədəniyyətinə qədər uzanan özəlliklərindən də söz açaraq oxucuları xoş nostaljiyə çəkirik. Və bütün hallarda o məşhur Şeki alaqapısından keçərək üzüyuxarıları seyr edərkən gecələri də gündüzlər kimi işıq saçan bu gözəl şəhərin ovsununa düşürük.

Artıq 5 ilə yaxındır ki, rayon mərkəzinə aparən bu yolun görkəmi təkcə rahatlıq və təbiət gözəllikləri ilə diqqəti çəkmir. Yolboyu sən Vətənin azadlığı uğrunda canla-

rından keçmiş şəkili igidlərin vüqarlı çöhrələri ilə də qarşılaşırsan. Səni ilk qarşılayan Vətən oğulları, onların ölməz ruhudur! Yüzlərlə şəkili igidin portretləri sənə "xoşgəldin" deyir, səni qürurlandırır, Vətən sevgisi dərslərinə çağırır. Bu, sanki 10 kilometr boyunca qurulmuş monumental bir əsərdir. Əlbəttə ki, onun müəllifi zaman və qələbə, ideyası isə rayon rəhbərliyidir.

Şəhərin hər yerində belədir. Qədim abidələrlə yanaşı, mütləq təzə bir qurğu ilə də rastlaşırsan, mütləq arzulanan bir yeniliklə qarşılaşırsan. O yerdəki rayon rəhbərliyi quruculuğa, müasirliyə, urbanizasiyaya meyilli olur, həm də vətənpərvər, ziyalı, yaradıcı bir şəxs olur, həmin rayon, həmin bölgə mütləq fərqlənir və seçilir. Elə bu səbəbdən də çoxdan baxıb məftun olduğum "Qırmızı

bağ" adlı bədii filmin titrlərində Elxan Usubovun da adını oxuyanda qətiyyətlə təəccüblənmədim. Rəssam, fotoqraf, memar, kino yaradıcılığına meyilli, quruculuq və müasirlik məsələlərində ən yaxşının təbiiqinə nail olmaq onun çoxşaxəli gözəl xarakterini və intellektini

bütünlüklə təsdiqləyir. Az-az görüşsək də mən bütün bu gözəl keyfiyyətləri şəxsi münasibətlərimizdə də yaşayıb görmüşəm.

... Elxan müəllim bizi danlamasa yaxşıdır, keçək digər məsələlərə.

Tanıyanlar bilir, Şeki ucu-bucağı görünməyən çox böyük şəhərdir. Üstəlik iki-üç ortabab rayona sığan qəsəbə və kəndləri! Dövlətimiz, şəxsən cənab Prezidentimiz İlham Əliyev rayon həyatının bütün istiqamətləri ilə müntəzəmliklə maraqlanır. Böyük şəhərlərin, böyük rayonların görülən işləri də sən deyən eləcə asan başa gəlmir. Təsərrüfat, sənaye, ticarət, səhiyyə, turizm məsələlərinin daim diqqətdə saxlanılması ilə yanaşı, gərəkdir ki, quruculuq və müasirlik işlərini də hər gün inkişaf etdirənsən.

Bax, nə qədər çətin və vaxt tələb edən fəaliyyət sistemi olsa da, Şeki üçün xarakterik haldır və hamı məsələyə xüsusi diqqətlə yanaşır.

Elə bu səbəbdəndir ki, bizim qədim və müasir Şeki özünəməxsusluğu və gözəlliyi ilə yanaşı, həm də hər

gün böyük inkişaf yolunun yorulmaz yolçusudur. Bu ritm və coşqu ilə qarşı dağları da aşib keçərək daha böyük zirvələrə ucalmaq da mümkündür.

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

Əntiqə RƏŞİD

**Hindistanı
təbrik eləsəm,
məndən
inciməsiniz?**

1 iyun (uşaq pulu alan bütün) Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günüdür!

Yəni cənnətməkan ölkəmin uşaq bayramıdır.

Uşaq bağçalarının böyük bir hissəsi özəl (yəni pullu-ödənişli) olan, məktəblərdə dərs olmadığı üçün repetitorlara üz tutan, universitetlərə yüksək məbləğdə ödəniş edən Azərbaycan uşaqlarını uşaq günü ilə bağlı təbrik etmək içindən gəlmədi.

Ona görə dünyada uşaq pulu ilə təmin olunan valideyn və uşaqları təbrik etmək fikrinə düşdüm.

Deməli, Rusiyada - müharibə olan ölkədə bu ilin fevralın 1-dən "analiq kapitalı" yəni uşaq pulunu 6165 dollar, ikinci uşaq üçün isə 8 min dollara çatır!

Mən araşdırmamışam haaa, mediamiz yazır ki, Fransada uşaq doğuşuna görə valideynlərə 927 avro birdəfəlik müavinət, övladlığa götürənlərə isə 1855 avro verilir. Sonra üç il ərzində valideynlər onların gəlirlərinə görə 92 avrodan 185 avroya qədər aylıq müavinət ödənilir.

ABŞ-da uşaqların doğuşu üçün xüsusi ödənişlər təmin edilmir, lakin valideynlərə hər bir uşağa görə maksimum 1000 dollar vergi istisnaları verilir.

Böyük Britaniyada "uşaq pulu" 16 yaşına çatana qədər verilir, əgər uşaq təhsil alırsa, ödənişlər 20 yaşa qədər uzadılır. İlk və ya tək uşaqlar üçün valideynlər həftədə 20,7 funt alırlar, sonrakılar üçün isə 13,7 funt ödənilir.

Kasıbçılıq və zibillik məkanı Hindistanda 14 yaşa qədər olan uşaqlara ayda 100 dollar ödənilir.

Qazaxıstanda da uşaqlara sosial müavinət verilir. Belə ki, 18 yaşa qədər uşaqlar dövlətdən ayda 45 dollar müavinət alır.

Latviyada 20 yaşa qədər uşaqlara ayda 14 dollar ödənilir.

Özbəkistanda 2 yaşa qədər uşaqlara ayda 80 dollar ödənilir.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində yeni doğulan körpələrin valideynlərinin 20 min dollar həcmində kreditləri silinir, həmçinin yeni doğulan körpənin valideynlərinə 50 min dollara qədər müavinət ayrılır. Həmçinin, körpənin adına bankda hesab açılır və 18 yaşında ona 100 min dollar pul verilir.

Küveytdə isə valideynlərə övlad olmamışdan qabaq 240 min dollar kredit götürmək imkanı yaradılır. Körpə doğulan kimi həmin məbləğin 20 min dolları silinir. Yeni doğulan körpə üçün bankda 3 min dollarlıq hesab açılır və həmin məbləğ 18 yaşına qədər faizlə birgə ona təqdim olunur.

Qazsız neftsiz Gürcüstan 2023-cü ildən etibarən hər üçüncü və sonrakı yeni doğulmuş körpə üçün 1000 lari məbləğində birdəfəlik yardım edir.

Ermenistan 2020-ci ildən kəndlərdə işləyən analar 2 yaşadək uşaq üçün ayda 28 min 600 dram müavinət alır. (1000 dram 4,2 manatdır. Oxucu, zəhmət çək özün hesabla) Nikol Paşinyan həmin müavinətin 2023-cü il yanvarın 1-dən 30 min 700 drama yüksələcəyini elan edib.

Gələcək cənnətməkan ölkəmizə! Görəsən, bir dondurma almaq üçün kasıb, işsiz ata-anasının üzünə məlul-məlul baxıb, dondurma eşqini zorlayan, bir yaşdan başlayaraq böyük çətinliklərlə üzləşən, 20 qəpiklik büdcəsi olmayan uşaqları bayram münasibətilə təbrik etmək, onlara gələcək həyat yollarında uğur, xoşbəxtlik, karyera arzulamaq ikiüzlülük kimi görünməz ki?

Gorunməsəydi, 1 yaşından 18 yaşına qədər bütün uşaqları təbrik edərdim!

Amma yox, mən Siyavuş Novruzov müəllimi dəstəkləyirəm! Diz deyir, haqlıdır, əcəb eliyir!

Deputat desin ki, uşağa uşaq pulu verilməsin, sırası bir jurnalist olan mən durum "uşaq pulu" tələb edim, dəliyəm??

**Fransa və Belçika Aİ-nin
əleyhinə çıxır**

Fransa və Belçika hakimiyyəti, Avropa İttifaqının Rusiyadan təbii və sınımlı qaz idxalına qadağa qoyması planları ilə razılaşmadıqlarını bəyan ediblər.

Bu barədə Politico qəzeti ilə söhbətlərində, Fransa və Belçikanın hökumət nümayəndələri bəyan ediblər. Qəzetin məlumatına görə, İspaniya və Niderland Brüsselin planını dəstəkləyirlər. Politico qeyd edir ki, Avropa İttifaqının təklifinin qəbul edilməsi üçün, bütün üzv dövlətlərin razılığı olmalıdır. Bir çox avropa dövlətləri Aİ-nin təklifini bəyənşələr də, güman edilir ki, Macarıstan və Slovakiya da, qadağa qoyulmasının əleyhinə olacaqlar.

Rüstəm Hacıyev

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Ən qorxulu silah - bıçaq!

... Adamin yadına avtomat düşəndə, tüfəng düşəndə və digər silahlar düşəndə istər-istəməz qorxu hissi keçirir, həyəcanlanır! Amma bıçaq deyəndə bir o qədər də narahat olmur və deyir ki, əşi, bıçaqdır da, heç bir qorxusu yoxdur. Belə baxanda bıçaq odlu silah deyil və onun heç bir qorxusu olmur.

Yeni tüfəng kimi, avtomat kimi ehtiyatsız davrananda açılıb insana heç bir xəsarət yetirmir! Amma bu gün ölkəmizdə bıçaq adını çəkdiyimiz odlu silahlardan daha təhlükəlidir! Az qala hər gün məmləkətimizdə bir bıçaqlanma hadisəsi baş verir. Təbii ki, bunu da doğuran obyektiv və subyektiv səbəblər var. Bax o səbəblər aidiyyəti qurumlar tərəfindən araşdırılmalı və bu qəbil cinayətlərin nədən qaynaqlandığı aydınlaşdırılmalıdır! Deyirlər ki, belə cinayət hadisələrini yeniyetmələr və gənclər törədir! Amma bu məsələyə birmənalı yanaşmaq olmaz! Məsələn, ər arvadını bıçaqla qətlə yetirir, qardaş qardaşı bıçaqla öldürür.

Bəs buna necə qiymət verək?! Gəlin onunla razılaşaq ki, yeniyetmələr və gənclər arasında dava zamanı bıçaqdan daha çox istifadə olunur! Xəzər Universitetində baş vermiş son hadisə isə daha narahat edici və həyəcanlıdır. İki tələbənin davası sonda bıçaqla bitib. Tələbənin biri bıçaqla digər tələbəni ölümcül vəziyyətə salıb. Biri polis tərəfindən saxlanılıb, digəri isə ölümlə cəzalandı.

Bir anın səbrsizliyi bax belə bir durum yaradıb. Bəs bu qədər bıçaqlanma hadisələrinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?! İlk növbədə hər şeyi polisin üstünə atmaq ədalətsizlik olar. Polisdən öncə o uşaqların tərbiyəsi ilə məşğul olan ailə, məktəb, cəmiyyət var. Və onların heç biri məsuliyyətdən yaxalarını çəkməz. Bax elə götürək çətin tərbiyə olunan uşaqları. Yeniyetmə həftələrlə, aylarla dərsə getmir və bu barədə məktəbdən ailəsinə məlumat verirlər, ancaq ailə uşaqla maraqlanmır.

Deyir ki, qoy onun tərbiyəsi ilə məktəb məşğul olsun. Hətta belə şagirdlərin valideynləri məktəbə dəvət olunur, yenə gəlmirlər. Onda məktəb rəhbərliyi nə etməlidir?! Məktəbin çıxış yolu hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməkdə qalır və məktəb də bunu edir! Ümumiyyətlə, belə ipə-sapa yatmayan uşaqlar davamlı olaraq ailənin, məktəbin və polisin nəzarətində olmalıdır.

Və bəzən görürsən ki, belə çətin tərbiyə olunan uşaqların öhdəsindən nə ailə, nə məktəb, nə də polis gələ bilər. Və nəticədə belə bıçaqlanma hadisəsi baş verir. Bəs onda kimdir günahkar??? Bax əsas məsələ də elə budur. Amma gəlin günahkar axtarmayaq və bir vətəndaş olaraq bu işdə hərə üzərinə düşən yükü, məsuliyyəti anlamalıdır. Ki, nə edək ölümlə nəticələnən belə qanlı hadisələr baş verməsin!

Bütün cəmiyyət əlbir olmalı, uşaqlarımızı və gənclərimizi belə ölümün pəncəsindən xilas etməliyik! Və bıçaqla zarafat etmək olmaz! Uşaqlar ciblərində bıçaq yox, bir-birinin qəlbini ələ almaq üçün konfet, şokolad gəzdirməlidirlər ki, mehribanlıq və şirənlik olsun!!!

Mobil telefonlar başa bələdir

İndi çox nadir adam tapılar ki, mobil telefondan istifadə etməsin.

Artıq mobil telefon bizə hava, su kimi lazımdır. Amma ondan da elə istifadə olunmalıdır ki, o, sənə ziyan vurmaz! Heç kimə sirr deyir ki, bəzən

Bakıda piyadalar təyin olunmamış yerdən keçərkən belə telefonla danışır, avtomobillərin hərəkətinə diqqət yetirmir. Və nəticədə bir çox halda belələri avtomobillə vurulur, sonra da bütün məsuliyyəti piyadaların deyil, sürücülərin üzərinə düşür. Amma bu o demək deyil ki, sürücülər sükan arxasında mobil telefonla danışmırlar.

Dəfələrlə bir hadisənin şahidi olmuşuq ki, həm sənişin daşıyan avtobus sürücüləri, həm də fərdi avtomobilləri idarə edən insanlar sükan arxasında mobil telefonla danışır. Bununla yanaşı, bəzi intizamsız sürücülər siqaret çəkir, tum çirtlayır. Təbii ki, bunlar hamısı birmənalı olaraq qanun pozuntusudur. Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin reisi Toğrul Nəsirli deyir ki, sükan arxasında mobil telefonla danışmaq qanuna ziddir.

Çünki sürücü telefonla danışarsa, onun diqqəti yayınır və qəza şəraiti yaranır. Onu görə də bu qanun pozuntusuna görə sürücülər 50 manat məbləğində cərimə edilir. Bir daha sürücülərdən xahiş edirik ki, yol hərəkəti qaydalarına əməl etsinlər və qanunu pozub qəza şəraiti yaratmasınlar!

EMİL FAİQOĞLU

Yenə polis...

Polis həmişə millətin çətin, ağır günündə xalqın yanında olub, insanlara öz köməkliyin göstərib.

Bunu kim bilməsə də, həmin adamlar o köməkliyi heç vaxt unuturlar. Amma

bəzən unudanlar da olur. Bax bu, istər-istəməz bizi narahat edir. Lakin əksəriyyət polisi çox istəyir. Mayın 30-da saat 8:55 dəqiqədə metronun "Koroğlu" stansiyasında bir qız özünü pis hiss edirdi.

Bunu metroda xidmət aparan polis əməkdaşı hamıdan tez gördü və qıza öz köməkliyin göstərərək oturaqda əyləşməsinə yardım etdi. Qıza su və dərman verildi. Beş-on dəqiqədən sonra qız özünə gəldi və demək olar ki, normal duruma qayıtdı.

Qız özünü lap yaxşı hiss etdi və həkimə ehtiyac olmadı. Özünü yaxşı hiss edən qız polis əməkdaşına, eləcə də ona kömək edən digər insanlara təşəkkür edib, növbəti qatara minərək mənzil başına yola düşdü... Bax yenə polis dar gündə vətəndaşın köməyinə çatdı!

Temperatur yüksəlir...

Artıq bir neçə gündür ki, ölkəmizdə havalər istiləşməyə başlayıb. Artıq yaya da bir şey qalmayıb.

Yeni istilər bir müddətdən sonra daha da artacaq, hətta müsbət 40 dərəcəyə qədər yüksələcək! Heç şübhəsiz, havaların istiləşməsi bir çox problemlərin yaranmasına rəvac verir. Onlardan biri kondisionerləri olmayan avtomobillərdir. Təbii ki, isti yay günlərində kondisioneri olmayan nəqliyyat vasitələri ilə yaxın və uzaq məsafələrə getmək çox çətindir.

Çətinlik də ondan ibarətdir ki, həmin avtomobillərin sükanı arxasında sürücülər çox əziyyət çəkir, yuxulayıb yatır və qəza törədir.

Tək əziyyət çəkənlər və hadisənin qurbanı olanlar sürücülər deyil, həm də avtomobiləki digər insanlardır.

Ona görə də yay gəlməmişdən öncə əlaqədar qurumlar qabaqlayıcı tədbirlər görməli, sürücüləri və hərəkət iştirakçılarını maarifləndirmə ki, çıxış yolları tapılmalıdır. Əksi- təqdirdə isti havalarda sükan arxasında yuxulayıb qəza törədən sürücülər hələ çox olacaq!!!

Canlı ifa...

Canlı ifanı hər müğənni bacarmır. İndi yerindən duran efirə çıxır, ağzına gələni ifa edir və tanınır.

Səsi olmayan və ərindən boşanıb toya gedən adama müğənni demək ol-

maz! Özü də onlar bir mahnı belə canlı ifa edə bilmirlər, amma deyirlər ki, ayda 70- 80 min manat pul qazanırlar. Gözlərinin içinə qədər yalan danışırırlar. Çox yox ey, bir balaca musiqi duyumu olan adam həmin " müğənnilərə" yüz manat da verməz! Mən toylarda canlı oxuyan müğənnilər çox görmüşəm.

Məsələn, Manaf Ağayev! O, Bakı və kənd toylarında 7- 8 saat canlı oxuyub və elə olub ki, bu istedadlı müğənni canlı oxuyanda üç- dörd köynək dəyişib. Onun Füzuli toylarında oxuduğu mahnıları və muğamları hər müğənni oxuya bilməz. Allah- təalə onu gözəl boy- buxun verdiyi kimi, gözəl də səs verib.

Toy özü də bir məktəbdir, qoy bir çox müğənnilər canlı oxumağı və toy aparmağı Manaf Ağayevdən öyrənsinlər. Tay yekə- yekə danışmasınlar ki, biz hər ay 70-80 min pul qazanırıq. Vallah, heç pul qazanan oğlan belə deməz. Manaf Ağayev 50 illə yaxındır ki, oxuyur və xalq tərəfindən sevilir, amma

bir dəfə olsun belə onun dilindən eşitmədik ki, ayda filan qədər pul qazanıram. Ancaq sonradan görənlər belə danışır.

Əsas səs, ifa və canlı oxumaqdır ki, onu da Manaf Ağayev kimi hər müğənni bacarmır. Manafı da xalqa sevdiren istedadı, bənzərsiz səsi, canlı ifası, sadəliyi və səmimi olmasıdır!

TƏBİB imtiyazlı xəstələri niyə aldadır?!

Elə xəstələr var ki, onlara dövlət tərəfindən dərmanlar pulsuz verilir. Bax dövlətin öz vətəndaşına göstərdiyi ən böyük xidmətdir

və buna görə də həmin insanlar bu qayğıya görə dövlətə öz minnətdarlıqlarını bildirirlər.

Amma TƏBİB və imtiyazlı xəstələrə xidmət göstərən apteklər bu vəzifəni məsuliyyətlə yerinə yetirə bilmir, dərmanları vaxtında xəstə insanlara çatdırmırlar. Elə dərmanlar var ki, xəstələr onu üç - dörd aydır ki, ala bilmirlər. Dərmanların apteklərə gəlməsini deyən əzcaçılar bütün günahı TƏBİB- in üstünə atır.

Məsələn, Maşağada imtiyazlı xəstələr üçün fəaliyyət göstərən aptekdən bildirirlər ki, biz dərmanları vaxtında ala bilmirik. Ona görə də, xəstələr yazılan dərmanları tapıb onlara verməkdə çətinlik çəkirik!

Bax aptekin bu mövqeyindən baş açmaq olmur və iki aydır ki, bizim xəstəmiz üçün yazılmış bu dərmanları-" Escita" , " Tizersin" " Aminazin" ala bilmirik. Neçə olur ki, pullu apteklərdə bu dərmanlar var, amma imtiyazlı apteklərdə yoxdur?! Görünür, burda imtiyazlı apteklərin və TƏBİB- in öz maraqları var.

Əgər bu dərmanlardan digər apteklərdə varsa, bəs onda bu aptekdə niyə olmasın?! Əgər deyilənlərə inansaq və camaata verilməyən dərmanları nəzərə alsaq elə burda qazanan, imtiyazlı xəstələrin haqqına girən apteklərdir. Üç ay, dörd ay dərman ala bilməyən xəstələr məcbur olub, digər pullu apteklərdən həmin dərmanları alırlar. Elə bizim özümüz son bir neçə ayda tapılmayan dərmanları almaq üçün 120 manat pul xərcləmişik! Məgər bu, az puldur?! Görünən odur ki, TƏBİB, nə də apteklər maraqları olduğu üçün imtiyazlı xəstələrin problemini həll etmək istəmir və günahı bir- birinin üstünə atırlar.

Nə vaxta qədər??? Əziyyəti isə imtiyazlı xəstələr çəkir-lər!!!

Biz növbə gözləyə bilmirik...

B a ş q a millətləri deyə bilmərik, amma biz çox səbrsizik. Və hətta o qədər səbrsizlik ki, növbə də gözləyə bilmirik. Aramızda bəlkə də növbə gözləyənlər

var, ancaq növbə gözləməyənlər növbə gözləyənlərdən dəfələrlə çoxdur. Adicə metroya düşüb, karımıza pul yükləyəndə tez növbədən kənar aparata yaxınlaşıb və kartımızı yükləyirik! Yaxud da, marketdə kassada pul ödəyib, qəbz alanda, avtobusa və metro qatarına minəndə ağına- bozuna baxmadan özümüzü içəri dürtürük.

Ta düşünmürük ki, bizdən əvvəl nə qədər adam vardı. Başqa millətlər necə ələyir- eləsin, ancaq biz növbə gözləməyə öyrəşə bilmirik, ey qardaş! Hər gün xəstəxanalarda növbədir. Hamı da növbə gözləməkdən bezib. Biri üç saat növbə gözləyir, görürsən ki, ya həkim, ya da tibb bacısı tanışını camaatın arasında keçirib içəri salır. Kimsə də, narazılıq edəndə deyirlər ki, o adam xəstə deyil, elə belə yanımıza gəlib. Bax belə!

EMİL FAİQOĞLU

ƏDALƏT •

6 iyun 2025-ci il

Ermənistan iqtisadiyyatında baş verən şışirtmələr kimlərə hesablanıb

Bu məqalə "Qeyri-hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi"nin sponsorluğu ilə "Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi tərəfindən "Ermənistanın idxal-ixrac əməliyyatlarının iqtisadi təhlili" mövzusunda reallaşdırılan layihə çərçivəsində yazılan birinci məqalədir

İkinci Qarabağ müharibəsində 44 gün ərzində ağır məğlubiyyətə düşər olmuş Ermənistan bir dövlət kimi özünə gəlmək və müharibədə üzleşdiyi bütün səviyyələrdən olan itkiləri bərpa etmək üçün uzun zaman lazım idi. Ermənistanın praktik olaraq blokada şəraitində yaşadığını, yarıdıcısı və himayədarı olan Rusiyanın isə Paşinyan hakimiyyətinə qarşı aqressiv bir münasibətdə olduğunu nəzərə alsaq, o halda bu ölkənin müharibə nəticəsində üzleşdiyi itkiləri bərpa etmək üçün daha uzun zaman ehtiyacı olmalı idi. Təbii resursları çox az, enerji resursları isə tamamilə olmayan, Rusiyadan güzəştli şərtlərlə alınan qaz, elektrik enerjisi, yanacaq və digər resurslar hesabına özünü gücləndirən, xarici dövlət borcu başından aşan bir ölkənin iqtisadiyyatının ağır bir məğlubiyyətdən sonra qısa zaman kəsiyində yüksəlişi mümkün deyildi.

Lakin bu realiaqların əksinə olaraq, ağır itkilərlə müşayiət olunan müharibədən bir ildən bir qədər artıq vaxt keçdikdən sonra Ermənistan iqtisadiyyatında bənzəri olmayan və heç bir məntiqə sığışmayan bir "sıçrayış" baş verdi. Konkret olaraq - 2020-ci ildə Ermənistan iqtisadiyyatı 2019-cu ilə müqayisədə 7,5 faiz azalsada, 2022-ci ildə bu ölkənin iqtisadiyyatında 14,2 faiz "artım" qeydə alındı. Ermənistan hakimiyyətinin başında dayananlar əldə olunan bu "uğurların" geniş təbliğinə start verdilər. Onlar bütün dünyaya car çəkirdilər ki, ölkələrinin iqtisadiyyatı bənzəri olmayan bir artım sürəti əldə edib. Hökumət yetkililəri bu nəticələrin Paşinyan hökumətinin ağıllı iqtisadi siyasəti və uğurlu isla-

hatları ilə birbaşa əlaqəli olduğunu israr edirdilər. MDB dövlət başçılarının toplantısında Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan isə ölkəsinin iqtisadi uğurlarından ağızdolusu danışdı.

Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan da iqtisadiyyatın əlifbasından bixəbər olan bəzi siyasi dəllallar Azərbaycan hökumətini Ermənistan

baş verən bu "iqtisadi möcüzə"dən nəticə çıxarmağa səsləyirdilər. Heç kim məsələnin köklərini araşdırmaq istəmirdi.

Lakin biz bunu etmək qərarına gəldik. İlk öncə Ermənistanın Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi saytına daxil olaraq aydınlaşdırdıq ki, Ermənistan iqtisadiyyatında xarici ticarət dövriyyəsiindən dolayı digər heç bir sahədə diqqəti cəlb edə biləcək bir artım qeydə alınmayıb. Lakin nədənse bu ölkənin xarici ticarət dövriyyəsinə inqilabi bir dönüş baş verib. Yeni ölkəyə idxal olunan və ölkədən ixrac olunan məhsulların həcmi 4-5 dəfəyə qədər arta bilib. Apardığımız araşdırmaları bir qədər də dərinləşdirdikdə məlum oldu ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında başlanmış müharibədən ötən bir il ərzində Ermənistan bir ölkəyə ixracın fantastik artımı baş verib - bu ölkə isə Ukraynaya qarşı işğalçı müharibə aparən Rusiyadır.

Ermənistan Rusiyaya ixrac olunan məhsulların həcmi bir il ərzində

4-5 dəfə necə artırı bilərdi? Bunun üçün Ermənistan da ixrac üçün istehsal olunan məhsulların statistikasında bənzər artımlar qeydə alınmalı idi - bu isə yox idi. Deməli Ermənistan xaricdən bir çox məhsulları xüsusi olaraq Rusiyaya ixrac etmək üçün alıb öz ərazisinə gətirir və sonradan onları yerli məhsul adı ilə Rusiyaya "ixrac edir".

Apardığımız araşdırmalar göstərdi ki, Ermənistan xarici ölkələrdən əsasən Rusiyanın hərbi sənayesinə lazım olan radio-elektronika məhsullarını, yüksək hərbi texnologiyalar üçün zəruri olan çipləri, yarımkəçiriciləri və digər məhsulların idxalını həyata keçirir. Təbii ki, sonradan bu məhsullar başqa məhsul adları altında Ermənistan Rusiyaya ixrac edilir.

Çox təəssüflər olsun ki, ABŞ başda olmaqla Qərbin apıcı dövlətləri və Beynəlxalq qurumlar Ermənistanın bu təxribat xarakterli pozuculuq fəaliyyətinə göz yumur, ən yaxşı halda isə ona bu fəaliyyəti dayandırmağı tövsiyyə edirlər. Əslində Ermənistan atdığı bu addımlarla elə Qərb dövlətlərinin özlərinin tətbiq etdiyi sanksiyaları ayaqlayır. Qərbin ikili standartları və ikiüzlü siyasəti bu məsələdə də ortadadır. Bir anlıq təsəvvür belə etmək olmur ki, Rusiya üçün bu "xidməti" Azərbaycan göstərsəydi Qərb nə edərdi... Heç şübhəsiz Qərb Azərbaycana qarşı Rusiyaya tətbiq edilənlərdən daha ağır sanksiyalar tətbiq edərdi...

Fikrət Yusifov,
İqtisad elmləri doktoru, professor, "Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyinin sədri

Məzahir ƏHMƏDOĞLU

La Liqanın parlayan yeni ulduzları

Bu il Avropa futbolunun böyük "beşliyində" La Liqa bir çox məqamları ilə diqqəti daha çox cəlb etdi. Elə əvvəldən də məlum olduğu kimi çempionluq uğrunda mübarizə yenə də Real və Barselona arasında dolaşdı. Doğrudur, hərdən elə vəziyyət yaranırdı ki Atletiko və Atletik komandaları da sanki "qızıl xətrindədirlər". Ancaq uzun illərin ənənəsi yenə də pozulmadı. Hərçənd, bir zamanlar Atletiko da Atletik də, hətta Valensiya, Sevilya, Deportivo, Real Sosyedad da ...ən parlaq "külçənin" sevincini yaşamışdılar. Hətta Kral Kubokunu da ispan futbolunun əbədi liderlərindən qopara bilmişdilər. Ancaq, 2024-2025-ci futbol mövsümü yenə də çempionluğu daha çox arzulayanların amansız mübarizəsi ilə yekunlaşdı.

Dünya futbolunun bir sıra məşhur ulduzlarından formalaşan Real, Karlo Ançellotti kimi kuboklar akademikinə rəhbərliyi ilə arada Barselonanı 10 xal qabaqlayanda artıq çoxları məsələni bitmiş hesab etdilər. Həqiqətən də Messi, Suarez, Busqest, İnysta, Pike...dövrü hara, zədələnərək sıradan çıxmış Ştegen, qeyri-stabil Arauxo, ulduz dövrünü itirməkdə olan Levandovski və digərləri ilə Realı üstələmək hara? Belə bir vəziyyət ən optimist Barselona tərəfdarı üçün də çıxılmaz labirint idi. Heç baş məşqçi Flik də əvvəllər bir elə tədbirli görünmürdü. Bəs Barselona xal itirə-itirə ("özündə əsasən zəif komandalarla oyunda") hara gedəcəkdə? Həmişə azı 4-5 super ulduzu olan Barsanın bu sezon Pedridən başqa oturmuş lideri yox idi. Əlbəttə, Balde, Kubarsi, Kunde, Martinets, De Yonq, Olmo, Rafinya və xüsusilə Yamal kimi həm təcürbəli, həm də gənc ("əslində yeniyetmə: Kubarsi və Yamal") futbolçular mübarizənin davam etdirmək üçün nəse psixoloji dopinq kəşf etdilər sanki. Ən əsası komandada ənənəvi dostluq və fədakarlıq kimi lazımi keyfiyyətlər onların özünəinamını artırdı. Flikin məşqçilik gizlinləri və heç də alman xarakterinə uyğu olmayan mehribançılığı hələ bir neçə ildən sonra əsl ulduza çevriləsi oyunçuları da erkən parlaqlığa təhrik etdi. Belə mövsümlər ortalarından başlayaraq arzulanan bir komanda formalaşdı. Şestni, Balde, Kubarsi, Arauxo, Martinets, Kunde, Martin, Qarsiya, De Yonq, Kasa-do, Lopes, Pedri, Qavi, Olmo, Levandovski, Torres, Rafinya, Yamal... cüzi istisnalarla rəqiblərinin qorxulu rəyasına çevrildilər. Artıq o dövr yetişdi ki, Barselonanın rəqibləri onunla qarşılaşdıqda yalnız az top buraxmaq haqqında düşünürdülər.Əbəz deyil ki, Barselona bu mövsüm Avropada 100 qol həddini keçən yeganə komanda oldu. Barselona əzəli rəqibini bu il görüşdüyü rəsmi oyunların hamısında məğlub etdi. Təkcə Real deyil, digər komandalarda Barselonanın heyətinə "uşaq-muşaq" gözü ilə baxırdı. Bu uşaqları fərqləndirən digər cəhətlər də diqqətdən kənar qalmamalıdır. Onların ətrafla davranışı, rəqibə hörmətlə yanaşması, hakima yersiz etiraz etməməklə centlemen təsir bağışlaması, hətta rəqib komandaların azarkeşlərinin qərəzli hay-küyünə sadəcə təbəssüm göstərməsi ... Və bir-birlərini sanki doğma qardaş kimi sevməsi! Bir dəfə Lamin Yamalın 75-ci dəqiqədən sonra meydana da sanki hərəkətsiz qalaraq özünün Ansu Fati ilə əvəzlənməsini işarə etməsi heç də uşaq xarakterinə oxşamırdı. O, sadəcə qələbə qazandıqları oyunun son dəqiqələrində öz yerini az-az meydana buraxılan dostu Ansu Fatiyə vermək istəyirdi. Əslində bu, məşqçinin işinə qarışmaq kimi bir haldı. Ancaq, Flik gələcək ulduzun bu qeyri-adi jestinə hörmətlə yanaşdı, əvəzetmə zamanı Yamalı qucaqlayıb öpdü də.

Çempion komanda bu mövsüm La Liqanı 6 məğlubiyyətlə başa vurdu. Bu, əlbəttə, Barselona prinsiplərinə yad amildir. Özü də bu 6 məğlubiyyətin 4-ü məhz Barselonada baş verdi. Yenə Atletikoya son dəqiqələrdə 1:2 hesablı məğlubiyyəti sinirmək olardı. Ancaq, elitani tərk edən Las Palmas və Leqanes uğursuzluqları komandanı sındıra bilirdi.Toparlandılar və bu qeyri-adi çempionatın qalibi oldular.

Maraqlı məqamlardan biri də odur ki, ilk 4 yeri tutan komandaların hamısı birinciliyi məhz 6 məğlubiyyətlə yekunlaşdırdılar.

Digər gözənilməz hadisəni Jirona "bəxş" etdi. Keçən mövsüm parlayan bu kiçik katalon komandası qazandığı bürüncün sevincini tam yaşaya bilmədən az qala elita ilə vidalaşacaqdı. Elə Reali, Atletikonu... bürədən digər katalon komandası Espanyol da yalnız son məqamda yerini qoruya bildi.

Atletiko, Atletik, Villareal... bu sezon bir qədər də artırdılar. Möhkəm ortabablar Betis, Rayo Valyekano, Selta və Osasuna da diqqəti cəlb edə bildilər.

Və sonda. Barselona bu il trebl də edə bilirdi. Kral kubokunu, La Liqanı qazanan katalonlular İnterdən güclü olmalarına və daha yaxşı oyun göstərmələrinə baxmayaraq finala çıxma bilmədilər. Mən bunun səbəbini həlledici oyunda hakimin səhv qərarlarının nəticəsi olaraq düşünmüşdüm.Özü də tərəfsizcəsinə (Çalhanoglu faktoru da var!) . Sonradan beynəlxalq idman şərhlərində də bu əmil yetərincə yer almışdı.

Mən bu yazını çempionlar liqasının finalından bir gün əvvəl qələmə alıram. Əlbəttə, təsadüflər yox, güclü qalib gəlsin. Ancaq nəticə necə olur-olsun, indidən fəhmim diqtə edir ki çoxları sonda Barselonasız finalın fərqlində olacaq.

Növbəti sezon La Liqanın daha möhtəşəm keçəcəyi elə sezon finalından aşkar hiss olunur. Parlamaqda olan ulduzların da işığı indidən göz qamaşdırır...

Bu sui-istifadədir: Müştərini iyrəndirməyin!

"Hər ay danışmadığım 2 manatlıq dəqiqələrimi ogurlayanlar, sizə ayıb olsun!"

Bunu 2 ay öncə 3-cu mikrorayon kruqunda yerləşən Azersell ofisində demişəm. Çünki telefonuma yüklədiyim 4 manatlıq konturla anamla sadəcə 1 dəqiqədən də az danışib qurtarandan sonra gələn sms bildirişdə yazılmışdı ki, 2 manat 10 qəpik silindi. Anladım, 10 qəpiklik danışdım, bəs 2 manat niyə tutuldu?

Getdim ofisə və bildirdilər ki bu bütün Azersell abunəçilərinin tutulacaq, istəyirsən danış istəmirsən danışma! 2 manat bizimdir! Xoşun gəlmir, Azersell işlətmə!

#BoycotAzercell kampaniyasına qoşuluram!

Xatırladaq ki, "Azercell" 1 iyuldan etibarən tətbiq edəcəyi yeni şərtlər.

Nömrənin aktiv qalma müddəti yüklənən məbləğə görə aşağıdakı kimi olacaq:

- 1-1,99 manat - 1 gün;
- 2-2,99 manat - 2 gün;
- 3-4,99 manat - 3 gün;
- 5-9,99 manat - 5 gün;
- 10-24,99 manat - 10 gün;
- 25-49,99 manat - 25 gün;
- 50-99,99 manat - 50 gün;
- 100 + manat - 50 gün.

Əntiqə Rəşid

Laçın rayonunda yaşayanların sayı açıqlandı

İşğal illərində Laçında və digər ərazilərimizdə tarixi abidələrimizə qarşı vandallıq aktı törədilib. 217 mədəniyyət, 101 təhsil və 142 tibb müəssisəsi, 462 ticarət obyektləri, 30 rabitə və bir çox sənaye obyektləri məhv edilib. 54 dünya əhəmiyyətli tarixi abidə və 200 yerli əhəmiyyətə malik abidəyə xeyli ziyan dəyib.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov iyunun 3-də Laçın şəhərində "MDB-nin mədəniyyət paytaxtı - 2025" ilinin rəsmi açılış mərasimində çıxışı zamanı söyləyib.

"Bu gün Laçın rayonunda 3491 nəfər yaşayır ki, onlardan da 571 ailə birbaşa Laçın şəhərində məskunlaşıb. Bu da 2091 nəfərin öz doğma torpaqlarına qayıtması deməkdir. Onların rahat yaşayışı üçün bütün şərait yaradılıb. Torpaqlar azad olunandan dərhal sonra genişmiqyaslı tikinti və yenidənqurma işlərinə başlanıldı. Laçın da bu prosesdən kənarda qalmadı", - deyər Məsim Məmmədov diqqətə çatdırıb.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

Bir az yaşamağa ehtiyacım var

Sözün işıqlı anı

Ürəyimdən səssizlik keçir. Sakit, heç kimin olmadığı mobil, elektron, daha nə bilim nələr,nələr olmayan bir guşə... Sadəcə su şırıltısı, yarpaq, ot xışıltısı, bir də quşların səsi. Yetər ki, bunlar mənim ayaqda olduğumu, yaşadığımı, mövcudluğumu xatırlatsın.Yəni bunların mövcudluğu və mənim bunlarla təmasım artıq özü-özlüyündə yaşadığımı,düşündüyümü bürüzə verir. Və mən də həmin o düşüncələri sadəcə indi xəyal edirəm,ürəyimdən keçirirəm ki, kaş, o sakit guşəni heç olmasa bir saatlıq haqq edə bilim,onu mənə bağışlasınlar... o bir saatlıq anı yaşamaq imkanı, dəstəyi versinlər...

Düşünə bilərsiniz ki, bu nə çətin işdi ki, bunu özünə dərd edirsən. Amma məntiqə yanaşanda onda görürsən ki, hər kəsin istəyi çin olana qədər hansı çətinliklərdən keçir. Hətta bir stəkan bulaq suyunu içmək üçün də (Bakıda marketlərdə satılan bulaq suyundan getmir söhbət, bulağın gözündən içilən sudan danışırıam mən- Ə.M.) həmin o bulağın yanına gedib çıxmaq bilirsiniz də nə deməkdə? Bilmirsinizsə, xatırladım. Bu həm vaxt deməkdi, bu həm maddi durum deməkdi, bu sağlamlıq, bu fiziki durum və nəhayət,bu həm də kimlərsə izini, xeyir-duası deməkdi. İndi gördünüzümü, bir ovuc bulaq suyu içmək üçün bir dünya məsrəf, bir dünya səbəb var. Gəl indi onları aş görüm,necə aşırısan? Gəl indi bunları çöz görüm necə çöürsən? Ona görə də düşünməkdən,ürəyimdən keçənləri dilimə, sözümə gətirməkdən ehtiyat edirəm. Çünki doğru anlaşılmaya bilər, doğru yozulmaya bilər.Və nəhayət, bu dürüst anlaşılmazlıq hansısa qəlbi zədələyər, hansısa ruhu incidər.Onda necə deyirlər, Kərəmi də ağlamaq tutar...

Yeri gəlmişkən, bax elə bu mövzuyla bağlı yaşadığım bir məqamı xatırlayıram. Deməli,bir şeir yazmışdım. Onu indi sizə də təqdim edəcəm, sonra həmin məqama qayıdaraq.

İki əllə yapışib
Saxlamaq istəyirəm...
Vaxtın hətta əl-qolun -
Bağlamaq istəyirəm...

Dondurmaq gəlib keçir
Vaxtı bəzən könlümdən...
İstəmirəm çəkilsin -
Sənli vaxtlar önümdən...

Bu istəklə sonadək
Yaşayaraq mən ölsəm...
Diriləcəm, ürəkənd -
İstəyimi sən bölsən!..

Bəli, bu şeirlə bağlı bir ürək dostum mənə bildirdi ki, söhbət hansı istəyindən gedir.Sual mənə yaman toxundu. Ona görə də birbaşa cavab verdim:

-Məgər mənim dirilməyimin hansısa bir istəklə bağlılığı var?

Bu cavabın ardınca ikinci bir cavab da gəldi dilimə və dedim:

-"Nəsimi" filmi yadımdadı? Orda bir məqam var: Şəms deyir ki, "Dövlət bəyin ölüsü də gözəldi!" Bəlkə, mənə sual ünvanlayanda sən də bunu düşünürdün?

O gülümsədi və dedi:

-Sən gecələr yat, Dövlət bəy!

Hər şeyi başa düşdüm, mövzudan yayınmağı da,ironiyanı da. Amma öz-özümə həm də düşündüm ki, dərin hisslərə qapılmağın bəzən tuş gəldiyi elə nöqtələr olur ki, orda hətta meh də, şəh də adamın xətrinə deyir.Ona görə də dərinde üzmək başqadı, dərin hisslərə qatılmaq tamam başqa. Birində boğulmaq təhlükəsi, birində ağrımaqacısı...

Yaşananlar o vaxt şirin və yaddaqlan olur ki, onu xatırlayanda ürəyin ağrımır. Özündən, yaşadıklarından,ümumiyyətlə, dünənindən incimirsən, küsmürsən,bezmirsən və dünəninə də, özünə də acımırsan. Bu mənada mənim dünənimdən incidiyim məqamlar heç də az deyil. Amma neyləyim ki, hər dəfə

dizimə dəyən daşlar ağılımı özümə qaytarmır. Axırda dizim daşdan bezir, daş da dizimdən. Və hər iki-si"eh" edib başını bulayıb çəkilib öz işinin arxasına.

Buna görə də həm doğmalar, həm simsar olanlar, məni mənim kimi duyan sənin özün də hər dəfə məni qınayırsan, mənə nəsihət edirsən, məsləhət verirsən, ağıllı olmağa, özümü toparlamağa çağırırsan. Mən isə ağıllana bilmirəm. Deyəsən südlə gələn sümüklə çıxacaq axırda. Yəni normal, səmimi yanaşib qayğı-diqqət ayırdığım insanın divarın o üzündəki mövqeyi, yanaşması, hətta açıqlamalar verməsi "qulağı" olan yerin yaratdığı fürsət hesabına çoxda gizlin qalmır, açılır üstü, bəlli olur hər şey.

Bax, onda ürəyim ağrıyır, özümü qınayıram. Amma bu da bir an çəkir. Çünki mən təbiətən tamam fərqli baxmışam dünyaya.Bunun da əsas səbəbi müəllimlərim olub - həm məktəbdə, həm də həyatda. Hər zamanda onların öyrətdikləri, onlardan öyrəndiklərim əlimdən tutub və o sarsıntıları,o ürəyimə dəyənləri büküb bir kənara qoymaqda mənə kömək olublar. Və mən yenə öz yolumla, öz axarımla getmişəm, gedirəm... onlar da yenə öz axarlarıyla, öz yollarıyla gedirlər. Bu yollar kəsişən deyil. Bu yolların bəxtinə paralellik yazılıb. Ona görə də paralel olanın bir-birindən qurtulması üçün hansısa birinin sıradan çıxması lazımdı.Bu da Allahın ixtiyarındadı. Mən də Allahın işinə qarışmağı nə bacarmıram, nə dəbu barədə heç düşünmürəm də. Sizə də məsləhət görmürəm. İstəyirəm ki, bu həyatın bütün rənglərini, bütün çalarlarını gözüünüzün önünə gətirib necə var elə qəbul edəsiniz. Reallığa, gerçəyə sığınasınız, onu öne çəkəsiniz, onun yanında olasınız. Bax onda görəcəksiniz ki,bu dünyanın "qaradaş"ı da göyərməsə, üstündə ot göyərdir. Axi, iradə Allahındı! Hökm onundu!

Şəxsən mən bir az pafoslu, bir az böyük görünməyə, əlimi ürəyimin üstünə qoyub deyirəmki, bəli, məni necə, hardan vursanız da, onun ağrısı Allahımın və Sənin sayında bir məlhəm tapır. Və çəkilib bir təkliyə, bir kimsəsizliyə düşünürəm. Düşünürəmki, içimdəki təkliyin diktəsi də Tanrıdan gəlir.

Kədər bol, ağrı bol, qəm başdan aşır
Bu bolluq dəm verir, dəm , başdan aşır!..
Varım ,varidatım cəm, başdan aşır -
Bir az... yaşamağa ehtiyacım var!

Dünənim, bu günüm üst-üstə dağdı
Gül açan, bar verən, baxcadı, bağdı!..
Canım hərəkətdə , üzüm də ağdı -
Bir az... yaşamağa ehtiyacım var!

Əməlim ortada, sözüm yazıda
Göstərdim ədanı, çəkdim nazı da!
Xərclədim həmişə çoxu, azı da -
Bir az ... yaşamağa ehtiyacım var!..

Ürək sığmayanda sinə - qəfəsə,
Coşub dəlilər tək, gəlib həvəsə...
Bir çətir altında nəfəs- nəfəsə -
Bir az yaşamağa ehtiyacım var!..

Yurd salıb bir gizli fərəh içimdə
Fərəhə sarılsın gərək içim də!
Mən dua edirəm , fərəh üçün də -
Bir az yaşamağa ehtiyacım var!

Deməli,bütün bu dediklərimdən, bu yazdıqlarımdan və sizin eşidib oxuduğunuzdan belə bir nəticəyə gəlirəm:

-Həyatda kimin necə olmasından asılı olmayaraq, qədəri yazan Allahdı! Ruzini verən Allahdı! Dərdi də dərd çəkənə verən yenə Allahdı!

Siz özünüz bu nəticəni silib ata da bilərsiniz, öz işinizdi. Amma mən güvəncim olanAllaha və Sənə üz tutub həmişə dediyim, etiraf etdiyim və bu yazıda da yazdığım o nəticəyə zaman-zaman yaxınlaşmışam, zaman-zaman özümü o nəticənin bax da inam və inanc olsa, siz onu mənim kimi qəbul edəcəksiniz...

Aqil Abbas "Ulduz"lu görüşlər"in qonağı olub

"Ulduz" jurnalı ilə "Xalq qəzeti"nin birgə layihəsi olan "Ulduz"lu görüşlər" davam edir. Ənənəvi olaraq, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Natəvan klubunda keçirilən tədbirin növbəti qonağı yazıçı və millət vəkili Aqil Abbas olub.

Adalet.az xəbər verir ki, "Ulduz" jurnalının baş redaktoru Qulu Ağsəs Azərbaycan Universitetinin tələbələrinə qonağın ədəbi fəaliyyətindən söz açıb, onun Qarabağ mövzusunda yaratdığı əsərlərin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycan Universitetinin baş müəllimi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Xəyalə Cəfərova, yazıçılar Təranə Vahid və Taleh Mansur öz çıxışlarında Aqil Abbasın xəlqi üslubundan və vətəndaş mövqeyindən bəhs ediblər.

Tələbələrle polemika şəraitində keçən tədbirdə Aqil Abbas səmimi cavabları ilə gənc filoloqlarda ədəbiyyata və kitaba maraq hissini gücləndirib. Müəllifi olduğu bir sıra nəşrləri tələbələrə hədiyyə edən yazıçı onlara gələcək karyeraları üçün məsləhət verməklə yanaşı, öz həyat təcrübəsini də bölüşüb.

"Ulduz"lu görüşlər"in növbəti qonağı akademik Nizami Cəfərov olacaq.

Xankəndi, Xocalı və Ağdərədə teleradio yayımının təşkili müzakirə olundu

Audiovizual Şura tikilməkdə olan "Xankəndi" radio-televiziya yayım stansiyasından (RTYS) televiziya və radio yayımının təşkili məsələsini müzakirə edib.

Şuradan Adalet.az-a verilən məlumata görə, hazırda Qarabağda televiziya və radio yayımı "Şuşa", "Şahyeri", "Turşsu", "Həsəniz kənd" və bir sıra başqa RTYS-lərdən yayımın həyata keçirilməsi hesabına aparılır.

"Xankəndi" RTYS istifadəyə verildikdən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda televiziya və radio yayımının əhatə dairəsi daha da genişlənəcək. Xankəndi, Xocalı, Ağdərə şəhərləri tam olaraq müasir standartlı rəqəmsal yerüstü televiziya və radio yayımı ilə, habelə analoq FM radio yayımı ilə əhatə olunacaqdır. İclasda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müasir teleradio yayım şəbəkəsinin qurulması istiqamətində infrastruktur operatoru olan "Radio Televiziya Yayımı və Peyk Rabitəsi" İB-nin, habelə həmin bölgələrdə istifadəyə yararlı, boş radiotezliklərin müəyyən olunub istismara verilməsi sahəsində Dövlət Radiotezliklər İdarəsinin gördüyü işlər qeyd edilib və təqdir olunub.

Müzakirələrdən sonra Dövlət Radiotezliklər İdarəsindən alınmış məlumatlar və infrastruktur operatorunun ehtiyacları nəzərə alınaraq tikilməkdə olan "Xankəndi" RTYS-dən istismara verildikdən sonra DVB-T2 standartlı rəqəmsal yerüstü televiziya yayımının, DAB+ standartlı rəqəmsal yerüstü radio yayımının həyata keçirilməsi üçün müvafiq radiotezliklərin "Radio Televiziya Yayımı və Peyk Rabitəsi" İB-nin istifadəsinə ayrılması haqqında qərarlar qəbul olunub.

Həmçinin, istismara veriləndən sonra ümumölkə radio yayımçılarının proqramlarının "Xankəndi" RTYS-dən analoq FM yayımının təmin edilməsi üçün müvafiq radiotezliklərin ümumölkə və həmin bölgədə fəaliyyət göstərən regional yerüstü radio yayımçıların istifadəsinə ayrılması ilə bağlı da qərar qəbul olunub.

Donald Tramp "Si Tzinpindən xoşum gəlir, amma..."

ABŞ prezidenti Donald Tramp Truth Social sosial şəbəkəsində bəyan edib ki, "ÇXR-nın sədri Si Tzinpin həmişə onun xoşuna gəlir və gələcək də, lakin onunla danışmaq çox çətindir".

Ağ Evin milli iqtisadiyyat şurasının direktoru Kevin Xasset bildirib ki, yaxın həftədə Trampa Si Tzinpinin arasında danışıqlar başlamalıdır. Amerikanın lideri hesab edir ki, çinli həmkarıyla dialoq, dalana dirənən münasibətləri yumşalda bilər. Siyasi ekspertlərin fikircinə, Çin ABŞ-ın təyziqiylə ticarət məsələlərində güzəştə getməyəcək.

Rüstəm Hacıyev

Amaliya DADAŞOVA
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
Quba Filialının əməkdaşı

TARİX YAZAN İNSAN

May 2025-ci il. Quba şəhəri.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Quba filialında Azərbaycan Dünyası Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Türkiyənin İstanbul və Albaniyanın Tirana şəhərlərində nəşr edilmiş yazıçı, professor Etibar Babayev və yazıçı-jurnalist Seyfulla Türksöyün qələmə aldıkları "Xatirələr işığında Heydər Əliyev" kitabının təqdi-matı keçirilir.

Tədbirdə ADPU-nin Quba filialının direktoru, fizika elmləri doktoru, professor Yusif Aliyev, Quba Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının müavini Səidə Abbasova, Azərbaycan Dünyası Beynəlxalq Əlaqələr Mərkəzinin prezidenti, Əməkdar incəsənət xadimi, filologiya elmləri doktoru, yazıçı-publisist Yasif Nəsirli, "Şöhrət" ordenli Xalq rəssamı, Prezident təqaüdcüsü, professor Arif Hüseynov, Respublika Ağsaqqallar Şurasının üzvü, hüquq elmləri doktoru İbrahim Quliyev, Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsi fotoqrafı Rafiq Bağırov və Əməkdar jurnalist, kitabın müəlliflərindən biri, yazıçı, ATV kanalının prezidentinin müavini Etibar Babayev çıxış edirlər.

...Mən həyat dəqiqələri deyim, siz tədbir fikirləşin. İnsan bu qədərmi özünü 30 il geriye çəkə bilər? Özünü 30 il öncə olmuş bütün hadisələrdə iştirak etmiş kimi hiss edə bilər? Mən yaşadım, mən hiss etdim.

Tədbiri giriş sözü ilə açan filialın direktoru Yusif Aliyev və ondan sonra çıxış edənlər Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətindən, onun tarixdə buraxdığı silinməz izindən danışirlər.

Vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyevlə birgə işləmiş Respublikanın tanınmış ziyallılarının bu dahi şəxsiyyətlə bağlı danışdıqları maraqlı əhvalatları, onun həyat səhifələrindən bəhs edən söhbətləri həddindən ziyadə maraqlıdır və tədbir iştirakçılarını yeni məlumatlar əldə etməyə və sanki bu böyük insani daha da yaxından tanımağa sövq edir. Natiqlər danışdıqca dillərindən süzülən sözlər qəlbimə toxunurdu. "Heydər Əliyev irsi" deyiləndə əzbərlədiyim cümlələr gəlib keçirdi gözümün önündən.

Gələn qonaqların sadəlikləri tədbirdə xüsusi bir atmosfer yaradır.

Lakin məlum olur ki, natiqlər, sən demə, bir vaxtlar Heydər Əliyevlə çiyin-çiyinə çalışmış insanlardır. DTX-nin yüksək rütbəli zabiti, SSRİ-nin fəxri çəkisti, Yasif Nəsirli öz xatirələrini iştirak-

çılarla bölüşür. O, danışdıqca mənə elə gəlirdi ki, sanki Heydər Əliyevin özü də zalda mənimlə birgə idi. Bir əhvalat isə həтта məni gülüm-səməyə vadar etdi. Yasif müəllimin öz dilindən eşitdim bu əhvalatı.

"1969-cu ilin yay günləri idi. Bakıda havalər çox isti keçirdi. Məni Partiyanın Mərkəzi Komitəsinə işə gö-türmək üçün Heydər Əliyev qəbul etməli idi. Geyimim birinci Katibin qəbuluna get-

mək üçün uyğunsuzdu. Evim də mikrorayonda idi. Şəxsi avtomobilim olmadığından ictimai nəqliyyatda evə gedib qayıtmağıma vaxt yox idi. Mən təcili qəbula getməli idim. Gecikə bilməzdim. Mərkəzi Komitənin binasına daxil oldum. Bilirdim ki, Heydər Əliyevin məruzəçisi işləyən şəxs, vaxtilə mənimlə birlikdə komsomolun Mərkəzi Komitəsində çalışmış Turaldır. Çox səmimi münasibətlərimiz var idi. Məndən daha cüssəli və canlı olsa da pəncəyini alıb geydim. Başqa birisindən də qalstuk alıb taxdım. Pəncək əynimə çox böyükdü. Buna görə özümü narahət hiss edirdim. Heydər Əliyevin iş otağına daxil olanda onun üzündə çox səmimi bir təbəssüm gördüm. Salamlaşandan və mənə oturmağı təklif edəndən sonra bildirdi ki, "İstəyirəm səni Mərkəzi Komitəyə işə qəbul edim. Necə baxırsan? Yəne də etiraz etməyəcəksən ki?" (Bu ona işarə idi ki, bir müddət öncə Təhlükəsizlik Komitəsinə işə dəvət edilərkən mən etirazımı bildirmişdim). Cavab verdim ki, "Xeyr, yoldaş Əliyev, etiraz etməyəcəm, əksinə mən çox şadam və bu etimada görə Sizə minnətdaram." Bu sözəndən sonra yenidən gülümsəndi və məndən soruşdu:

- De, görüm bu nə pəncəkdir geymişən?

Hər şeyi olduğu kimi ona danışdım. O, düz mənim gözlerimin içinə baxıb dedi:

- Get və çalış ki, həmişə öz pəncəyini geyinəsən!

- Baş üstə, - deyib otaqdan çıxdım."

Yasif Nəsirlinin bu xatirəsi bütün zalı səmimi gülüşə sövq etdi. O, həтта sözünü yarımçıq qoyub bizə üzünü tutaraq söylədi: "Elə bilirdiz onunla deyib gülə bilməzdik? O, çox səmimi, incə yumorlu bir insan idi"...

Yasif Nəsirli Heydər Əliyevdən danışarkən gözünün içi parıldayırdı. Bu hal mənim gözümdən qaçmadı. Bəli, xoş xatirələr unudulmur, əksinə onları xatırlayarkən insan o anları yenidən

yaşayır. Tədbirdə sanki mən də o duyğuları keçirdim.

O hissələri uşaq vaxtı xorda oxuyarkən "Heydər xalqım deyəcək, xalq Heydər söyləyəcək" kəlməsində səsimin titrəyişində hiss etmişdim.

Yasif Nəsirli sözünü bitirdikdən sonra auditoriyaya sual verdi "Yorucudur?" Hamı bir səslə "Xeyr, davam edin" dedi. Çünki hər deyəndə nəşib olmur Heydər Əliyevlə isləmiş insanın xatirələrini dinləmək, onu canlı görmək. Natiq sözünü bitirib kürsüdən düşərkən bir məyusluq hissi keçirdim. Sanki bir daha Heydər Əliyev haqqında eşitməyəcəm, bir daha belə canlı anılar duymayacam.

Lakin bu uzun sürmədi. Belə ki, kürsüyə bir zamanlar Heydər Əliyevin şəxsi fotoqrafı olmuş Rafiq Bağırov dəvət edildi. Bu, bilirsiz nə deməkdir? Təsəvvür edin ki, bu şəxs Ulu Öndərin həyatının müxtəlif anlarını fotolar-da həkk etmişdir. O, danışarkən şəxsən çəkdiyi fotoları zəlin ekranında nümayiş etdirirdi. Hər şəklın xatirəsinə isə sanki indi baş vermiş kimi danışdı. Çox həyəcanlı idi. Bəlkə o, da mənim kimi Ulu Öndərin sanki zalda olduğunu duyurdu. Danışdığı xatirələrdən birində isə olmanın qorxu hissi keçirdiyini etiraf etdi. "Şəkillər səfərlərdə çəkilirdi. O zamanlar ləntə baxmaq mümkün deyildi. Onlar mütləq studi-yada çap olunmalı idi. Bilirsiz, bu necə məsuliyyətdir? Fotolar yaxşı çıxmaya da bilirdi." Mən özümü onun yerində gördüm. Bu ən böyük həyəcanım olardı. Amma o,

dahi şəxsiyyətin şəkillərini nəinki çəkir, həтта Heydər Əliyevin hissələrini əbədiləşdirməyə çalışırdı... Kürsüdən düşərkən direktorumuz professor Yusif Aliyev "bu şəkilləri bizə də hədiyyə edərsiniz..." söylədi. Rafiq müəllim isə gülümsəyərək, başını yellədi. Son cümləsi də diqqətimi çəkdi: "Mən burada sizin Heydər Əliyev lektoriyasında Ulu Öndərin şəkillərini gördüm. İnsan öz əsərlərini görəndə çox sevinir, qürurlanır." Bu fikir çox mənalı idi mənim üçün.

Sonda çıxış edən professor Etibar Babayev isə "Xatirə işığında Heydər Əliyev" adlı kitabının yazılması prosesindən, dünyanın tanınmış insanların Heydər Əliyev haqqında xatirələrinin kitabda yer aldığından danışır. Etibar müəllimin söylədikləri çox səmimi, həddən artıq maraqlı söhbətlərdir. Dünya siyasətində, tarixində, elm və mədəniyyətinə mühüm rol oynamış insanların Azərbaycanın dahi şəxsiyyəti Heydər Əliyev barəsində dedikləri hamımız üçün önəmlidir. Bu bir tarixdir və bu tarixdə silinməz iz qoymuş dahinin həyatıdır.

Bütün fikirlərimi toplusam da Heydər Əliyevdən danışarkən, cümlələr nöqtə istəməz, vergüllər sayını artırmaqdan bezməz. Mən bu dəyərli şəxsiyyətlərə qulaq asdıqca həyatını xalqına həsr etmiş Ulu Öndəri görür və onun, həqiqətən, dahi olduğuna inanıram.

Heydər Əliyev uca bir dağa bənzəyir. Bu dağdan uzaqlaşdıqca onun əzəməti və qüdrəti daha da aydın görünür. Ulu Öndərin həyatı və fəaliyyəti də belədir. Mən onun haqqında kitablarda oxumuş, telekanallarda görmüşəm. Onun qüdrətinin nə qədər böyük olduğuna əmin olmuşam. Amma Ümummilli lider Heydər Əliyevi bu qədər yaxından görüb, onunla söhbət edən şəxsiyyətlərə bəlkə bir daha rast gəlməyəcəm. Bu mənim həyatımın ən gözəl şansı idi, yaşadım, gördüm, duydu..."

Son olaraq demək istərdim ki, araşdırma apardığım zaman Ulu Öndərin gəncliyində bir arzusu olduğunu - memar olmaq istəyini öyrəndim. Doğrudur, o peşəkar memar ola bilmədi. Lakin həyatının ən ali siyasi memarı oldu. O siyasi memar ki, Onun "şah əsəri" müstəqil, qüdrətli Azərbaycandır! Təsədüfi deyildir ki, Heydər Əliyev "bütün dövrlərin böyük siyasi xadimi" kimi dəyərləndirilmişdir və bu əbədi olaraq davam edəcək.

Hərbi xidmətlə bağlı məlumatlarda yenilik

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti ilə İnnovasiya və Rəqəmsal İnkişaf Agentliyinin birgə əməkdaşlığı çərçivəsində vətəndaşlar artıq hərbi məlumatlarını "mygov" platforması üzərindən rahat, sürətli və təhlükəsiz şəkildə əldə edə bilər.

Xidmətdən Adəlet.az-a verilən məlumat görə, əvvəllər yalnız fiziki formada təqdim olunan bu məlumatlara çıxış tam rəqəmsallaşdırılıb.

Vətəndaşlar xidmət mərkəzlərinə getmədən həm "mygov" veb portalı, həm də mobil tətbiqi vasitəsilə öz hərbi məlumatları ilə tanış ola, sənədləri PDF formatında yükləyə və ya rəqəmsal şəkildə paylaşa bilərlər.

Hazırda hərbi qeydiyyat, müddətli həqiqi hərbi xidmət məlumatlarını, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilmə, müddətli həqiqi hərbi xidmətə müvəqqəti çağırılmamağa dair məlumatları və həqiqi hərbi xidmət keçmək haqqında məlumatları "mygov" vasitəsilə tam rəqəmsal formada əldə etmək mümkündür.

Bunun üçün portal istifadəçiləri "mygov" platformasında "Məlumatlarım" bölməsinə daxil olmalı, "Hərbi məlumatlarım" alt bölməsinə keçid etməli, hərbi məlumat növünü seçərək məlumatlarla tanış olub sənədi istəyə uyğun olaraq PDF formatında yükləyə və ya rəqəmsal şəkildə paylaşa bilər.

Qeyd edək ki, Dövlət Xidmətləri üçün göstərilən bütün xidmətlərin elektron qaydada həyata keçirilməsi prioritet məsələlərdən biridir və bu istiqamətdə işlər davam etdirilməkdədir. Bu sahədə aparılan islahatlar və yeniliklər vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi, həmçinin Silahlı Qüvvələrin sağlam çağırışçılarla vaxtında və keyfiyyətlə komplektləşdirilməsi və səfərbərlik sisteminin səmərəliliyinin artırılması məqsədini daşıyır.

Saatlıq əməkhaqqı sistemi vətəndaşlara nə qazandıracaq?

Saatlıq əməkhaqqı sisteminin tətbiqi, eyni dəyərli əməyə görə bərabər maaşın ödənilməsi sistemlərinə keçid üçün **Əmək Məcəlləsinə ediləcək dəyişiklik** **hökumətdə razılaşdırılmaq məqsədi ilə Nazirlər Kabinetinə təqdim olunub.**

Adəlet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, yeni mexanizmin tətbiq olunması, əməkhaqqının aylıq deyil, saatlıq olaraq hesablanmasına gətirib çıxaracaq:

"Saatlıq əməkhaqqının hesablanması bir tərəfdən vətəndaşlarımıza işlədikləri müddətə saatlar üzrə hesablanması və onların əməkhaqlarında artımların reallaşmasına gətirib çıxara bilər.

Eyni zamanda vətəndaşımız saatlar üzrə differensial olaraq bir deyil, bir neçə iş yerində çalışa bilər.

Bu da onun əməkhaqqının artmasına gətirib çıxaran faktorlardan olacaq. Beynəlxalq təcrübəni nəzərə alsaq, bu qeyri-iş günlərində və iş saatlarından sonra çalışan vətəndaşlarımızın əməkhaqlarında xüsusi əmsalların tətbiq edilməsinə və daha çox əməkhaqqı almasına səbəb ola bilər. Bu, yeni və inkişaf etmiş ölkələrdə tətbiq edilən mexanizmdir və bunun özəlliyi ondan ibarətdir ki, vətəndaşlarımızın əməkhaqlarının və əməyinin daha yüksək qiymətləndirilməsi real olaraq həyata keçirilsin.

Bu baxımdan yeni mexanizmin tətbiq edilməsi əməkhaqlarının artırılmasına gətirib çıxara bilər.

Təbii ki, bu zaman meyarlar müəyyənləşəcək. Eləcə də saatlıq əməkhaqqı üçün də minimumlar məlum olacaq.

Saat üçün minimum ödənişlər həm də aylıq əməkhaqqı üçün minimum ödənişlərin məbləğinə uyğunlaşdırılmalıdır və daha yüksək olmalıdır. Artıq yeni mexanizmin hazırlanması prosesi gedir. Son mərhələ razılaşdırmalardan sonra bunun nə zaman tətbiq ediləcəyi bəlli olacaq. Bütün hallarda bu mexanizmin tətbiq olunması əməkhaqqı sisteminə bir yenilikdir".

Mirqiyas Seyidsoylu,
polkovnik, Mühəribə və Silahlı Qüvvələr Veteranı

"QƏDİM SKANDİNAVYADA" AĞABALA ZABULU

(əvvəli ötən sayımızda)

Bizim nümayəndə heyəti təyyarə ilə Moskva-dan Kopenhagen şəhərinə gedərkən təyyarə bələdçisi elan etdi ki, təyyarəmiz, Danimarka krallığının hava məkanına daxil oldu. Bu zaman, "Qarabağ Ocağı" folklor kollektivinin musiqi rəhbəri, mərhum, tarizən Ramiz Əliyev tarda "Segah" muğamını səsləndirdi. Müğənnilər Nizami Abdullayev, Təşkilat Nəsirov və mərhum Eldar Novruzov şaqraq zəngüləli səslə oxumağa başladılar. Təyyarədəki səmşinlərin əksəriyyəti Azərbaycan dilini bilməsələr də musiqini böyük maraqla dinləyirdilər.

Eldar Novruzov:

- Öziz dost, gəl gedək bizim ellərə, Kənlün nə istəsə, var Qarabağda.

Nizami Abdullayev:

- Ənciri - üzümü dillər əzbəri heyva Qarabağda, nar Qarabağda.

Təşkilat Nəsirov:

- İndi o yerlərdə sular coşurlar, Bülbüllər bahara nəgmə coşurlar.

Sevgililər tək qucaqlaşsınlar,

Kaman Qarabağda, tar Qarabağda.

Sonra hər üçü səs - səsə verərək böyük şovqla "Qarabağ şikəstəsi" ni oxumağa başladılar. Onların belə şirin zəngüləli ifasını heyrətlə dinləyən səmşinlər gurultu alqışlarla öz sevgilərini bildirdilər...

1989 - cu ilin mayında "Qarabağ Ocağı" Xalq folklor kollektivi, görkəmli muğam ustadı, Xalq artisti Seyid Şuşinskiyin 100 illik yubleyilə əlaqədar Şuşada keçirilən Birinci "Xarı - Bülbül" Beynəlxalq Folklor Festivalında elə böyük peşəkarlıqla çıxış etdilər ki, xarici dost ölkələrdən gələn kollektiv üzvləri heyrətlərini gizlədə bilməyib bizim kollektivə yaxınlaşdılar. Bunların arasında ABŞ, Yaponiya, Türkiyə, Almaniya, İsrail, İtaliya, İspaniya, Avstriya, Əfqanıstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Litva, Belarusiya, Başqırdıstan və başqa ölkələrdən gələn nümayəndələr, bizim kollektivin üzvlərinə yaxınlaşıb tanış olurlar, onları maraqlandıran suallara cavab alır və şəkil çəkdirdilər. Həmin vaxt, "Qarabağ Ocağı" folklor kollektivi festivalın ən yüksək mükafatına layiq görülmüşdür. Çox təsüflər olsun ki, dırnağarası qonşularımız, erməni faşistlərinin 1988 - ci ildən başlayaraq ölkəmizə qarşı apardığı təcavüzkar müharibə on illər boyu bizi bu, tədbirlərdən didərgin saldı. Şükürlər olsun ki, 2020 - ci ilin sentyabrında Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyiylə Silahlı Qüvvələrimizin apardığı əks - hücum döyüş əməliyyatları, 44 gün ərzində düşmənləri məğlub edərək işğalda olan torpaqlarımızı azad etdi. Yağı düşmən və havadarları layiqli cavabını aldı. İndi Azad Şuşada gözəl - bayram şənlikləri keçirilir. İnənirəm ki, gələcəkdə "Qarabağ Ocağı" əvvəlki illərdəki şöhrətini özünə qaytarıb bizi sevdirəcək.

Bu gün, xalqımızın azadlıq və istiqlal ayı olan xoşbəxt may ayında böyük ustad sənətkar, xalq xanəndəsi Ağabala Abdullayevin anadan olmasının 115 - ci ili tamam olur. Ruhun şad - məkanın cənnət olsun ustad sənətkar.

Ağabala Məmmədbəy oğlu Abdullayev 28 may 1910 - cu ildə Zəngəzur qəzasının Çərəli kəndində anadan olub. Çar Rusiyası ilə Qacarlar dövləti arasında 1828 - ci ildə bağlanmış bədnam müqavilədən sonra Azərbaycan iki yərə, şimala və cənuba parçalandı. Həmin illərdə cənubda şah rejiminin yerli əhaliyə qarşı törətdiyi haqsızlığa və ədalətsizliyə boyun əyməyən Ağabala Abdullayevin ulu babası, ailəsilə birlikdə Sərab mahalından Zəngəzur mahalına, oradan isə Füzuli şəhərinə köçərək burada məskunlaşdılar. Balaca Ağabala ilkin ibtidai təhsilini Füzuli şəhərində almışdır. Xalq artisti, Azərbaycanda prşəkar vokal ifaçılığı məktəbinin banisi, Bülbül 1927 - ci ildə Füzuli şəhər klubunda yaradıcılıq ezamiyyətində olan zaman, gənc Ağabalanın səsinə bəyənir və ona şəhər klubunda ifaçılıq sənətinə öyrənməyi tövsiyə edir. 1933 - 1937 - ci illərdə Füzuli şəhər klubuna rəhbərlik etmiş Xalq artisti Seyid Şuşinski Ağabala Abdullayevə muğam sənətinin sirlərini dərinləndirərək öyrətməmiş və ona bu sahədə müəllimlik etmişdir. O, ilk günlərdən "Rast", "Segah - Zəbul" muğamları, "Arazbarı", "Qarabağ Şikəstəsi" ritmik muğamları, "Qaçaq Nəbi", "Şamama" mahnılarını böyük şovqla ifa edərək ta-

maşaçıların rəğbətini qazanmışdı. 1938 - ci ildə Füzulidə yaradılan "Kolxoz - Sovxoz" teatrına opera müğənnisi kimi qəbul edilir. Teatrda Ü. Hacıbəyovun "Leyli və Məcnun" da Məcnun, "Əsli və Kərəm" də Kərəm, "Aşıq Qərib" də Qərib, "Arşın mal alan" da Süleyman bəy və s. i. əsərlərdə biri - birindən fərqli obrazlara musiqili həyat bəxş edərək tamaşaçıların rəğbətini qazanmaqla yanaşı, teatrşünasların və sənət adamlarının fəvqə maraqlarına səbəb olmuşdur. Füzuli Xalq Teatrının rejisoru olmuş, mərhum rejisor və aktyor Adışirin Əliyev Ağabala Abdullayev sənətinin gücü haqqında maraqlı bir hadisə danışardı. "Bir gün, Füzuli teatrı, vaxtilə bədnam qonşularımız yaşamış olduğu Xocavənd qəsəbə mədəniyyət evində böyük Üzeyir Hacıbəyovun "Əsli və Kərəm" opera tamaşasını göstərirdi. Tamaşa salonu tam dolu olmasına baxmayaraq, erməni tamaşaçılar yerdən döşəmə üzərində də sıx - sıx oturmuşdular. Ağabala tamaşada Kərəmi oynayırdı. Tamaşanın finalında Ağabala Əslinin atası Keşişə müraciətdə, necə ahi - fəqan edərək yanıqlı səslə oxuyurdusa bütün tamaşaçılar göz yaşı tökür, ağlayırdılar. Birdən tamaşa salonundan bir erməni tamaşaçı ayağa qalxaraq Ağabalaya dedi ki, ay Ağabala sənə qurban olum, bu namərd Keşişə yalvarıb özünü üzmə. Mənim evdə dörd qızım var, gedək bizə, hansını istəsən onu sənə verəcəm..." Bu sənət adamlarının onun istedadına olan hörmət və heyretin təzahürü idi. O, həm də ifa tərzilə Azərbaycan muğam sənətində yeni ciğir açaraq Ağabala məktəbinin bünövrəsini qoydu. Xalq artistləri İslam Rzayev, Teymur Mustafayev, Qəndab Quliyeva, Əməkdar artistlər Süleyman Abdullayev, Nizami Abdullayev, tanınmış sənətkarlar, mərhum, Təvəkkül Musayev, mərhum, Eldar Novruzov, Təşkilat Nəsirov, Eldəniz Məmmədov, Qoçaq Əsgərov, Nadir Bayramlı, Manaf Ağayev və bir çox sənət adamları - xanəndələr, ecəzkar Ağabala sənətindən bəhrələnilblər.

Oğlu, mərhum bəstəkar, Zöhrab Abdullayev, atasının sənətindən təsirlənərək "Olmaz - olmaz", "Şamama" və "Vətənim Füzuli" mahnılarını yazmışdı. Hazırda bu mahnılar Azərbaycan Dövlət radiosunun qızıl fondunda saxlanılır. Təssüf ki, amansız ölüm onu yaradıcılığını davam etdirməyə imkan vermədi. O, gənc yaşlarında dünyasını dəyişdi. Allah rəhmət eləsin.

Bu gün də, atasının sənət yolunu şəraf və ləyaqətlə davam etdirən Respublikamızın Əməkdar artisti Nizami Abdullayev xalqımızın musiqi sənətini, mədəniyyətini, incəsənətini göz bəbəyi kimi qoruyur və yüksək peşəkar ifaçılıq qabiliyyətilə seve - seve təbliğ edir.

Abdullayev uzun illərdir Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin nümunəvi Hərbi Orkestrinin solisti olaraq hərbi Vətənpərvərlik mahnılarının peşəkar ifaçısıdır. Əmisi Zöhrabın adını daşıyan, hüquq mühafizə orqanlarında xidmət edən 2-ci Zöhrab Abdullayev həm də həvəskar şəkildə babasının və atasının musiqi sənətini davam etdirir. 1990 - ci ildə Füzuli rayon İcrayyə Komitəsinin "Ağabala Abdullayevin anadan olmasının 80 - illik yubley tədbirlərinin təşkili - keçirilməsi və adının əbədiləşdirilməsi haqqında" tarixi qərarı olmuşdur. Qərara görə 2 - nomralı Füzuli şəhər Uşaq İncəsənət məktəbi Ağabala Abdullayevin adına verildi. Bu məqsədlə Füzuli Mədəniyyət Sarayında, rayon ictimaiyyətinin, və rəhbərliyinin, rayon Partiya Komitəsinin Birinci Katib Aslan Mehdiyevin iştirakı ilə təntənəli yubley tədbiri keçirildi. Həmin yuley tədbirində Ağabala Abdullayevin rayonda adının əbədiləşdirilməsi haqqında Rayon İcrayyə Komitəsinin qərarı elan edildi.

Bu gün, Füzuli rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı hörmətli Alı müəllim Aliyevdən xahiş edirik ki, ustad sənətkarımız, Xalq xanəndəsi Ağabala Abdullayevin yubley tədbirlərinin rayon mədəniyyət ocaqlarında keçirilməsi haqqında müvafiq vəzifəli şəxslərə tapşırıq verədi. Biz, inanırıq ki, böyüməkdə olan, yeniyetmə və gənclərimizin Vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə almasına, milli - tarixi keçmişimizə və milli - mədəni dəyərlərimizə bağlılıq və inam hissələrini aşılaraq belə xeyirxah tədbirlərimiz çox olacaq.

Ruhun şad olsun ustad sənətkar!

Deyirlər, qələmini nəsr sahəsində sınıyanlar özlərinə çay daşından, şər yazanlar isə mərmərdən abidə ucaldırlar. Amma bu gün meydan oxucu düşüncəsini əsir etmiş publisistikanındır. Artıq sınıanılmış bir həqiqətdir ki, cəmiyyət həyatının mizan - tərəzisi pozulanda, global dəyişmələr başlayanda publisistika həmişə ön mövqeyə keçir.

Ömrünün 50 ildən çoxunu qələmin müqəddəs vəzifəsinə xidmət edən, 50 il bir peşənin əsgəri olan əməkdar jurnalist, Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər Birliklərinin üzvü, yazıçı - publisist, Prezident mükafatçı-

70 yaşın astanasında 70 illik ömrün hesabatı...

sı Hüseyn Əsgərov da publisistlikası ilə hər zaman seçilən imzalardan olub. Maraqlı və keşməkeşli ömür yoluna, əmək fəaliyyətinə sahib olan Hüseyn Əsgərov "Heraklin 13 - cü qoçaqlığı" (2001 - ci il), "Aylı bir gecə" (2014 - cü il), "Ad günü", "Odlu su arasında" (2014), "Naxçıvan səhiyyəsi inkişaf və tərəqqi yollarında" (2015 - ci il), "Biz necə mütləli edirik" (2017 - ci il), "Gülüslərin cingildəsin saz kimi" (2019 - ci il), "Mirzə Cəlilin satıra desantları Naxçıvanda" (2019), "Həyat cəsurları sevir" (2020) və bir çox kitabları ilə geniş oxucu auditoriyasına yaxşı tanışdır. O, milli mətbuatımızın parlaq nümunəsi olan "Molla Nəsrəddin" jurnalı haqqında əhatəli tədqiqatı ilə elmi ictimaiyyət arasında tanınır.

Həmkarımızın "Bu da bir ömürdü..." kitabı isə 70 yaşın astanasında 70 illik ömrün hesabatıdır. Yeni nəşrin ön sözündə "Ömür axıb gedən zamanın bizə düşən kiçik bir hissəsi, çətin, əzəblı yollardan, xoş və gərgin günlərin təəssüratlarından, xatirələr və arzularla qovuşan anlardan birləşmiş vaxt

ölçüsüdür. Digər canlılardan fərqli olaraq insan həyatın sonsuz olmadığını dərk edir. Ona görə də mümkün olduqca ömrünü uzatmağa, əbədiyyətə qovuşmağa, özünü haqqında xoş xatirələr qoymağa can atır. Və o zaman ki, arzulardan daha çox xatirələrdən danışır, deməli ahi çağların mehi vurur üzünə. O zaman ömrünün ötən dövründə yaşadığı günləri, ay və illəri həyat salnaməsi kimi vərəqləyir", - deyən yazar öz təbircə də - sək, ahi çağlarının mehindən xumarlanaraq yaşamış illərin xoş anlarını, xatirələrini, yaradıcılıq uğurlarını yeni kitabında bir araya gətirib.

Azərbaycan MEA - nın Prezidenti İsa Həbibbəylinin kitabə yazdığı ön söz isə sanki jurnalist həmkarımızın fəaliyyətinin möhürüdür: "Mən Hüseyn Əsgərova professional bir jurnalist kimi tanıyıram. Onun Azərbaycan mətbuatında öz imzası və yeri var. Müstəqillik dövrü Azərbaycan mətbuatının, jurnalistikasının dəyərli simalarından biridir. Həm televiziya, həm də mətbuatda Hüseyn Əsgərov böyük işlər görüb."

Uzun illər Naxçıvan MR - nın mühüm dövlət strukturlarında çalışan, bu qurumlarda da sevdili peşəsinin ləyaqətli təmsilçisi olan Hüseyn Əsgərov hazırda MR - nın Televiziya və Radio Verilişləri Qapalı Şəhərdə Cəmiyyətində çalışır, yenə də öz peşəsinin sədiq əsgəri kimi fəaliyyət göstərir.

Öz təbircə desək, ömür adlı qatarda yol qət edərək, həyat adlı kitabı vərəq - vərəq oxuyaraq ömür yolunun hər dayanacağında şərefli imzasını qoymuş yazar bu il 70 yaşının müdrik zirvəsinə doğru yol almaqdadır. Yenə yazır, yaradır, yenə sədiq dostu olan qələmini bixəmə, sarkəzmlı, bəzən də yumor dolu fikirləriylə fərqli yazılara imza atır.

Biz də ömür qatarında aram - aram yoluna davam edən Hüseyn Əsgərova təbrik edirik və onun hələlik sonuncu olan kitabındakı diqqət çəkən bu fikri ilə yazımıza nöqtə qoymaq istəyirik: "70 yaşın astanasında həyatda gəldiyim qənaət belədir: Sevgidən bir dünya qurun! Bu, bizim öz əlimizdədir. Bir təbəssümlə ən qatı düşmənciliyi də dostluğa çevirmək olar. Səmimiyyətin, saf niyyətin aşmadığı yoxuş, girmədiyi ürək yoxdur. Bəzən sevməyi öyrənməmiş nifrət etməyi öyrənirik. Çünkü sevmək çətin, nifrət etmək isə asandır, bir içim su kimi... Sevgi ilə dolub - daşmaq nə gözəldir. Qəlbində nifrətə yer qoymamaq nə gözəldir. Bağışlamaq isə hamısından gözəldir. Məncə, həyatın mənası da məhz bundadır."

"Dergizan. I Azərbaycan sənət görüşü"

Bakıda Türk Sənət Akademiyasında türk dünyasından olan bir qrup şair və yazıcının iştirakı ilə "Dergizan. I Azərbaycan sənət görüşü" tədbiri keçirilib.

Türkiyənin "Dergizan" jurnalının təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbirin aparıcısı filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aytən Qurbanova qonaqları səmimi salamlayıb. Türkiyə - Azərbaycan birliyinin möhkəm təməllər üzərində pərvəriş tapdığını bildirib, şairlərimizin dostluğumıza, qardaşlığımıza həsr olunan şeirlərdən bədii nümunələr səsləndirib. Dünya Sənətçilər Dərnəyinin sədri, "Dergizan" jurnalının təsisçisi və baş redaktoru Ramazan Karataş Türkiyə - Azərbaycan ədəbi əlaqələrinin köklərinin dərin və sarsılmaz olduğunu vurğulayıb. O, bu birliyin yalnız keçmiş deyil, ortaqla gələcəyə də xidmət etdiyini bildirib.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin "Bir millət - iki dövlət" ifadəsini xatırladan Ramazan Karataş hər iki ölkənin ortaqla köklərə, dil, din birliyinə, oxşar mədəniyyət, adət və ənənələrə malik olduğunu deyib. O, tədbirin Türk dünyasının mədəniyyətinin, ədəbiyyatının, dilinin inkişafı, eləcə də ədəbi əlaqələrin zənginləşməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb. Dərnək sədri iki qardaş ölkə arasında ədəbi körpülərin tarixən güclü təməllər üzərində formalaşdığını və bu istiqamətdə jurnal nəşrlərinin - xüsusilə "Dergizan" - ın aparıcı rol oynadığını söyləyib.

Ramazan Karataş "Dergizan" jurnalının yaranma tarixi, yaradıcılıq sahəsinə verdiyi töhfələr barədə məlumat verərək, Azərbaycanın tanınmış qələm sahiblərinin şeir və yazılarının mütləməli olaraq sözügedən nəşrdə dərc olunduğunu bildirib. Bədii hissədə söz və sənət sahibləri "Dergizan" jurnalında çap olunmuş sevilən şeirlərini səsləndiriblər. Sonda "Dergizan" jurnalında şeir, məqalə və yazıları çap olunmuş iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub.

Sevindirici haldır ki, bizimlə sıx əməkdaşlıq edən Naxçıvan Dövlət Milli Teatrının ədəbi hissə müdiri, teatrşünas Adilə Səfərova da "Dergizan. I Azərbaycan sənət görüşü" adlı tədbirdə iştirak edib.

ƏDALƏT •

6 iyun 2025 - ci il

29 may 2025-ci il tarixdə Şəki şəhər Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin təşkilatçılığı Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Şəki rayon Komitəsinin, Şəki 3 Nəli uşaq musiqi məktəbinin, Qax rayon Mədəniyyət mərkəzinin İsmayıl Dağıstanlı adına xalq teatrının və Bəxtiyar Vahabzadənin Ev Muzeyi rəhbərliyinin dəstəyi ilə "27 May - Ümumdünya Kitabxanaçılar Günü" münasibətilə dahi Azərbaycan şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 100 illiyinə həsr edilmiş "Ey Vətən oğlu" adlı ədəbi-bədii gecə keçirilib.

Tədbir dahi Azərbaycan şairi Bəxtiyar Vahabzadənin öz səsi ilə "Ey Vətən oğlu..."

"Ey Vətən oğlu" adlı ədəbi-bədii gecə keçirilib

şeyri ilə başlayıb və yaradıcılığını əks etdirən videoçarxın nümayişi ilə davam edib.

Ədəbi-bədii gecədə Şəki şəhər İcra Hakimiyyətinin məsul şəxsləri, Şəki-Zaqatala Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəhbərliyi və əməkdaşları,

YAP Şəki şəhər təşkilatının, Şəki-Zaqatala Regional Təhsil İdarəsinin rəhbərliyi, Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Şəki şəhər Komitəsinin rəhbərliyi, tanınmış şair, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin bölgə sədri Vəqif Aslan, yerli yazarlar Ramiz Orsər, Musa Həşimov, Əfsanə Rəvan, Qönçə Natiq qızı və Şəhid anaları, mədəniyyət işçiləri və şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak edərək toplantıda çıxış etdilər.

Şəki şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutan tədbirdə dahi şair B.Vahabzadənin şeirləri, eyni zamanda Şəki şəhər 3 nömrəli Uşaq Musiqi məktəbinin müəllimlərindən ibarət ansamblın ifasında şairin sözlərinə bəstələnmiş musiqilər, rəqs nümunəsi nümayiş olunmuş və viktorinalar təşkil edilmişdir. Tədbirdə fəal iştirakçılar və Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Şəki Rayon Komitəsi tərəfindən hədiyyələrlə mükafatlandırılmışlar. Həmçinin MİHI Şəki rayon komitəsi rəhbərliyi tərəfindən tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Mərkəzi kitabxananın Xidmət və abonent şöbəsinin müdiri Dilbər xanım Yaqubovaya və tədbirin aparıcısı Şəfaq Xəlilovaya təşəkkürnamə təqdim edilib.

Çıxış edənlər Bəxtiyar Vahabzadə yaradıcılığı, həmçinin "Kitabxanaçılar Günü" ilə əlaqədar fikirlər səsləndirib, Qax rayon Mədəniyyət Mərkəzinin əməkdaşlarının "Əcdadların harayı" adlı tamaşa təqdim edib.

Şəki Mərkəzi Kitabxanalar Sisteminin minlərlə oxucuları adından Bəxtiyar Vahabzadə Ev Muzeyinə hədiyyə təqdim edilib. Sonda xatirə şəklində çəkilib.

Məmmədağibəy Nağıbəyov
Bakı Dövlət Universiteti
Jurnalistika fakultəsinin tələbəsi

Bu il məzun olanların sayı açıqlandı

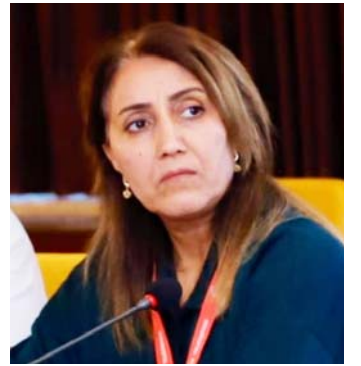

2024-2025-ci tədris ilində ümumi orta təhsil səviyyəsi üzrə 157 802 nəfər, tam orta təhsil səviyyəsi üzrə isə 116 222 nəfər şagird məzun olacaq.

Bu barədə Adalet.az-a Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən (MÜTDA) məlumat verilib. Bildirilib ki, məzun olan şagirdlərin təhsil sənədləri ilə təmin olunması üçün bütün zəruri tədbirlər artıq görüldü.

Belə ki, tam orta təhsil haqqında attestatların XI sinif məzunlarına 14-20 iyun, ümumi orta təhsil haqqında attestatların isə 23-28 iyun tarixləri aralığında təqdim edilməsi planlaşdırılır. Məzunlar qeyd olunan tarixlərdə təhsil aldıkları məktəblərə yaxınlaşaraq attestatlarını təhvil ala bilərlər. Bir daha xatırladıq ki, təhsil sənədləri dövlət hesabına verilir və bununla bağlı heç bir ödəniş tələb edilə bilməz.

Adilə SƏFƏROVA,
teatrşünas

Gözəlliyi göz oxşayır Naxçıvanın

Publisistik düşüncələr

Mənim düşüncəmdə Naxçıvan adının etimoloji anlamını-- "cahanın naxışı" mənasını bu gün dolğunluğu ilə ehtiva edir. Qədim memarlıq inciləri, müasir arxitektura üslubunda ucalan yaraşıqlı tikililəri, geniş, abad yolları, küçə və meydanları ilə göz oxşayır bu şəhər. Xüsusilə də, ala -yaşıla bülənd olan, səliqə-səhman əhatəsində gül-çiçək rayihəli parkları, istirahət ünvənləri qələbə rahatlıq, ruha, duyğuya, düşüncəyə tərəvət gətirir... Bu şəhərdə hansı ünvana üz tutsan, hara baxsan insan ruhuna toxunan bir gözəllik mənzərəsi açılır göz önündə. Yaşılıq əsrarəngizliyi fonunda nazlanan "Əcəmi seyrəngahı" ecəzkar "Qızlar bulağı" və bu ünvanda əsrlərin o üzündən sirli memarlıq ornamentləriylə heyrət yaradan Əcəmi Əbubəkir oğlunun şah əsəri olan "Möminə xatun" möhtəşəmliyi, Açıq Səma Altında Muzey sanki insanı səhrli bir aləmə aparır, qədimliklə çağdaşlıq harmoniyası xoş duyğu selində yorğunluğu, kədəri də silib aparır. Abadlığın, təmizliyin hökm sürdüyü bu məkanda sanki hər şey-- köklü-köməclə ağaclar, yaşıllıq içində güllər, çiçəklər belə daha saf, daha ümidli, daha canlı görünür...

Bu fikirləri təkcə söz açdığım bu ünvana haqqında deyil, Naxçıvan şəhərinin hər güşəsi barədə desək, yanlışdır. Beləcə, gözəlliyi göz oxşayır Naxçıvanın. Bu gözəlliyi yaradan, torpağı, yurdu cənnətməkan eləyən, onun əsrarəngizliyini qoruyub zənginləşdirənsə bu diyarın vətənpərvər, torpağa bağlı insanlarıdır. Yaşı, tarixi minillikləri ötən bu şəhər, təkcə qədimliyi, maraqlı relief quruluşu, zəngin təbiəti ilə deyil, yurda, torpağa bağlı insanları ilə də seçilir, fərqlənir. Sərtlikdə dağlarına, qayalarına, kövrəklikdə Xan Aza bənəyən bu insanlar yaradıcılığı gözəllikləri böyük sevgilə qoruyub, zənginləşdirirlər. Bu düşüncələr demək olar ki, sakini olduğum şəhəri hər dəfə dolaşdıqca fikrimə hakim kəsilir. Onları qələmə almaq, oxucularla bölüşmək istəyi isə bir şəhər işə gəldikdən gördüyüm, şahidi olduğum mənzərə səbəb oldu. ... Həmin gün sübhədən yağan narın yağış yenice kirmişdi. Əbədi məşəlimiz Günəş mavi səmamızdan, buludlar arxasından gülümseyir, ılıq hərərlə təmas etdiyi torpaqdan ətrafa xoş rayihə yayılırdı. Və yolboyu yürüdükcə havanın xoş tərəvəti əhval-ruhiyyəyə sirayət edir, yağışla yuyunan təmiz şəhər mənzərələri--al şəfəqlər, bərq vuran islaq yaşıllıqlar, gülkarlıqlar, güllər göz oxşayır, könül xoşluğu yaradır. Qeyri-ixtiyarı bu əsrarəngizliyi yaradan, qoruyan, insanların əməyini alqışlayır, minnətdarlıq ifadə edirsən.

Və fikirləşirsən ki, torpağa ting, kol əkmək, yaşıllıq salmaq, abadlıq yaratmaq asandır, çətini əkiləni, salınanı, yaradılana qorumaq, təmizlik edib səliqə-səhman içində saxlamaq, torpağa alın tərini töküüb, əkilənə qayğısına qalmaq, hər gülün, çiçəyin nazını çəkməkdir. Bu mənada

onların əməyi, zəhməti yurdsevərlik, vənənpərvərlik meyarı olmaqla alqışlanası, təqdirolunasıdır... Onların çoxu bu şəhərdə hər kəsdən tez oyanır, sübhün şirin yuxusundan olub alatoranlıqdan işlərinin başına keçirlər. Şəhərin təmizlik işçilərini deyirəm. Bizlərin təmiz gördüyümüz şəhərin hər güşəsini - yollarını, səkilərini, tinlərini, dalanlarını silib-süpürürlər, etinasız, laqeyd adamların atdığı tullantılardan təmizləyirlər.

Nə yağış, nə külək, nə soyuq, nə də isti onların əlini işdən soyutmur.

Adətən üzrləri, başları örtülü olsalar da, gözlərində işıq parıltısı, əllərində zəhmət naxışları görünür. Bu sırada şəhərin abadlıq, yaşıllıq işçilərini də qeyd etmək, onlar barədə də xoş söz demək yerinə düşər. Bəli, Naxçıvan şəhərinin belə gözoxşayan, səliqəli, abad, yaraşıqlı görkəmində təmizlikçilərlə yanaşı onların da zəhmət payı az deyil. Maraqlısı odur ki, bu insanların böyük əksəriyyəti də orta və yaşlı nəslin nümayəndələridir. Deyirlər insan yaşlandıqca əli işdən, ruhu zəhmətdən yorulur. Amma bu fikrin nə qədər yanlış olduğunu görmək üçün sadəcə bir şəhər onların öz işlərinə necə həvəslə, məsuliyyətlə yanaşdıqlarını görmək kifayətdir. Və onlara baxdıqca işə münasibətdə yaş həddinin nisbi olduğu qənaətinə gəlicən. Düşünürsən ki, həqiqətən yaş sadəcə, bir rəqəmdir: həvəsin, istəyin, ruh və yurda, torpağa sevginin böyüklüyü qarşısında yaşın dəyəri yoxdur.

Bu insanların yaşı bəlkə də 60-ı ötüb və ya hələ çatmayıblar o yaşa. Amma bildiyim bir şey var: onlarda yurd, torpaq eşqinin alovu sənəməyib. Onlar gördükləri işi ürəklə, sevgi ilə, yorulmadan, usanmadan yerinə yetirirlər. Ağacların, kolların kökünün ətrafını yumşaldır, çiçəklərin əhatəsində əlaq otlarını təmizləyir, yaşıllıqları sulayır, həm də qayğıyla, diqqətlə, nəvazişlə... Sanki, bu işlər onlar üçün təkcə fiziki zəhmət deyil, eyni zamanda, zövqdür, gözəllikdən feyziyab olmaqdır. Onlarla--şəhərin təmizlik, yaşıllıq işçiləri ilə dəfələrlə həmsöhbət olmuşam. Bu nürsimalı, təbəssümlü inslarla ünsiyyətdən hər dəfə də məmnun qalmışam. Qulluq etdikləri həyat rəmzi yaşıllığın saflığı, gül-çiçək paklığı, sanki, onların iç dünyalarına çoxub. İnam və ümüdlərinə, həyata baxışlarına, insanlığa münasibətlərinə sirayət edib.

Düzü, onlarla ünsiyyətdən yorulmursan, usanmırsan, xoş ovqata köklənirsən. Bir dəfə onların yaxınlığından ötürkən gördüyüm, eşitdiyim, şahidi olduğum hadisədən sə çox mütəəssir oldum. Elə həmin vaxt adını, soyadını öyrəndiyim İsa Əhmədov adlı yaşlı adam belini dikəldib işinə ara verdi. Yaxınlığında ki ağacın dibini yumşaldan iş yoldaşına səsləndi: - bir dayan, ay Azər, gəl nəfəsimizi dərek, - dedi. Və cindən bir qoz

çıxardıb əlindəki qayçıya vuraraq sındırdı. Ləpənin bir üzünü özü götürüb, digərini yanına çatan kişiye uzatdı. O, yemədiyini israr etsə də, dostu əl çəkmedi. Məcbur qalıb götürdü. Hər ikisi o kiçik ləpələri təbəssümlə, iştahla

yedilər. Sonra da Azər Xərayev cindən bir portağal çıxarıb təbəssümlə soydu və tən bölüb dostuna verdi.

Açıqı, onların bu paylaşımından, bir-birinə səmimiyyətlərindən, mehribanlıqından duyulanmamaq olmur. Və fikirləşirəm ki, əlində olanı başqasıyla paylaşmaq səmimiyyət meyarı olmaqla əsl insanlıq nümunəsidir və kaş hər kəs belə anlaşılsa, bu cür paylaşmağı bacara bilə. Ömürləri alın tərini ilə halal ruzi qazanmaqla keçən, əlləri zəhmətə naxışlı bu işçilər kimi... Beləcə, düşüncəmdə nəcib xislətli adamları, insanlığa örnek əxlaqi-mənəvi keyfiyyətləri, mehribanlıqı, əməksevərliyindən yaranan xoş duyğu selində alqışlayıram. Və fikirləşirəm ki, nə yaxşı xalqımıza, millətimizə məxsus milli -mənəvi dəyərlərimizi yaşadan, zənginliyini qoruyan insanları ki, nə yaxşı ki, yaratmaq, qurmaq xoş məramlı işdir, əməldir, ən əsas isə yaradılana, salınana, qurulanı qorumaq, bu əsrarəngizliyi saxlamaq, zənginləşdirməkdir.

Bu yazıda haqqında danışdığım insanlar da bu nəcib və vacib işi yerinə yetirir, doğma şəhərimizin təmizliyinin, yaşıllığının qayğısına qalırlar. Həm də həvəslə, ürəklə, böyük ruh yüksəkliyi ilə bu gözəlliklərə dəyər verməklə. Canınız sağ, işiniz avand olsun! Qəlbimizdən Yurd, Vətən sevdası azalmasın, əlləriniz heç vaxt yorulmasın. Sizin sayınızda bu şəhərin gözəllikləri, səliqə-səhmanı qorunur. İnsanlığa örnek zəhmətinizi, əməyinizi alqışlayır, minnətdarlıq ifadə edirik.

YENİ NƏSİL JURNALİSTLƏR

Nurcan Babek,
BDU-nun jurnalistika
fakultəsinin tələbəsi

Zaman - insan həyatında bərpa olunmayan tək sərvətdir. Pul, əmlak, hə-tə bəzi münasibətlər belə zamanla bərpa oluna bilər. Amma zaman, bir də-fə keçdiysə, onu geri qay-tarmaq qeyri-mümkündür. Bu həqiqət xüsusilə də gənclər üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Gənclik dövrü - insan ömrünün ən enerjili, ən məhsuldar və gələcək üçün bünövrələrin atıldığı zamandır. Bu dövrü düzgün dəyərləndirmək, yalnız fərdi inkişaf baxımından deyil, bütövlükdə cəmiyyətin gələcəyi baxımından da olduqca vacibdir.

Bugünkü realıqda, çox təəssüf ki, gənclərin böyük bir qismi vaxtın əsl dəyərini ya çox gec anlayır, ya da ümumiyyətlə dərk etmir. Smartfonlar, sosial şəbəkələr, kompüter oyunları, seriallar və planlaşdırılmamış vaxt sərfiyyatları bir çox gəncin gündəlik həyatını əhatə edir. Təbii ki, istirahət və əyləncə də insan

Sabah Gec Ola Bilər

üçün zəruridir, lakin bu, həyatın mərkəzinə çevrildikdə, gənc şəxs öz zamanını əslində necə israf etdiyini hiss etmir. Saatlarla ekran qarşısında oturmaq, məqsədsiz gəzişmələr, sabaha təxirə salınan planlar və gecikdirilən qərarlar - bunlar bir zaman sonra adətə çevrilir və insanı passivliyə sürükləyir.

Əslində, gənclik dövrü - öyrənmək, bacarıqlar qazanmaq, həyat təcrübəsi toplamaq və özünü formalaşdırmaq üçün ən uyğun zamandır. Hər bir gənc bil-məlidir ki, zaman onun gələcək uğurlarının açarıdır. Universitetdə keçirilən dərslər, iştirak olunan seminarlar, oxunan kitablar, yazılan layihələr, görülən kö-nüllü işlər - bunların hər biri gələcək həyat yolunda mühüm iz buraxır. Vaxtını düzgün idarə etməyi bacaran gənc, həm fərdi inkişafını təmin edir, həm də cəmiyyət üçün dəyərli bir şəxsə çevrilir.

Vaxtın düzgün istifadəsi üçün ilk növbədə planlı həyat tərzini vacibdir. Məqsədlərin müəyyənləşdirilməsi, günün məhsuldar şəkildə bölünməsi, prioritetlərin düzgün seçilməsi gəncin vaxtını nəzarətdə saxlamasına yardımçı olur. Məsələn, bir gənc gününün müəyyən hissəsini kitab oxumağa, bacarıqlarını ar-

tırmağa, dil öyrənməyə və fiziki fəaliyyətə ayırırsa, onun həm intellektual, həm də emosional inkişafı daha balanslı şəkildə gedər. Belə gənc sabahın iş həyatında, ailə quruculuğunda və ictimai proseslərdə daha fəal və uğurlu olur.

Cəmiyyətin inkişafı da bilavasitə gənclərin vaxtdan necə istifadə etdiyinə bağlıdır. Təsadüfi deyil ki, inkişaf etmiş ölkələrdə gənclərin vaxt idarəetməsi məktəb illərindən tədris olunur. Bizim də cəmiyyətimizdə bu istiqamətdə maraqlı təşkilatlar, gənclərə zamanın strateji resurs olduğu aşılmalıdır. Həmçinin ailə mühiti də bu mövzuda ciddi rol oynayır. Valideynlərin övladlarına nümunə olması, onların vaxtını necə keçirdiklərini izləməsi və düzgün istiqamətləndirməsi də vacibdir.

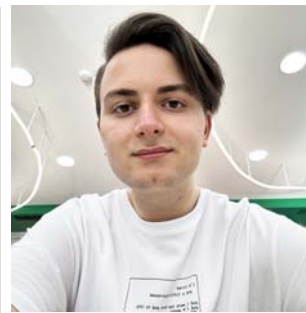
Unutmaq olmaz ki, müasir dövr texnologiyalar dövrüdür və bu, rəqabəti daha da artırır. Bugünkü gənc sabahın mütəxəssisi, alimi, müəllimi, mühəndisi, jurnalisti və lideridir. Bu rola layiq olmaq üçün zamanını düzgün bölməyi və dəyərləndirməyi bacarmalıdır. Zamanı boş keçirmək - yalnız şəxsi inkişafı ləngitmir, eyni zamanda cəmiyyətin

ümumi inkişafına da mənfi təsir göstərir. Bir gənc inkişaf etmədikdə, o, yalnız öz həyatını deyil, ətrafını da passivliyə sürükləmiş olur.

Bəzən gənclər düşünür-lər ki, "hələ gəncik, vaxtımız çoxdur, indi istirahət edək, sonra baxarıq." Lakin bu fikirlər zamanla adətə çevrilir və insan heç zaman "o uyğun vaxtı" tapa bilmir. Çünki uyğun vaxt deyilən anlayış mövcud deyil - uyğun vaxt yadırlır. Gənclik enerjisindən, marağından, potensialından zamanında istifadə etmək lazımdır. Gecikən qərarlar, təxirə salınan məqsədlər, sərf edil-məyən fərsətlər bir gün peşmanlıq yarada bilər. Ən acısı isə budur: peşmanlıq zamanı geri qaytarmır.

Hər bir gənc anlamalıdır ki, onun ən qiymətli sərmayəsi - vaxtıdır. Bu sərmayə-ni necə xərcləyirsə, gələcəkdə o cür qazanc əldə edəcək. Vaxtını bilik, təcrübə və faydalı fəaliyyətlərə sərf edən gənc, gələcəyin uğurlu fərdi olacaq. Vaxtını israf edənlər isə peşmanlı-ğın və fərsətlərin arxasında baxmaqla kifayətlənəcək.

Gənclik öləri dövrüdür. Amma bu dövrün necə keçməsi, insanın bütün həyatını müəyyən edir. Zaman keçmədən, sən keç! Vaxtın dəyərini indi bil, gələcəkdə minnətdar ol.

Rafiq Yusifov,
BDU-nun jurnalistika
fakultəsinin tələbəsi

Şou Dünyasının Gizli Silahı: Qara PR

"Filankəs sevgilisindən ayrılıb!", "O ulduz evli imiş!" - bu və bənzər başlıqlar sosial mediada hər gün qarşımıza çıxır. İlk baxışda adi şou xəbərləri kimi görünə bilər. Əslində, bu "təsadüflər" çox zaman şou-biznesin arxa planında yazılmış ssenarilərdir.

Şayiələr, qalmaqallar və gözlənilməz açıqlamalar bəzən sadəcə danışılmaq üçün deyil, diqqət çəkmək və gündəmdə qalmaq üçün hesablanır. Bu üsula isə "qara PR" deyilir.

Qara PR nədir və niyə bu qədər təsirlidir?

Qara PR süni şəkildə maraq yaradır. Bu zaman məqsəd, tənqid almaq deyil, diqqət çəkməkdir. Çünki diqqət varsa, gündəmdənsən. Gündəmdənsə, yeni mahnının dinlənməsi, serialın izlənməsi və ya reklam müqaviləsinin bağlanması - hamısı mümkündür.

İnsan psixologiyası neqativ xəbərlərə daha həssasdır. Sevgi dolu paylaşım bir neçə saniyədə unudulur, amma ayrılıq, göz yaşları, silinmiş fotolar günlərlə danışılır, paylaşılar və sorğulanır.

Yeni layihə ərəfəsində baş verən "gözlənilməz hadisələr" artıq bir tendensiyaya çevrilib. Tanınmış simaların bəzən bir söz atışması, bəzən bir emosional paylaşımı əslində bir növ reklam kampaniyası kimi işləyir.

Çünki şou dünyası bir səhnədir. Və hər səhnənin arxasında yazılmış ssenari olur. O ssenaridə bəzən sevgi, bəzən ayrılıq, bəzən isə sadəcə bir səs-küy var. Amma nəticə dəyişmir: tanınmaq, görünmək, danışılmaq.

Oyunun içində izləyici də var

Qara PR bəzi sənətçilər üçün təhlükəli riskdir, digərləri üçün isə peşəkar strategiya. Hər iki halda bu alət bu gün də işləyir, sabah da işləyəcək. Tamaşaçılar isə bu planlı oyunun bir parçasına çevrilərək, fər-qində olmadan onu gücləndirir: baxır, paylaşır, müzakirə edir və elə bu da "oyunun" qələbəsidir.

"Nightcrawler" - Media dünyasının görünməyən üzü

2014-cü ildə ekranlaşdırılmış "Nightcrawler" filmi jurnalist peşəsinin təhlükəli sərhədlərinə işıq tutur. Rejissor Dan Gilroy bu əsərdə informasiyanın satıldığı və reytingin hər şeydən önəmli olduğu bir sistemin iç üzünü açır.

Baş obraz Louis Bloom jurnalistikanın akademik tərəflərindən uzaq olsa da, inadkarlığı və öyrənməyə meyilli olması onu bu sahədə irəli aparır. Kamera almaqla başlayan yol onu zamanla öz şirkətini qurmağa qədər gətirir. Hər çəkiliş, hər reportaj sanki onun şəxsi arxivinə yazılır. Louis üçün hər material, hər kadr bir fərsətdir. Bu da onu peşədə irəliləməyə aparır.

Filmin gedişində o, ortaqlıq təkliflərini qəbul etmir, daha çox qazanmaq, daha çox tanınmaq istəyir. Qəhrəman təkcə görüntü arxasındakı faktlara yox, həm də həmin faktların dramatikliyinə önəm verir. Hadisə yerində yara-lını sürüyüb daha "göz oxşayan" rakursdan çəkməsi tamaşaçısını ciddi etik suallarla üz-üzə qoyur.

"Nightcrawler" eyni zamanda sual yaradır: media təmsilçiləri uğur üçün hansı xətti keçməlidirlər və ya keçmə-məlidirlər? Jurnalistin iş prinsipi nə qədər sərbəst ola bilər? Louis öz məqsədlərinə çatır, amma onun yolu doğru yoldurmu?

Filmin aktual mesajı texnologiyanın sürətli inkişafı fonunda daha da dərinləşir. Artıq jurnalist olmaq üçün nə böyük büdcəyə, nə də TV kanalına ehtiyac var. Bir smartfonla reportaj hazırlamaq, yayım aparmaq mümkündür. Lakin bu əlçatanlıqla yanaşı, məsuliyyət və etik dəyərlər də ön planda qalmalıdır.

Filmin finalına yaxın gərginlik maksimum həddə çatır. Tamaşaçı həm heyrtlənir, həm də düşünür: xə-bərin arxasındakı niyyət nədən ibarətdir?

Rafiq Yusifov

Rafael Məcidov

Sumqayıtda Mehdi Hüseynzadə adına stadionda keçirilən futbol üzrə Azərbaycan kubokunun finalı olduqca gərgin və maraqlı oldu. "Sabah" əzmkarlıq nümayiş etdirərək son çempion "Qarabağ"ı 119-cu dəqiqədə vurduğu qolla məğlub etdi və kubokun 10-cu sahibi oldu. Bundan sonra ölkəmizi avrokuboklarda təmsil edəcək komandaların tam siyahısı məlum oldu.

Finalda məğlubiyyətə baxmayaraq, "Qarabağ" yenə də Çempionlar Liqasında gücünü sinaya-caq.Ölkə liqasını 89 xalla 1-ci pillədə başa vuran Qarabağ Çempionlar Liqasında mübarizəyə II təsnifat mərhələsindən başlayacaq.Hər il olduğu kimi, bu il də "Qarabağ"a ümidlər böyükdür.Lakin, transfer yoxluğu və gözlənilməz "Sabah" məğlubiyyəti azarkeşlərdə müəyyən suallar doğurur.

Azərbaycan klublarının Avropa macərası

"Köhlən atlar"ı məğlub edərək adını tarixə salan masazırlılar tarixində ilk dəfə Avropa liqasında iştirak etmək hüququ qazanıb. "Bayquşlar" indiyədək 23/24 və 24/25 mövsümlərində Konfrans liqasının təsnifat mərhələsində çıxış edəblər. Təcrübə baxımından düşünsək, bunu olduqca az qiymətləndirmək olar.Həm də bir məqam da var ki, "Sabah" bu mövsüm qeyri-stabil çıxış edib və liqanı 5-ci pillədə başa vurub.Gözlənilməz məğlubiyyətlər, xal itkiləri klubda bir növ inamsızlıq yaradıb. Mövsümün uğursuzluqlarını unutmaq istəyən "Bayquşlar" Avropa liqasında çıxışına böyük ümidlər bəsləyir. Komanda kifayət qədər səviyyəli futbolçulara sa-

hibdir. Üstəlik daha güclü heyətin formalaşdırılacağına dair mesajları da var. Əgər baş məşqçi mövzusunda da "Sabah" uğurlu olsa, qrup mərhələsinə də iddia edə bilər. Diqqətçəkən məqam budur ki, komandanın potensial rəqibləri arasında böyük adlar var. Ona görə də püşkatma onların iddiasına təsir edə bilər.

74 xalla liqanın 2-ci pilləsində qərarlaşan "Zirə" mövsümün sonuna bir neçə tur qalmış Konfrans liqasında iştirakı təmin etmişdi. Bu, "Qartallar"ın ilk təcrübəsi deyil. Rəşad Sadıqovun rəhbərlik etdiyi komanda dəfələrlə avrokuboklarda çıxış edib və müəyyən bir təcrübəyə malikdir.Onlar ötən yay pley-offa qədər irəliləmişdilər.İndi isə hədəf daha böyükdür- qruplarda çıxış etmək. Qəsəbə təmsilçisi yaxşı oyun sistemində malikdir.Hər şey istədiyimiz kimi alınsa bu yay "Zirə"ni Kon-

frans liqasının daha üstün mərhələlərində görə bilərik.

Avropaya yollanacaq son klub "Araz-Naxçıvan"dır. Mövsüm ərzində əzmkar futbol nümayiş etdirən "Böz Qurdlar" liqanı 58 xalla 3-cü pillədə başa vurub. Bu, Naxçıvan təmsilçisinin ilk Avropa macərası olacaq. Elmar Baxşıyevin yetirmələri eyni əzmkarlığı Avropada da nümayiş etdirə bilsə, bu futbolumuz adına böyük töhfə olar.Baxşıyev bacarıqlı və savadlı məşqçidir.Bu səbəbdən futbol ictimaiyyəti ona inam bəsləyir.Klub rəhbərliyinin isə illərlə toplanan təcrübəsi var.

Transferlər və azarkeş dəstəyi olsa, biz bu yay maraqlı oyunlara şahid ola, şansımız da gətirsə yeni bir tarix yazə bilərik.Təbii ki, bütün bunlar sadəcə təxəyyüldür və olacaqları görmək üçün təsnifat mərhələsinin ilk matçlarını-iyul ayının əvvəlini gözləməliyik.

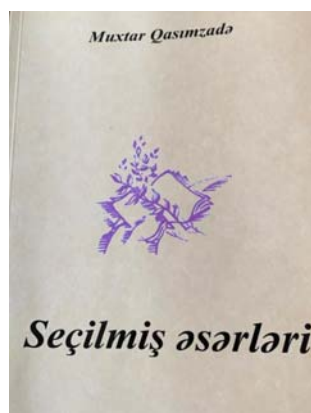

Şair Muxtar Qasımzadənin poeziya dünyası...

*İllər ötdü, bu da yetmiş -
Necə gəldi, necə getdi...
Yoxsa həyat yuxu imiş?
Gecə gəldi, gecə getdi...*

Şair-publisist, poeziyasının xəmiri Naxçıvanın suyundan yoğrulmuş, sonradan bu mayadan bərəkətli şerlər dünyası yaradan tanınmış ziyalı, öz poetik imkanlarını ölçüb-biçən, sözə qənaətlə yanaşan qələm sahibi Muxtar Qasımzadə bu misraları 70 illik yubileyinə ithaf etdiyində yaşadığı ömrün bir göz qırpımında necə sürətlə keçdiyini ifadə etmək istəyib. Bu gün şair 75 yaşa doğru yol alır, amma bu yolun da hər dayanacağı yənə şəriyyəyə köklənir. Bu şerlər sanki onun yaşadığı ömrünün bir özətidir. İnsan yaşa dolduqca arxada qalan illərə boylanır, yaşadıklarının hesabətini verməyə çalışır. Şairlər üçün isə bu hesabətin yükü bir başqadır.

Çağdaş ədəbiyyatımızın orta nəslinə mənsub nümayəndəsi olan Muxtar Qasımzadənin poeziya dünyasında hər çiçəyin öz ətri var. Vətən sevgisi, məhəbbət dünyası, Naxçıvan abidələrinin bədii əksi, füsunkar təbiətin gözəllikləri, ulu yurdu ecazkar mənzərələri.

Onlarla şer kitabının müəllifi olan şairin "Vətən müqəddəsdür oğullar üçün, ucaldır adını şərəfli adla", - deyərək üreyini yeddinci qitə ("Yeddinci qitə") adlandırır. Onun yaradıcılığının hər sözündən vətənə məhəbbət hissi vulkanik bir eşq kimi püsür. Bu qələmin - bu qitənin öz dünyası, öz xasiyyəti, öz sakinləri, öz kəndləri, şəhərləri, dağları, daşları var. Amma etiraf edək ki, bu qitənin - bu qələmin

paytaxtı, baş yurdu Naxçıvandır, Azərbaycanın alınmaz qalası kimi dünya mədəniyyətinə beşiklik edən, görkəmli şəxsiyyətlər yurdu olan Naxçıvan:

*Canım, gözüm, torpağım,
Laylam, nəgməm, beşiyim.
Yurdum, yuvam, ocağım,
Salam, evim-eşiyim.
Haçadağ, kürsüm olsun,
İlqarından söz deyim
Atam Naxçıvanımın,
Anam Naxçıvanımın...*

70 illik ömrün böyük zaman dilimində-gənclik illərindən bu günə qədər jurnalistlik fəaliyyətini davam etdirən yazar kök salmış bədii yaradıcılığının kölgəsində bu gün də oxucularının üreyinə su səpir. Şeir və poemaları mətbuatdan, ədəbi jurnallardan, almanaxlardan, mavi ekrandan, radio dalğalarından ictimaiyyətə yaxşı tanış olan bu imzanın sahibi Muxtar Qasımzadə müxtəlif vaxtlarda beynəlxalq poeziya festivallarının iştirakçısı olmuş, şeirləri rus, fars, ingilis dillərinə tərcümə edilmişdir.

Muxtar Qasımzadə Televiziya və radionun inkişafındakı xidmətlərinə görə ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə (2006) "Tərəqqi" medalına layiq görülmüşdür. Vaxtilə Xalq yazıçısı Hüseyn İbrahimovun onun haqqında dedikləri şairin yaradıcılığının ana xəttidir: "Muxtar Qasımzadə az yazır, ancaq yaxşı yazır. Deyilməmiş, necə deyərlər, əl dəyməmiş mövzular tapır". Bu "əl dəyməmiş" mövzular onun qələmindən süzülən misraların işığında çağdaş Azərbaycan poeziyasında bir dəst-xətt yaradıb.

Görkəmli elm adamı, akademik İsa Həbibbəylinin Muxtar Qasımzadə haqqında dediyi "Şair Muxtar Qasımzadənin şeirləri göstərir ki, sənətin vəzifəsini düzgün başa düşür, müəllif mövzu dairəsinin genişliyi ilə nəzəri cəlb edə bilir"-fikirləri onun yazımızın başlanğıcında keçən ömür yoluna xitab etdiyi misralarında bu onillikləri boşuna yaşamadığı, sənətinin, qələminin vəzifəsinin nəyə xidmət etdiyinin fərqi olmasının sübutudur.

Şair-publisist Muxtar Qasımzadənin onlarla kitabı yaradıcılığının vəsiqəsidir. Şairin hələlik son nəşri olan "Seçilmiş əsərləri" rəflərimizin oxunaqlı kitablarından

ŞAHİN HƏMİDLİNİN ŞEİRLƏRİ

VAQİF YUSİFLİ
Filologiya elmləri doktoru

**Bərk-bərk qucaqlayıb basır bağına
Göylər qabağına çıxan günəşi.**

Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, Şahin Həmidlinin səhərə həsr etdiyi digər şeirləri də var və heç bir şeirində təkrarçılığa yol vermir. Ancaq onun təbiət şeirlərini təkcə bununla məhdudlaşdırmaq olmaz. O, qış gecələrinə, sökülən dana, payız səhərinə, günəş şüalarına, yarpıza, nanəyə, gülləçrə, çiçəklərə, kol dibində bitən bənövşəyə, meşələrə həsr etdiyi şeirlərindən də misallar gətirə bilərəm.

Mən şair Ağacəfər Həsənlinin üç il əvvəl Şahin Həmidlinin "Təbiət dilini öyrədir bizə" şeirlər kitabı haqqında yazdığı resenziyanı oxudum. Eyni fikirdəyik ki, "Şahin təbiət şairidir, böyük ilhamla Azərbaycan torpağını vəsf edir, onun gözəlliklərini qabardır, şeirə gətirir. Müəllifin obrazları, metaforaları, tapıntıları özünəməxsusluğu ilə seçilir".

Təbii ki, Şahin Həmidlinin şeir ədəmi təkcə təbiətlə məhdudlaşmır. Öz kəndi və onun adamları haqqında şeirləri də az deyil. Və inanıram ki: "Kəndimizin hər yerinə baş çəkib, Bulaq-bulaq, meşə-meşə gəzmisəm". Əlbəttə, mən onun "İlk xoruz banıdır kənd fəlsəfəsi" şeirindəki "fəlsəfəyə" irad tutaram. Amma o şeirdə "Çöl-çəmən yaşıllıq bir muzey kimidir, sənət əsəridir quş yuvaları" misralarını bəyəniyəm. Qoy desin. Qoy desin ki: "Kəkiliyə, bül-bülə, sarıköynəyə, Dağların qoynunda yuvadı Lerik". Qoy desin ki: "Ən gözəl, ən təmiz dağ havasının Nur saçı qözdür kənd adamları". Qoy desinki: "Məndən çox yaşlıdır o qoca kəhriz. Dayanıb üzümə eynəksiz baxır". O, dağlara məftunluğunu gizlədə bilmir və etiraf edir ki: "Yazmağa, pozmağa o qədər söz var Dağa layiqini tapa bilmirəm". Onun bu etirafını bəzi şeirlərinə aid edirəm və hesab edirəm ki, Şahid Həmidlinin "Əntiqə şeirim" kimi bir çox şeirləri onun kitablarına yol tapmasın. Şahin Həmidlinin hər iki kitabında çoxlu ithaf şeirləri var. Bu şeirlərin bir qismi atasına, anasına, əmisinə və şair dostlarına həsr etdiyi şeirlər bəyənimlidir, amma qalan ithaf nə qədər səmimi hissləri ifadə etsə də, onları əsl şeir kimi qəbul etmək doğru deyil. Qoy həmin şeirlər (onlarla dostla, tanışla həsr edilən və şeir kimi yox, tərif kimi yazılanlar) ad günlərində oxunsun.

Mən Şahin Həmidlinin sevgi şeirləri, din-iman təəssübkeşliyi, Şuşaya, Azərbaycan zabiti və əsgərləri ilə bağlı digər şeirlərindən özüm söz açmadım, onlar təbii hisslərdən yaranıb. Sözümü Şahin Həmidlinin Vətən sevgisi ilə yoğrulmuş misraları ilə bitirirəm.

**Qolumun qüvvəsi, gözümün nuru,
Qəlbimin sevinci Azərbaycandır.
Kökünə bağlıdır soyadım, soyum,
Qurban olum ocağına, pirinə.
Bayrağın üstünə başımı qoyum,
Himnini oxuyum layla yerinə.**

Təbiətə bu dərəcədə heyranlıq hissinin səbəbini elə təbiətin özündə axtarmaq lazımdır.

Şahin Həmidliyə görə lalələr ona görə qırmızıdır ki: torpağın köksündə dərdlər, nalələr bitib, "bırvaxt burda qan yerinə su axıb, ona görə qırmızıdır lalələr".

Görkəmli münəqqid Yaşar Qarayev yazırdı ki: "Təbiət Vətənin tarixidir". Bu tarixə nəzər yetirsək, görərik ki:

**Dağlar ana yurdu baş daşlarıdır,
Seçilmir pirindən, ocaqlarından.
Bulaqlar torpağın göz yaşlarıdır,
Axır gecə-gündüz yanaqlarından.**

**Yurdu ürayında yatır sirləri,
Çəmənlər otlarla yazılan dastan.
Dərələr köhnəlmiş qəbir yerləri,
Sıldırım qayalar muzey, qəbristan.**

Amma ana təbiət həm də bütün gözəllikləri ilə şairlərə və yurdu hər bir insanına duymaq, özünü bu gözəlliklərə vaqif olmaq aludəçiliyini bəxş edir. Şahin Həmidli təbiəti təkcə tarixin gözüylə yox, həm də (və daha çox!) bu günün sirləri, möcüzələri ilə oxudur bizə. O, təbiətin vəsfini, standart və şablon tərənnümünü deyil, özünü təqdim edir, yəni sözün yaxşı mənasında təbiət dersi keçir.

Çalışır ki, ilin fəsilləri, səhəri-axşamı, meşəsi, bağı, günəşi-ay, çəmən-çöl, dağı-dərəsi haqqında yazılan şeirləri təkrar etməsin, təzə söz desin və təbii ki, onun orijinal bədii təsvir vasitələri ilə buna nail olsun.

Məsələn, həkəsər şairlər öz şeirlərində səhər lövhələri çəkiblər. Şahin Həmidlinin "Səhər lövhəsi"ne diqqət yetirək:

**Xəyal dənizində yerlə göy üzür,
Gecə gözələrindən ovur yuxunu.
Açıb əllərini göyə dan üzü
Oyanıb yuxudan, qovur yuxunu.**

**Zülmət qaranlığı gətirir yada,
Səhər nurlandırır daşı, qayanı.
İlahi bir rəssam canlı tabloda
Ağ rənglə boyayır qara boyanı.**

**Göy çəmən göyərə-göyərə qalib
Barmaqla göstərir doğan günəşi.**

Azərbaycan təbiətinin gözəlliklərini, insan-təbiət vəhdətini əks etdirən şairlərimizin adları çəkiləndə ilk sırada Hüseyn Arifin, Musa Yaqubun, Məmməd Arazın, Nəbi Xəzrinin, Hüseyn Kürdoğlunun, Məmməd Aslanın, Qasım Qasımzadənin şeirlərini xatırlayırsan. Onlar təbiətin poeziyasını şeirlərində əks etdirməklə sonra gələn şairlər nəslə üçün ustad dərsləri keçiblər. Təbii ki, Azərbaycanda elə şair tapılmaz təbiətdən, onun gözəlliklərindən, ümumiyyətlə, böyük alman filosofu Kantın "nəcib, gözəl sadəlik" adlandırdığı təbiətin varlığından söz açmasın. O ənənə indi də davam edir- "Ana təbiətə yaxınlaşdıqca Dönüb özümüzə yaxınlaşıyıq" (B.Vahabzadə), "Qoy danışsın təbiət" (Qabil), "Çinar canlı tarix, canlı yazıdır" (H.Arif) - şairlərimiz təbiəti danışdırır və təbiəti danışdırdıqca özərini dərk edirlər. Belə şairlərdən biri də Şahin Həmidlidir.

**Tökülən şələlə ruh verir çaya,
Zirvadə açılıb gözəl mənzərə,
Yazı taxtasıdır elə bil qaya,
Sinif otağına oxşayır dərə.
Çox sevir göylərin yağış dilini,
Ötür səhər-səhər yay ləhcəsində.
Hər gün salamlayır səhər yelini,
Bulaqla danışır çay ləhcəsində.
Meşəyə sevdilib yaman dilini,
Ağacla danışır külək dilində.
Dərə işə salıb duman dilini,
Çəmən nəğmə deyir çiçək dilində.**

Şahin Həmidlinin "Təbiət dilini öyrədir bizə" şeirindən gətirdiyim bu misralar belkə də oxuculara adi bir təbiət şeirini xatırladar. Amma bu adilikdə təbiətə məxsus 15 ad səslənir və hər birinin özünəməxsus keyfiyyəti-hərəkət və ritmi açıqlanır. Sanki təbiətin özü danışır bu şeirdə.

Şahin Həmidli Lerik rayonunun Tikəband kəndində dünyaya göz açıb, elə bir kənddə ki, yaşıl meşələr, əzəmətli-məğrur dağlar, sərt qayalar, hər damcısı göz yaşına oxşayan bulaqlar, güllər-çiçəklər-otlar, axar çaylar bu kəndi təbii mənzərələr, canlı rəsmlər vadisi kimi canlandırır. Bir kəndin təbiətini-bu təbiətin gözəlliklərini nəzərə çarpdırmaqla doğulduğu o məkanın bütün dağ kəndlərinə aid olduğunu görürük. Amma ən başlıca məqam şairin təbiət sevgisindədir. Ustad Hüseyn Arifin "Gəlin, təbiəti dinləyək bir az" çağırışına səs verən Şahin Həmidli bu dinləməni təbiətin özündə axtarır. Ustadın şeiriylə səsleşməclər də buna sübut ola bilər:

**Bahardır torpaqçün ömrünü qoyan,
Bahar gələn kimi oyanır çöllər.
Nə fırça görünür, nə də bir boya,
İlahi rənglərlə boyanır çöllər.**

**Baxmaqdan qalmayıb göylərdə taqət,
Buludlar alnından silir tərini.
Bir dahi rəssamdır ana təbiət
Sergiyə çıxardıb əl işlərini.**

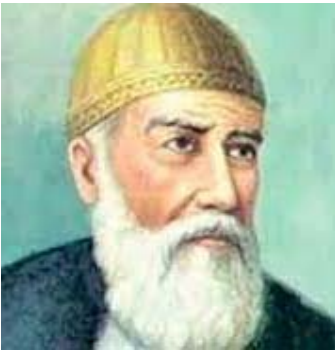
Azad edilən ərazilərdə dabaq xəstəliyinə qarşı azad zonalar yaradılacaq

Azad edilən ərazilərdə - Zəngilan, Qubadlı, Laçın, Füzulidə dabaq xəstəliyinə qarşı azad zonaların yaradılması nəzərdə tutulub. Adalat.az xəbər verir ki, bunu Qida Təhlükəsizliyi

Agentliyinin (AQTA) şöbə müdiri, ÜHS-nin Avropa Komissiyasının vitse-prezidenti Qalib Əbdülləyev "Ümumdünya Qida Təhlükəsizliyi Günü: Elm fəaliyyətdədir" mövzusunda

keçirilən konfrans çərçivəsində baş tutan "Qida sistemlərinin rolu: insan, heyvan və ətraf mühit sağlamlığının inteqrasiyası" adlı paneldə deyib.

Onun sözlərinə görə, azad olunmuş ərazilərlə yanaşı, Naxçıvanda da vaksinasiya aparmaqla dabaq xəstəliyinə qarşı mübarizə prioritet istiqamətlərdəndir.

BƏYƏT

№ 45 (905)

Cingiz Əlioğlu

Mən sözsüz şeirlər yazmaq istəram,
Təkcə səslər olsun, kəlmələrə yox.
Öz doğma dilimdən səda, nidalar,
Yabançı lisanndan gəlmələrə yox.

Qınayan olacaq, qoy olsun nolar,
Söyan də lap söysün, danlasın məni-
Hər kəsin öz haqqı, öz hüququ var,
Təki bir, ariflər anlasın məni.

Ən böyük mənalər səslər arası
İstəram gizlənsin fasilələrdə.
Diqqətli oxucu fikir arasın
Misradan-misraya vəsilələrdə.

İlk sözdən öncəki azad mühitdə,
Hüduzsuz fəzada yaranıb şeir.
Sən dayan, sükuta bir qulaq kəsib,
Ən gözəl şeiri səssizlik deyir.

Ölçüdən öncəki ölçüsüzlükdə
Gizlənilb poeziya rəyalar kimi.
Çıxsan bu dünyanın cazibəsindən
Dinəcək ilahi dualar kimi...

Ha baxdım yayındı çox şey gözümdən,
Yetmədi zərrəcə dada zərrəbin.
Gah tapdım, gah qopdum özüm-özümdən
Qazanc bir olanda çəkdim zərər min.

Fələk tolazlasa qoşadır zəri,
Qoynunda zər-ziba bürünmüş pəri.
Buzladı alnımın peydərpey təri,
Dü-birdi mən atan eyzən zər, Rəbbim.

Nəzər cəlb edlən həzər nakəsdən,
Zər qədri bilməyən məzar nakəsdən.
Yüz zina nakəsdən, azar nakəsdən
Bir siğal ummadım, aldım zərbə min.

Nə savaş, nə cəngdir şair sənətim,
Mən zənlə hər kəsi qardaş zənn etdim.
Sevda qəlbəldir zəngin sərvətim,
Naxış zinətdir zərgər zərbimin.

İlahi düzənlə yaranıb həyat...
Günəş gün yerində, Ay ay yerində.
Göylərdə gördüyün ulduzlu bəsat
Saymaqla bitməz, ha say, say yerində.

Milyard səyyarəni demirəm hələm,
Elə hey fırlanıb-dolanır aləm.
Bir üzü güləşdir, bir üzü ələm,
Toy-bayram yerində, vay vay yerində.

Heyranam yaranış şəcərəsinə.
Məttəl qalmışam macərəsinə.
Hərdən bir çıxsan da öz məcrasından
Dəniz öz yerində, çay çay yerində.

Nə qədər ki, vardı dizimdə taqət,
Cəzb etdi, özünə çəkdi təbiət.
Gör nəçə din gördüm, nəçə tərifiqət,
Yaxşı öz yerində, zay zay yerində.

Təbiət söylədim, qışı, yazı var,
Buna da ilahi, ali yazı var!
Qışda ki, istidir istək-arzular
Yetişib yer tutar yay yay yerində.

Sevdim torpağımın hər dörd fəslini,
Bu yurdun məskunu insan nəslini.

İstərdim ən çoxu yarın vəslini,
Mart-aprel bir ayı, may may yerində.

Hər şey yerbəyərdir söylədik bir bax,
Dünəni dünəndir, sabahı sabah.
Bəs necə nizamdır, bu qadir Allah
Oturmaq bilməyir hay hay yerində.

Tökülən qan qalmaz yerdə heç zaman,
Analar döşündən halal süd əmən
İgidlər verməzlər yağışa aman,
Qalacaq leşləri lay-lay yerində.

...Şair, bu çabalar də, nə vəd edir?
Yazırsan, pozursan gör nə vədədir
İnsanlığ karvanı baş alıb gedir,
Gədəsi gədədir, bəy bəy yerində.

Südəbə xanıma
İlin rəngi qırmızıdır, sarıdır...
Mənim yarım hələ cavan qarıdır.
Çəsmək taxıb mərci, düyü arıdır.
Mərc gəlirəm, nəzəri mən sarıdır.

Hara getsəm gözü məni izləyir,
Pul kisəmi güya qədsiz gizləyir.
İşdir, evə balaca gec qayıtsam,
Qaşqabaqla səssiz-sözsüz bizləyir.

Elə sanır yenə həmin Çingizəm,
Qasırgayam, yenə coşqun dənizəm.
Xəbərsizdi, bilmir ki, ta mən yazıq
Aydən arı, sudan duru, təmizəm...

...İlin rəngi ha qırmızı, ha sarı,
Abır itər bassa əgər his arı.
Sadiq qarım, tək yarımçıq qəlbimin
Tükənməyən səs-nəvası, hisarı...

Ağaca ağz aç, əlac edəcək
Ağca çiçəylə, alca güllüylə.
Çox da ki, sən onu sonra yandırıb
Oynarsan qaraca, bomboz külüylə.

Ağrı-acımızın canlı şahidi
Ağaca ağz aç, bir əlac tapar.
Yaşam savaşının dilsiz şəhidi
Əvəzsiz loğmandı, sən pənah apar.

Yanıb orman-oran... tükənmir bu cəng.
Eşidən olubmu giley səsin.
Ağaclər köklərlə sarınıb bərk-bərk,
Orbitdə saxlayır Yer kürəsini.

Köklər damar-damar, bax, sinir simi,
Bu tellər qucmayan səhrələr kərdir.
Səmada sayrışan bürc, ulduz kimi
Hər kəsin öz tale ağacı vardır.

Bədmüşk birinindir, üvəz birinin,
Bəxtə-bəxt qismətdir, şirin ya acı.
Ardıc birinindir, vələs birinin,
Birin qisməti şeytan ağacı...

Nəfəsə pay verən yaşıl pinardı,
Hər ağac, hər kolla bağrıbadaşam.
Mənim öz ağacım dədə çınardı,
Nahaqmı çınarla yarıadaşam.

Qəsd edən qəsdində, bir bax, çaşıbdı,
Çaşdırıb bağrımdan ucalan ağac.
Mənimlə birənti cavanlaşdı,
Mənimlə bir yerdə qocalan ağac...

...O ki, nə çəkindir, nə də utanır,
Daş da yox, kəsəkdir köksündə ürək.
Baltanın sapını baltatutanın
Kəsib biləyindən yonasan gərək.

Binə qondar, ev ucalt
Ucalığı xəbər alma alçaqdan,
Hər zərbədən xilas umma qolçaqdan.
Ağ mərmerdən yapammasan dər-divar,
Kəs kərpici palçıq-saman-qılçıqdan.

Kimdən ötür sərvət, seçir kimini...
İş o deyil mat qoyasan hamını.

Saray olsun, daxma olsun, dam olsun,
İş ondadır, düz qoyasan himini.

Alçaq ev var çox ucadan ucadır,
Alçaqsansa uca cəhdin bicadır.
Dövrəna bax, dərşini al dünyadan,
Qoca dünya xocalara xocadır.

Qonşuları sən seçməsən bəxt seçər,
Yamanları zəli kimi qan içər.
Yaxşı olsan günahından yaxşılar
Olan işdir, boş ver deyib tez keçər.

Bir şey üçün hər qapıya yüyürmə,
Ağız açan olsa ağız əyirmə.
İstəsən ki, sirr qapıdan çıxmasın,
Asta danış, heç vaxt evdə böyürmə.

Balalara dərşdi evin havası...
Dərd ondadır, tükənməsin davası.
Diləsən ki, qada-bala yan ötsün,
Dinlikdir hər dərşin əlac-davası.

Evdən sudu, şamdı, kibrit, duz-əppək
Əksilməsin il uzununu heç gərək.
Xoş üz göstər hər qapına gələne,
Büdrəyəne, yıxılana ol dirək.

Çıxsn deyər rasta işin avandı,
Boş saxlama evdə tabaq-tavanı.
Dəxli yoxdur yağdı, baldı, yavandı,
Ruzi edir evdə uca tavanı.

...Nə qaldı ki, daha səndən uması,
Evlərin də insan tək var siması.
Boz-bulanıq gün də sənə bayramdı,
Açıqdırsa öz evinin səması...

Sevgili payızım, zalım payızım,
Payızım, ayazım, qızıl, bəyazım,
Sənin tərifi mən necə yazım,
Şəninə yaraşsın havam, avazım?

Qayalar tilində, zirvədə izim,
Tülünə bürünüm, çənində azım.
Bulaqlar təbilib, ciğırlar sazım,
Bəmində birçə xal, zildə yüz yazım.

Heyrətdən dilim də tutulur bəzən,
Sən bürün altuna, qızıla bəzən.
Sənin vurğununam, bəzin a zalım
Mən çoxu görmüşəm, sən qalan azım.

Azımda çoxumun qəm qalığı var,
Nə xoş ki, payızın xoş qılığı var.
Hələ murazımın qamqalağı var,
Alışar payızın çinqısı ilə.

Ömür bir varaq da qapadıb-örtür,
Payızı yaşayan nə xoşbəxt kəsdir!
Payız son deyil ki, sona uvertür,
Möhtəşəm mis cingdən müjdədir, səsdir.

İstedad

Bu da belə bir zaddır:
Təbiət ki, hakimdir,
Kim də ki yox, azaddır,
Kim də ki, var, məhkumdur.

Özgə taleləri də
Yaşamağa məhkumdur.
Başqasının dərşini
Daşımağa məhkumdur.

Bu hürriyyət aşığı
Azad olmur heç zaman.
Halına bir yanan yox,
Ha çoxdur ondan uman.

Bir qarnı ac, biri tox,
Quruca qüruru var.
Çox vaxt hara üz tutsa
Yolunu kəsər divar.

Qibtə, həsəd, paxılıq...
Düşmənidir bu üçü.
Nəçə çabadan keçir,
Bir gün qələbə üçün.

Axır düşür ciğıra,
Bu da uzun tarixdir.
Əl ki, çatdı uğura,
Hamı ona şərikdir.

Bir vaxt ətini yeyən,
Şöhrətinə şərikdir.
Ardınca ağır əyən
İzzətinə şərikdir.

İstedad qanunuyla
Yaşayan qəlb genişdir.
Bilir axı, bu həyat
Gah yoxuş, gah enişdir.

Hamını əfv eyləyir,
Qınamayır dünyanı.
Bağışlayır kinlini,
Qucaqlayır duymanı.

Qələmindən çıxanı
Çalış isti-isti dad.
Üstündür zamanından,
Ucadır çox istedad.

Üstün ism, üstün ad...
Fərqli rənglər, üstün dad.
Qatib eyzən bozluğa
Ustad olur istedad.

Şair olmağın mən bilən yolu
Ovxarlı saxla təbini...
Oxu, axtar məktəbini.
Axtala saxta təbini,
Qəlp mədhiyyə yazılmasın.

Xəyanəti bağışlama,
Xain xəbis alqışlama.
Dəftəri nahaq xışlama,
Söz sahmanın pozulmasın.

Şeir yazma dəmdən-dəmə,
İlhamını qoyma dəmə.
Heç vaxt mən şairəm demə,
Qürrələnmə, söz olmasın.

Şan-şöhrətə çox can atma,
Şər atıb günaha batma.
Kişi ol, kölgədə yatma,
Od-atəşin azalmasın.

Olma ayaq altı qazan,
Çalış hörmət-izzət qazan.
Qaynasın asdığın qazan,
Çömçəndə pay az olmasın.

Xalq dərşini gətir dilə,
Bacar, əlac becər elə.
Öz elinlə ver əl-ələ
Əlin əldən üzləməsin.

Eyzən elin dilində yaz,
Bir əldə tar, birində saz.
Qoy eyləsin gözəllər naz...
Nə şairdir baz olmasın!

Əyir sözü, dara iptək,
Geydir atlas, qumaş, ipək.
Söz başına, bax, az turp ək,
Çılpaq olsun, bez olmasın.

Hisslərini toz almasın,
Hey pardaxla söz almazın.
Söz də bardır, söz alması
Heç soluxub-sözalmasın.

Səs şıltaqdı, söz perikən...
Yaşarısən söz pirişkən.
Bax ha, gözlə, sən dirişkən
Bir gün qəbrin qazılmasın!...

ƏDALƏT •

6 iyun 2025-ci il

Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

№ 21 (2444) 6 iyun 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Kim nə deyir-desin, bu dünyada sözdən güclü və qüdrətli silah yoxdur. Sözü gücü qarşısında ən müasir nüvə silahları belə acizdir. Ən azından ona görə ki, nüvə silahından istifadə edilmir və istifadə edilsə bəşəriyyətin sonu olar. Bax, buna görə də bu məqamda yenə bəşəriyyətin, insanların dadına, köməyinə Söz çatır. O söz ki, böyük Füzuli də onun qüdrətindən, möhtəşəmliyindən və gücündən danışmış. Azərbaycanda müstəqillik dövründən sonra azad sözə, düşüncə azadlığına və fikir plüralizminə böyük önəm verilib.

yətdə özünü daha xoşbəxt və rahat hiss edir. Eyni zamanda ölkə də söz, fikir və düşüncə azadlığı formalaşır. Bu ideyaların Azərbaycanda gerçəkləşməsi və inkişafı üçün müstəqillik dövründə daha münbit bir şərait yaradıldı. Xüsusən də 1993-cü ildən Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsindən sonra bu mühit daha sağlam və daha şəffaf oldu. Çünki heç kimə sirr deyil ki, Sovet dönmindən qalmış senzura ənənəsi hələ bir müddət yaşamaqda idi, xüsusən köhnə düşüncəli və köhnə fikirlərlə sahibləri hər hansı mətbuat orqanlarında tənqid olunarkən və müxtəlif

mətbuatının "Azərbaycan" Nəşriyyatının borcları var idi. Bu borclara görə bəzən bəhanə edib bəzi qəzetlərin çapını ləngidir, ya da heç çap etmirdilər. Aydındır ki, bu cür vəziyyətdə çap mətbuatı çox çətin anlar yaşayırdı. Ulu Öndər Heydər Əliyev bu məsələləri qısa zaman kəsiyində həllinə nail oldu və qəzetlərin nəşriyyatına olan borclarını sildirdi. Bu isə o demək idi ki, dövlət səviyyəsində Azərbaycanda demokratiyanın söz, mətbuat azadlığının və fikir düşüncə sərbəstliyinin inkişafı üçün bütün şəraitlər yaradılmışdır. Sadəcə qalırdı bu şəraitdən istifadə etmək. Tək mətbuat-

DÜNYANIN ƏN GÜCLÜ SİLAHI

Ona görə də, bütün dövlətlər bu gün ən yaxşı inkişaf və tərəqqi yolunu demokratik yüksəlişdə və dirçəlişdə görürlər. O ölkədə ki, demokratiya var, söz və mətbuat azadlığına önəm verilir. Təbii ki, həmin məmləkətdə də həmişə insan hüquqlarına və azadlıqlarına hörmətlə yanaşılır. Bu isə o deməkdir ki, dünyanı

fikirlərin səsləndiyini görərək çox qıcıqlanırdılar. Hətta həmin dövrdə bir neçə mətbuat orqanı məhkəməyə verilmiş və onlar ya yüksək cərimə olunmuş, ya da bağlanmışdır. Bu isə o deməkdir ki, müstəqil və demokratik ölkədə insan hüquqlarına hörmətlə yanaşılır, söz və mətbuat

da deyil, cəmiyyətin bütün sahələrində söz və fikir azadlığına, plürealizmə böyük önəm verildi. Yeni hər bir Azərbaycan vətəndaşı öz fikrini istənilən yerdə azad surətdə ifadə etmək gücünə malik oldu. İstər sosial şəbəkələrdə, istər televiziya və radiolarda, istərsə də yeni-yeni yaradılan saytlarda bir-birindən maraqlı və düşüncə fərqi ilə seçilən fikirlər ortaya qoyuldu. Hətta dövlətin ən yüksək vəzifəli şəxsləri belə tənqid edildi, hansı ki müstəqillik dövründən əvvəl mətbuat tərəfindən belə bir addım atılsaydı onun təsisçisi, redaktoru və yazarları çox böyük təzyiqlərə, təqiblərə məruz qalardı. Bir çox halda onları həbsxana həyatı da gözləyə bilərdi. Artıq bütün bu stereotiplər arxada qalmış, köhnə düşüncəli məmurların kütləvi informasiya vasitələrinə, eləcə də digər azad sözü və fikri ifadə edən təbliğat vasitələrinə təzyiqləri sıfıra endirilmişdir. Heç şübhəsiz belə bir şəraitdə hər hansı demokratik fikri və düşüncəni cəmiyyətə çatdırmaq və insanlara ötürmək daha da asanlaşmışdır. Beynəlxalq təşkilatların və eləcə də qeyri-hökumət qurumlarının ölkəmizə səfərləri, onların məmləkətimizdə mövcud demokratik dəyərlərin, söz və mətbuat azadlığının hansı formada olmasını bir daha aydın göstərirdi. Həmin qurumlar Azərbaycanda olarkən, müxtəlif kütləvi informasiya vasitələrinə və eləcə də cəmiyyətin içinə daxil olur, oradakı əsl həqiqətləri görür və əyri-əksiklər barəsində bey-

nəlxalq təşkilatlarda məsələlər qaldırırdılar. Onlar görürdü ki, həqiqətən Azərbaycan müstəqillik dövrünə qədəm qoyandan sonra söz, mətbuat və düşüncə azadlığına böyük önəm verir və bu sahədə yeni uğurlara imza atır. Heç şübhəsiz xarici ölkələrin müxtəlif institutlarının Azərbaycandakı mövcud mühiti öyrənməsi, araşdırması və beynəlxalq təşkilatlarda ədalətli çıxışı bizim üçün çox vacib idi. Ədalət naminə deyək ki, onların bəziləri qərəzli olsa da, amma əksəriyyəti Azərbaycandakı demokratik prosesləri yüksək dəyərləndirir, söz, mətbuat və fikir azadlığının inkişafını diqqətə çatdırırdı.

Əlbəttə bu cür mühitin formalaşması zaman-zaman onu göstərirdi ki, ölkəmizdə bu sahədə çox böyük islahatlar həyata keçirilir və yeniliklərə imza atılıb. İlham Əliyev hakimiyyətə gələndən sonra ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığına bir qədər də münbit şərait yaradıldı. Jurnalistlərin, yazarların sərbəst fəaliyyəti və azad yaşaması üçün bütün şərait formalaşdı. Hətta jurnalistlər üçün mənzillərin də tikilməsi həyata keçirildi. Müxtəlif vaxtlarda ölkəmizdə jurnalistlərə beş yüzə yaxın pulsuz mənzil verildi. Bu mənzillərin verilməsi dünyada Azərbaycan mətbuatına analoqu və oxşarı olmayan bir diqqət idi. O diqqət ki, dünya-

nın heç bir yerində müstəqil fəaliyyət göstərən, dövləti tənqid edən və hətta bəzən qərəzli mövqe tutan mətbuat orqanına belə qayğı göstərilirdi. Bütün bunlar onu deməyə əsas verirdi ki, Azərbaycan nəinki Cənubi Qafqazda, hətta keçmiş MDB ölkələrində ən demokratik yolla inkişaf edən bir məmləkətdir və eyni zamanda bu məmləkətdə söz, mətbuat və fikir azadlığı önə çəkilir, hətta dövlət qayğısı göstərilir.

Ölkəmizdə Söz, mətbuat azadlığının inkişafı üçün çox böyük işlər görüldü, addımlar atılıb. Bu addımlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin və prezident İlham Əliyevin hakimiyyətləri dövründə daha möhtəşəm olub. Möhtəşəmlik də ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda kimliyindən asılı olmayaraq, o özünü daha rahat hiss edir, istənilən mətbuat orqanında, sosial şəbəkədə və digər KİV-lərdə fikirlərini səsləndirə bilir. Başqa sözlə desək, bu gün Azərbaycanda söz və mətbuat azadlığı heç də Avropa ölkələrindən geridə qalmır. Bu isə deməkdir ki, Azərbaycan demokratik prinsiplərə, insan hüquqlarına, söz və mətbuat azadlığına həmişə sadıqdır, bu sahədə çox böyük işlərə imza atır!

EMİL FAİQOĞLU

idare etməyin ən yaxşı və çıxış yolu demokratyadan keçir. Demokratiya olmayan məmləkətdə heç vaxt xeyir-bərəkət də olmur. Ona görə də, bu xətti tutmaq, bu xəttə getmək hər bir ölkənin əsas inkişaf yoludur.

Azərbaycan da müstəqillik dövrünə qədəm qoyandan sonra özünün yeni bir sistemini, yeni bir quruluşunu yaratdı. Başqa sözlə desək, müstəqil dövlət o deməkdir ki, orada insan hüquq və azadlıqları müdafiə olunur, qorunur, əhali həmin cəmiyyə-

azadlığına qısqancılıq göstərirdi. Bütün bu neqativ hallar Ümummilli liderin hakimiyyətə gəlişindən sonra zaman-zaman aradan qaldırılmağa başladı. Hədislər göstərirdi ki, Azərbaycan demokratik və sivil yol tutub və bu demokratik sivil yolda hər cür çətinliklər ortaya çıxırdı. Onu isə bayaq dediyimiz kimi, aradan qaldırmaq üçün ölkədə şəffaf mühit yaradılmış, söz və mətbuat azadlığına "yaşıl işıq" yandırılmışdır.

Heç kimə sirr deyil ki, 90-cı illərin əvvəllərində əksər çap

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

6 iyun 2025-ci il

15

Azərbaycanın satirik şairi Mirzə Ələkbər Sabiri növbəti Azərbaycan-da, hətta Azərbaycandan kənarda da tanımayan qalmayıb.

XX əsrin əvvəllərində yazılmış "Uşağ və buz", "Yaz günləri", "Məktəbə təqrib", "Ağacların bəhşi", "Cüt-çü", "Yalançı çoban" kimi qiymətli şeirləri ilə M.Ə.Sabir Azərbaycan uşağ şeirinin qüdrətli yaradıcılarından biri olduğunu təsdiqləyib. Şairin "Hörümçək və ipəkqurdu" təmsilində, "Ağacların bəhşi" alleqorik şeirində, "Camış və sel", "Molla Nəsrəddin və oğru", "İskəndər və fəqir" mənşəm hekayələrində yeni nəsill üçün faydalı və ibrətamiz olan mənəli mətləblər ifadə olunub.

Satirası isə cahilliyyə, mövhumata itəatkarlığa, mütiliyə qarşı bir üsyan-dır. "Pah atonnan, nə ağır yatdı bu oğlan, ölübə", "Ayılma", "Bizə nə", "Kim nə deyər bizdə olan qeyratə", "Yaşamaq istər ürək", "Adətimiz daş idi dəvə günü", "Qoyma, gəldi", "Adəmi adəm eyləyən paradır", "Bilməm nə görübdür bizim oğlan oxumaqdan", "Uşağıdır", "Üçitəllər", "Müəllimlər syezdi", "Oxutmuram, əl çəkin", "Ürəfa marşı", "A şirvanlılar" şeirlərini əzbər bilməyən yoxdu. Bir sözlə, Mirzə Ələkbər Sabir yaradıcılığının "Hop-Hopname" adlı böyük bir sənət əsərinə maliklik!

İndi sizə kiçik bir araşdırmanın təqdim edirəm. Gəlin, görək, M.Ə. Sabirin xalqın gələcəyinə olan narahatlığı, ürək yanğını, üsyanını yaxın qonşularımız, əbədi düşmənlərimiz özlərinin xeyrinə necə istifadə edəblər.

Erməni xislətinin yetişdirməsi, Sovet hökumətinin tələbilə türkcə düşmənliliyi unutmayan bolşevik...

Deməli, vaxtilə Azərbaycan SSR əməkdar mədəniyyət işçisi, Azərbaycan SSR xalq şairi, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı olmuş erməni Samvel Qriqoryanın məkrli əməllərini siz də bilin. Əvvəlcə qeyd edirəm ki, Samvel Qriqoryan Xocalı rayonunun Şuşakənd kəndində 1907-ci ildə anadan olub.

Ermənilər yazır ki, Samvel valideynlərinin ortancıl uşağı olub. Anasının sonuncu övladı 1918-ci ildə olub. Sentyabrın 16-17-də Bakıda erməni qırğınları zamanı. Balaca Samvel və onun böyük bacısı gizləndikləri yerdən hadisənin şahidi olublar. Anasının və kiçik bacısının qətləmi obrazı şairi ömrü boyu təqib etmiş, onun ruhi əzab mənbəyinə çevrilmişdir".

Anlamaq çətin deyil ki, bu insanın qəlbində azərbaycanlılara qarşı necə böyük nifrət olub. Amma o fərdi şəkildə deyil, qisasını tarixdə iz qoyaraq almağı düşünür.

İrəvanda İrəvan Dövlət Universitetinin tarix-ədəbiyyat fakültəsini bitirəndən sonra 1929-cu ildə Bakıya dö-nür. Bəlkə də göndərilir. Çünki İrəvan elə o vaxtdan şeytan yuvası olub, orada təhsil alan erməni gənclərin beyni yuyulub. Samvel də onlardan biri olur. Universitetdə saxta erməni soyqırımı, "türklərə qarşı birləşmək", "qisasçılıq" ideyaları təbliğati ən yüksək səviyyədə olub və Samvel 4 il bu ədavətlə qidalanıb.

Nəhayət İrəvandan nifrətlə dolu gələn Samvel Bakıda yaradıcılığa başlayır.

"Qrakan Adbecan"ın redaktoru, iki minə yaxın Azərbaycan bayatısının oğrusu, bir çox ədiblərimizin "qardaşı"

Elə bu yerdə Azərbaycan tarixçisi, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Tarix Arxivinin sürətli direktoru Aslan Kənanın bir araşdırmasından bir parça təqdim etməyi özümə borc bilirəm: Arxivdə Yazıçılar Birliyinin sənədlərini araşdırarkən, erməni xislətini açan

marqlı bir fakt diqqətimi çəkdi. Məlum oldu ki, bu ittifaqın orqanı olmuş ermənəcə çıxan "Qrakan Adbecan" ("Ədəbi Azərbaycan") ədəbi-bədii, nəzəri-tənqidi jurnalı iki aydan bir 10 (on) müəllif vərəqi həcmində dərc edilmiş. 1932-ci ildən fəaliyyətə başlayan, yarım əsrlik yol keçən bu jurnalın əsas məqsədi Azərbaycan ədəbiyyatının təbliğinə, ədəbi əlaqələrin möhkəmlənməsinə xidmət et-

Mirzə İbrahimovun "gözdəsi", yaxud, bolşeviklərin nümayəndəsinə böyük lütf

Düz 25 ildən çox "Qrakan Adbecan" jurnalının redaktoru olan Qriqoryanın "Ana nəğməsi", "Mənim Qarabağım", "Göyərçinlər", "Sevirəm", "Sənsiz", "Bahar", "Ermənistan", "Araz sahilində", "Ana nəfəsi", "Hrazdan" kimi alt mesajlı, separatçı meyilli şeirləri ilə Ermənistan-sevirlər arasında sevilən yazıçılardan

M.Ə.Sabirin "silahı" ilə xalqımızı vuran "xalq yazıçımız": Harda müsəlman görürəm...

mək olub. Bundan başqa, jurnal vaxtilə respublikamızda sığınacaq verdimiz erməniləri İrəvanda məskunlaşmış ermənilərə tanıtılmalıymış. Bu sahədə jurnal respublikamızda fəaliyyət göstərən erməni yazıçılarından ilk yaradıcılıq tribunası və dayaq nöqtəsi olub.

"Qrakan Adbecan"ın dolğun, məzmunlu, müasir dövrün tələblərinə cavab verən, zəngin və maraqlı nəşr edilməsi üçün o vaxt respublikamızda geniş imkanlar da yaradılıb.

Ancaq şübhəsiz ki, jurnal, ilk növbədə, Azərbaycan yazıçılarından ən yaxşı əsərlərini erməni oxucularına təqdim etməli idi. Jurnal Azərbaycan ədəbiyyatını erməni dilində oxuculara çatdırmaq məqsədilə təşkil olunduğu üçün onun səhifələrində Azərbaycan yazıçılarına daha artıq yer ayrılmalı idi. Ancaq gəlin görək, bu sadələşdirmə məqsədlərə çatmaq üçün jurnal fəaliyyəti dövründə hansı işlər görüb?"

Jurnal sırf saxta erməni soyqırımının təbliği ilə məşğul olub, beynlərə "türk düşməndir" siqnailləri ötürüb. Həm də milliyyətçə türk olan bir toplumun içərisində bu ideyanı mükəmməl şəkildə həyata keçiriblər. Aslan müəllim yazır ki, jurnada bir erməni dələduz "şair"in 1915-ci il "aprel qırğını abidəsi" nə həsr edilmiş "Qaranquş yuvası" yazısını da çap etməkdən həya etməyib." Həmin müəllifin "Yazıçı" nəşriyyatında çap edilən kitablarında millətçilik əhval-ruhiyyəsi tam şəkildə özünü göstərir. Həmin müəllifin sətiraltı demək istədiyi fikirlərə diqqət edək:

"Sənə baxanda qoy mənə hiss etsinlər, Mənə baxanda səni. Mən və sən bir bütövük, İki hissəyə bölünmüşük..."

İlk baxışda şeirdə güman etmək olar ki, lirik qəhrəman sevgilisinin, doğma ocağının həsrətindədir. Lakin kimse onlara qarşı rəhimsizlik etmiş, onları ayırmışdı. Diqqətlə oxuyanda, sonrakı hadisələr göstərir ki, bu məkrli niyyət hər bir zaman onların qara qəlbini dəşib. Burada müəllif Yuxarı Qarabağı İrəvanla birləşdirmək iddiasında idi, lirik qəhrəman o vaxtdan

torpaq xülyası ilə yaşayırmış". Yəqin ki, anladınız söhbət kimdən gedir.

Beləliklə, 1947-ci ildən bəri iki minə yaxın Azərbaycan bayatısını erməni dilinə tərcümə edib Samvel Qriqoryan 1957-ci ildən Bakıda erməni dilində nəşr olunan "Qrakan Adbecan" jurnalının redaktoru olur. Məhz onun topladığı və ermənileşdirdiyi bayatıları ermənilər mənimsəyərək "erməni ədəbiyyatının inciləri" kimi təbliq edir.

anadan olmasının 100 illiyi ərəfəsində dahi bəstəkarla bağlı xatirələri "Ədəbiyyat və İncəsənət" qəzetinin 1984-cü il, 3 avqust sayında dərc edir. Sonra bu erməninin "Kommunist" qəzeti 1984-cü il, 30 noyabr sayında "Azərbaycan" adlı şeiri dərc olunur.

"Ədəbiyyat və İncəsənət" qəzetinin 1986-cı il, 24 oktyabr sayında Samvel Qriqoryanın Azərbaycanın xalq şairi Səməd Vurğuna həsr etdiyi şeiri işıq üzü görür. 1986-cı ildə isə xalq şairi Süleyman Rüstəmin anadan olmasının 80 illiyi münasibətilə ona açıq məktubla təbrikini çatdırır. "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetinin 14 mart sayında "Şair dostuma açıq məktub"u dərc olunur. Nizaminin, Xaqanın, Məxsətin, Füzulinin, Vaqifin və başqalarının şeirlərindən tərcümə edir, amma heç birinin külliyyatının tam tərcüməsinə həvəs göstərmir.

Amma bu məkrli Samvel Qriqoryan M.Ə.Sabirin "Hop-hopname"-sini küllüyatca erməni dilinə tərcümə edir. Bu əlbəttəki, Azərbaycana şairinin yaradıcılığına sevgidən yaranmamışdı. Azərbaycanlıları, öz şairinin dili ilə

ifşa etməyi qarşısına məqsəd qoymuşdu. Bizim o vaxtkı bəzi səlahiyyətli maymaqlarımız S.Qriqoryanın bütün tərcümələrini - "yumşaq yastıq" jestini sevinclə udaraq bunu alqışlayırlar.

Bir də xatırladıram: Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni, "Şərəf nişanı" medallı, Oktyabr İnqilabı ordeni, Xalqlar Dostluğu ordeni, SSRİ-nin çoxsaylı medalları və fəxri fərmanları Azərbaycanın xalq şairi titulu...

"Harda müsəlman görürəm, qorxuram!" - silahı

Son olaraq, Professor Şirməməd Hüseynovun bir açıqlamasını da diqqətinizə çatdırıram: 1911-ci ildə Mirzə Ələkbər Sabir ölür. Abbas Səhhət istəyir ki, onun şeirlərini bir yerə yığib kitab çap etdirsin, çünki Sabir yazırdı, amma kitabı çap olunmamışdı. Heç öz kitabını görmədi də. Abbas Səhhət qəzetlərdə elan verir ki, "ay camaat, gəlin yardım edin Mirzə Ələkbər Sabirin kitabını çap etdirək". Cəmi 26 rubl pul yığılır. Onun 5 rublunu Nəcəf bəy Vəzirovun qızı göndərir, qalanını da Sabirin şagirdləri 3 qəpik, 5 qəpik yığib göndərirlər.

Həmin ilin yayında azərbaycanlı qadınları ilə erməni qadınları Dilicanda istirahət edirləmiş. Necə olursa erməni qadınları Sabirin kitabıyla bağlı elana rast gəlir, qərara gəlirlər ki, yardım etsinlər. Bilirsiz niyə? Çünki Sabirin "Qorxuram" adlı şeirindəki "harda müsəlman görürəm qorxuram" mısrası onların çox xoşuna gəlirdi... Bir yığıncaq təşkil edirlər, həmin yığıncaqda yığılan bütün pulları da göndərirlər kitabın çapı üçün. Beləcə, Mirzə Ələkbər Sabirin "Hop-Hopname" adlı ilk kitabı çap olunur və üstelik kitabın ilk nəşrinin ön sözündə də, kitabın kimlərin puluyla çap olunduğu qeyd olunur".

Xatırladaq: Hazırda məzarı Bakıda Fəxri Xiyabandadır. Xatırladaq ki, Azərbaycanın xalq yazıçısı Aleksandr Şirvanzadədən sonra Samvel Qriqoryan Azərbaycanın xalq şairi adına layiq görülən ikinci ermənidir.

Əntiqə Rəşid

Vəfa Şərifova: "Qızım deyir ki, atamın yanındakı qadın kimdir"

Vəfa Şərifova zər zəhmətli kimi şəxsi həyatı ilə gündəm olub.

Adalet.az bildirir ki, o, övladına telefon istifadə etməyi qadağan edib: "Qızım mənəndən "bu qadın kimdir atamın yanında" sualını verməyə qədər susurdum. Amma mən uşağıma da ca-

vab verməliyəm. Buna məcburam. Məhz bu şeylərə görə qızıma telefon işlətməyi qadağa etmişəm. İllərdir qınansam da açıqlama verməmişəm. Mən efirlərə çıxanda övladımın atası mənəndən tələb etdi ki, mənə sual verildə evli olduğumu söyləyim".

Qeyd edək ki, Vəfa Şərifova Famil Xəlilov adlı iş adamı ilə qeyri-rəsmi niğahda yaşayır. Onların bu münasibətdən bir qız və bir oğul övladı var.

Akşin Fatehlə Əli Mirəliyev arasında qalmaqal yaşanır

Son günlər qalmaqal cavablarıyla gündəmədə olan Akşin Fateh bu dəfə də Əli Mirəliyevlə problem yaşayır.

Adalet.az bildirir ki, mey-xanaçı Ə.Mirəliyev onun mahnısına "biyabırçılıq" deməsini qətiyyənlə qəbul etməyib.

A.Fateh onu paxıl adlandırdı: "Əli Mirəliyev mahnımı bəyənmir. Anlayıram hamı bir-birini sevmək məcburiyyətində deyil. Amma hamı bir-birinə hörmət etmək məcburiyyətindədir. Əli Mirəliyevin hansı mahnısı sevilir, dillər əzbəridir? Hansı böyük tamaşaçı kütləsi var?"

Birdə hər kəs bilir də o necə gündəmə gəlib. Üzeyir Məhdizadəyə söz atata, digər gəncləri acı sözləri ilə incidə-incidə şou-biznesdə görünüb. Yoxsa ki, onun hansı bir əsəri sevilir ki? Adam gərək gənclərin paxılı olmasın."

Əntiqə

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS	Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və "Son dəqiqə" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.	KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı. kod: 200112 h/h Müxbir hesab: 0137010001994 S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N: 3807001941100451111 VOEN: 1300456161 İndeks: 0107 Qeydiyyat nömrəsi 100	Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə. Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26 adaletqezeti@rambler.ru adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az	Tiraj: 1500 Sifariş: 232 Çapa imzalanmışdır: 05.06.2025
--	---	--	--	--

ƏDALƏT

6 iyun 2025-ci il